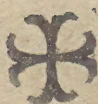
q̃ cosa me puede induzir y mouer a este desseo sancto. Dos cosas (dixo ella.) La primera amor de dios. La segunda aq̃l sancto proposito q̃ tiene nr̃a madre por marido. Y aun si vos hazeys lo q̃ yo os dire: podreys mucho aprouechar en esta casa: y mas ligeramẽte alcāçar la mi virtud. Si hare (dixo el) de buena voluntad. Hazed (dixo ella) vna cuēta: y poned en vr̃o coraçō q̃ amor de dios: al qual vos tāto desseays/ y tāto bien q̃reys: no tiene en este mūdo mayor enemigo / ni quiē mas le sea cōtrario/ ni peor le quiera q̃ vuestro cuerpo. Y por ēde tened por costūbre: q̃ cada mañana/ y cada noche digays a vr̃a anima. Veamos anima mia como oy en este dia aborrescerás a este maluado cuerpo/ enemigo de tu dulcissimo señor/ y criador: veamos como dessearas q̃ sea vituperado / deshonrrado/ y menospreciado escarnescido/ afligido/ y atribulado aqueste malo/ z iniquo. Y quādo viniere la tarde: dezid esto mesmo. Veamos anima mia como en este dia has auido en aborrescimiento/ y menosprecio a este maluado cuerpo / enemigo de tu señor? y como has desseado q̃ aya sido deshonrrado/ menospreciado/ afligido/ y cōfundido? y como has tenido estudio en no p̃donar le nada: sino en ser le cruel perseguidora en todas las cosas? Si esto vos hermano hazeys: y q̃ este pensamiēto tengays quasi contino delante vr̃os ojos: y siēpre tēgays en memoria/ de andar tras este vuestro enemigo/ y de vuestro señor/ persiguiendo lo. Este exercicio solo os lleuara a mucha virtud y perfectiō/ y muy alto grado de humildad: y aborresce reys vuestra carne/ y a vos mismo/ y desseareys q̃ seays menospreciado/ y deshōrrado/ y escarnescido. Y quādo alguno esto hiziere cōtra vos: entōces terneys a mi: y mi v̄tud/ alegrādo os mucho/ y dando gr̃as a dios/ diziendo. Bendito sea nr̃o señor/ q̃ me vēgan agora deste

y refiriẽdo todo aq̃llo a dios: y entõces sancta/ y virtuosa/ y justa cosa dessearía. Empero otra cosa es el hõbre de parte de dios. Y otra cosa es/ y tiene d̃ si. De dios tiene lo q̃ es bueno en las cosas naturales: y de si mismo tiene lo q̃ es malo en las malas inclinaciones. En las cosas morales de dios tiene/ q̃ sea biua ymagen suya: y de si tiene/ y haze q̃ sea a su dessemejança por las malas costũbres. Y aun en las cosas morales da dios al hõbre q̃ dessee el biẽ/ y la virtud/ y q̃ la põga por obra. Pero de si mismo dessea mal: y a las vezes obra peor. Luego lo proprio del hõbre es el mal. Emos pues de amar en el hõbre todo lo q̃ es de dios: q̃ es el ser/ y bõdad natural: no amãdo la criatura por su respecto: sino por el d̃ dios: y emos de aborrescer enel hombre lo q̃ es suyo: q̃ es el mal/ y pecado/ y vicio. De manera q̃ a vn mismo hõbre honrremos/ y deshonrremos/ amemos/ y desamemos por diuersos fines. Pues luego como qualquier hombre (por sancto q̃ sea / conozca q̃ de si no es sino malo:) deue dessear q̃ quãto al biẽ/ o virtud/ o gracia q̃ dios puso enel: solo dios sea honrrado/ y amado: y a el solo se de gloria: cuyo es todo bien. Y quãto al mal q̃ sabe ser suyo/ sea deshonrrado/ vituperado/ y escarnescido/ e injuriado/ y menospreciado: y dessẽado esto es justo. Pues si el hõbre sancto/ y bueno/ justa y deuidamẽte ha de dessear su menosprecio/ deshõrra/ y vituperio: quãta injusticia es/ q̃ el hõbre pecador/ malo/ y vicioso no dessee esto? Antes por el cõtrario quiere ser amado/ honrrado/ y estimado: alabado/ y bien tratado. No piẽses q̃ hazes mucho/ si seyẽdo pecador/ y mezquino/ y vicioso desseas ser menospreciado/ deshonrrado/ y escarnescido: ni tengas esto por gran perfectiõ: pues el sancto/ y bueno es obligado a lo dessear. Mucho agradarõ a desseoso las palabras de la virgẽ: y dixo le. Ruego os q̃ me digays/

na/sino mala:pues luego el hõbre q̃ no es dios/ es de si malo/y si malo:es le deuido/y pertenesce le por justicia/ desamor/menosprecio/deshonrra/injuria/ y aborrescimiẽto. Mirad(dixo desseoso)q̃ no q̃do muy satisfecho de vr̃os argumẽtos:en los quales dezis:q̃ solo dios es bueno:y lo q̃ no es dios no es bueno. Ca dize la sancta escriptura:q̃ vio dios todo lo q̃ auia hecho:y era(no solamente)bueno:mas muy bueno. Y aun si dios es bueno (como lo es) ca es summa bondad : siẽdo causa efficiente de todo lo q̃ es/y fue criado:d̃ necessidad auia todo d̃ ser bueno:porq̃ el effecto respõde ala causa. Pues si todo es bueno: y muy bueno lo q̃ dios crio : como el hombre sea la mas noble cosa de las criaturas corporales: no solamẽte es bueno/ mas muy bueno: pues si es bueno:siguese por vr̃a regla:q̃ le pertenesce amor/y hõrra/y estimaciõ/y lo demas. No quiero mas poner me a disputar con vos (dixo la virgẽ)q̃ es ageno de humildad:sino declarar os estas cosas por que las entẽdays. Aueys de saber q̃ solo dios es bueno: y esto dize la summa verdad enel Euãgelio sagrado:lo qual aueys de entender: q̃ solo dios es bueno por essencia : y a el solo es ꝓprio ser bueno:y todo lo q̃ dios crio es bueno por participacion de bondad q̃ dios les dio:y no q̃ alguna criatura sea buena por bõdad ꝓpria:ca toda la bõdad es de dios/y no suya. Y por esto la criatura auiẽdo consideracion a la bondad q̃ en ella puso dios / y le comunico: le es deuido amor/y honrra. ꝛc. Y esto todo es referido a dios/ y no ala criatura. Y desta manera emos de amar nuestros cuerpos/ y todas las criaturas: en quãto son buenas enel ser:y esto es amar a dios en ellas. Pues de aqui se sigue:q̃ todos los hõbres puedẽ dessear ser amados/ alabados/ y honrrados:quanto ala bondad q̃ tienen de dios:y en quãto son criaturas de dios:ordenãdo

Sedulij pascale cum commēto Antonij nebrissen. Noui= ter impressuz.

Cum preuilegio.

Arius lusitanus ad lectorem.

Hec legite o iuuenes diuini carmina vatis
Haec versate pia nocte dieqꝫ manu.
Non hic monstra canit priscis conficta poetis:
Non hic centauros oedipodas ve leges
Vera salutiferi narrat monumenta tonantis:
Et sacrum e sancto defluit ore melos.
Quae quoniam antoni ingenio patefacta videre
Quisqꝫ potest: laetus perlege quisquis ades.

Aelij Anthonij Nebrissen. grāmatici in Sedulij poema de Christi miraculis paraphrasis.

Coelij Sedulij p̄sbyteri mirabiliū diuinoꝝ siue carminis paschalis liber prim⁹ incipit feliciter. Quis fuerit hic Seduli⁹ aut vñ ort⁹ aut qb⁹ tēporib⁹ floruerit: q̄ solēt in reliq̄s autorib⁹ desiderari: fateor me qd̄ meminerī nusq̄ legisse. Nā neq̄ diu⁹ Hiero. in li. de viris illustribus neq̄ in alio ope qd̄ cū de eccl'iasticis scriptorib⁹: s3 neq̄ Genadi⁹ q̄ post Hieronymū in eo dē sudauit ope: aut q̄sq̄ ali⁹ qd̄ sciā Sedulij meminit: nisi q̄ten⁹ Gelasi⁹ papa in decret. di. xv. his ꝟbis scripsit Venerabilis viri Sedulij paschale op⁹ qd̄ heroicis scripsit versib⁹ insigni laude ꝑferim⁹. Dēq̄ sub incerto autore q̄dā illi⁹ carmina eccl'ia canit: vt illud. Salue scta parēs enixa puerpa regē: q̄ celū terrā q̄ regit p̄ secula cui⁹. ꝛ illud. Que vētre bt'o gaudia matris habēs cū virginitat' honore: nec p̄mā visa es similē nec hr̄e sequētē. Sola sine exēplo placuisti femina christo. ꝛ qd̄ in nocturnis lectionib⁹ oīm sctoꝝ legit'. Egregi⁹ ꝟsificator inq̄t dei sapiā3 oīa nosse atq̄ posse cōsiderat dicēs. Qui stellas nūeras q̄rū tu nomīa sol⁹. Signa potestates. cursus. loca tp̄a nosti. Sigibert⁹ tñ autor nō multe autoritat' asserit hūc fuisse natiōe Scotū scripsisseq̄ op̄a cōplura ad religionē nr̄a3 ꝑtinētia: floruisse aūt sub Theodosio cesare: qd̄ mihi non fit verisimile cū a ceteris scriptorib⁹ p̄termissus sit. Opis ꝟo materia tāgit': cū dicit. Mirabiliū diuinoꝝ: qd̄ ꝛ ip̄e autor videt' innuere: cū scribit in ip̄a statim sui opis frōte. Clara salutiferi taceā miracula xp̄i: ꝛ infra ꝯstat. ꝟtutū signa tuaꝝ. ꝛ in epigrāmate qd̄ ip̄i⁹ noīe scriptū reperit'. breuiterq̄ triūphos tāgit xp̄e tuos. Sed in titulo q̄ in oīb⁹ ꝓpe antiq̄s codicib⁹ legit': mirabiliū diuinoꝝ op⁹ ꝑtitulatū est. At in ip̄i⁹ ep'la q̄ ē ad Macedoniū p̄sbyteꝝ op⁹ suū paschale carmē īscripsit. Huic inq̄t: opi paschalis carmini nomē īposuit: q2 pascha nr̄m imolat⁹ ē xp̄s. Et in liminari ꝟsu pemij illd̄ ip̄3 oñdit dicēs. Paschales q̄cūq̄ dapes ꝯuiua req̄ris. ꝛ īfra. Hec firmos ad dona grad⁹ paschalia ducit hec mihi carmē erit. Deniq̄ ꝛ ī gelasij d̄creto cui⁹ pauloante mētiōe3 fecim⁹ paschale op⁹ p̄notatū ē. Quare ꝛ nos duplicē materiā ꝓposuim⁹: ꝛ quā antiq̄ codices hñt: ꝛ quā recētiores: cū p̄sertī3 ex ip̄i⁹ autoris ope vterq̄ titul⁹ defēdi possit. Neq̄ est nouū apd̄ scriptores duplices titulos suis opib⁹ apponere. id qd̄ in dialogis Platōis ꝛ Cicerōis licet intueri.

Coelij Sedulij p̄sbyteri in paschale op⁹ prefatio.

Paschales quicūq̄ dapes cōuiua requiris.
Dignatus nostris accubitare toris:

Paschales. In hoc epigrāmate qd̄ ꝓlogi vicē sustinet. Sēduli⁹ extenuat vires suas vt ꝛ arrogātiā fugiat atq̄ ꝓinde lectoris beniuolētiā sibi cōciliet. Paschales dapes. i. cibū aīe q̄ est xp̄s ip̄o dicēte Joañ. ca. vj. Corp⁹ meū vere est cib⁹ ꝛ sanguis me⁹ vere est pot⁹. accubitare toris. i. accūbere nr̄is mēsis. Vergi. j. ene. Tu das epulis acūbe

re diuum. Pone supercilium .i. fastum vel potius grauitatē ꝛ seueritatē. Vergi. siue ille est Ouidius in priapeia. conueniens latio pone supercilium. Unde superciliosos appellat Seneca tristes ꝛ seueros aliene vite censores. Cognoscis amicum idest non condicione superiorem: cum amicicia vera/ teste Aristotele sit inter equales. Nec queras hic opes. sic lego non opus ac si dicat. non expectes in hac cena quā tibi apponitur⁹ sum nimios sumptus. Artificis codicis .i. scriptores operis. Adi solemnia idest accede ad solemnitatē. Plus idest potius. Animo idest voluntate amici prebentis tibi coenam. Quam cibo. idest cibi sumptuositatem. Diuitias. i. locupletes sacrarum litterarū autores. Deliciosus idest delicatus et fastidiens cibos vulgares. Coenis perstat in translatione pro disciplinis. Nobilium doctorum puta Hieronymi ꝛ Augustini. Mare. vt Rhombos. Soleas. Acipenseres. Terra. scꝫ fruges quadrupedes. Volat vt attegenas. Phasides. Numidicas. Mella cerea. i. q̄ cellis ex cera sex angulis includūtur vel retulit ad colorē. Ut verg. in buc. Addā cerea pruna: ideo ꝙ subdit flauescunt: qui color mellis est. Canistris: quomodo mella canistris in coena apponātur: nō video: nisi malis legere catinis. Quod vero dicit gemmatis aut pictis intelligendū est aut floribꝰ sparsis. aut qd̄ catini gemmas habeāt insertas vnde subdit aurea vasa. Suis fauis. an sui coloris: an qd̄ faui vasis aureis apponi cōsueuerūt. Sic martialis. Immodicij tibi flaua tegūt chrysendeta mulli: concolor in nr̄a gāmarelāce rubes. Exiguum olus. puta brassicas ꝛ betas. et sunt trāslationes sumpte a cibis corporis ad cibos anime. De paupere horto. Vergi. in bucco. Custos es pauperis horti. Testa rubra. i. patella figularis ex rubrica formata: quo genere vasis nullum est vilius.

Pone supercilium si te cognoscis amicum.
Nec queras hic opes codicis artificis
Sed modice contentus adi solemnia mensae:
Plusꝙ libens animo quam saturare cibo
At si magnarum caperis dulcedine rerum:
Diuitiasꝙ magis deliciosus amas:
Nobilium nitidis doctorum ~~vtere~~ coenis: vescere
Quorum multiplices: nec nūmerantur opes.
Illic inuenies quidquid mare nutrit edendum.
Quidquid terra creat. quidquid ad astra volat.
Cerea gemmatis flauescunt mella canistris:
Collucentꝙ suis aurea vasa fauis:
At nos exiguum de paupere carpsimus horto:
Rubra quod appositum testa ministrat olus.

Exordium.

CUm sua gētiles. poetarū ꝑtes Sedulius imitat᷑. Nā ⁊ proponit quibꝰ de rebus est dicturus. ⁊ inuocat deinde. tū deniq̄ ꝓsequitur opus institutū. Sꝫ cur potiꝰ hāc religiosaꝫ materiā elegerit rōnes affert: sꝫ illaꝫ īprimis q̄ poete res fictas: aut malo exēplo ꝑniciosas scribūt. ipe xᵒ veriora veris est scripturꝰ. Poete gētiles. sic xp̄iāi appellāt illos q̄ sūt a vera religiōe aliēi quos greci ethnicos vocāt Pōpare xbū nouū ꝓ pōpatice scribere. Boatu tragico. i. grādioloquo stilo. Juuēa. grāde sophocleo bacchamur carmen hiatu. et Persius. Fabula seu mesto ponat᷑ hianda tragedo. Ridiculo vegeta. sic legēdū ex codicibꝰ antiq̄s nō ridiclo veteri cū sit ordo ⁊ sēsus. Uel cum renouēt ꝯtagia reꝝ nefandarū. i. res q̄ malo exēplo ⁊ q̄si ꝯtagiōe q̄dā noceāt xp̄ianis.

CUm sua gentiles studeant figmenta poete
Grandiosonis pompare modis: tragicoq̄
Ridiculo vegeta: seu qualibet arte canēdi boatu
Saeua nefandarum renouēt contagia rerum
Et scelerum monumēta canant: rituq̄ magistro
Plurima niliacis tradant mendacia biblis:
Cur ego dauidicis assuetus cantibus odas
Chordarum resonare decem: sanctoq̄ verebor
Stare choro: ⁊ placidis coelestia psallere verbis
Clara salutiferi taceam miracula christi:
Cum manifesta loqui: dominumq̄ potentem
Sensibus ⁊ toto delectet corde fateri
Qui sensus ⁊ corda dedit: cui conuenit vni
Facturam seruire suam: cui iure perenni

Ridiculo vegeta. i. d̄ rebꝰ ridiculis: q̄les sūt q̄ in comedijs attellāis ꝑsertiꝫ reꝑsentat᷑. Nā getaꝝ dauoꝝ cappadocū ⁊ syroꝝ noīa fuoꝝ sūt ex ꝓuincijs ⁊ certis q̄busdā regiōibꝰ figurata: q̄ passiꝫ repiunt᷑ in comedijs. Qualibꝫ arte puta carmīe satyrico. elegiaco. epigrāmatico. lyrico. Mōumēta sceleꝝ. i. res q̄ruꝫ recordatio multū nocere pōt. Ritu mgr̄o. i. cōsuetudie q̄ ē apud poetas reꝝ magr̄a. Hora. in. poe. aut famā seq̄re aut ꝯueniētia finge. Biblis niliacis. i. papyris egyptijs. Mar. Perdite niliacas muse mea dāna papyros. et Lucanꝰ in. 3. Nōduꝫ flumineas mēphis cōtexere biblos nouerat. Nā papyrꝰ siue biblꝰ iūcus ē ex quo tꝑato antiq̄ores faciebāt chartas scriptorias Dauidicis cātibꝰ. Nec mirū cū seduliꝰ presbyter fuerit: atq̄ ꝓinde psalmoꝝ cātor. Odas. i. carmia siue cātꝰ q̄ grece vocātur ode. Decē cordaꝝ. i. in psalterio d̄cachordo: de quo ī psalmo. xcj. In psalterio decachordo psallā tibi. Uerbo. i. cū maxima quadaꝫ reuerētia. Placitis .i. nō turbulētis sed ab animi trāquillitate ꝑfectis. Miracula xp̄i. hec ē subiecta totius opis materia ad quā oīa referūtur q̄ in hoc ope scripta sūt. Salutifer saluatoris q̄ grece soter hebrayce iesus siue iosue dicit᷑. Māifesta nō vt poete ficta ⁊ falsis ꝑmixta. Facturā suā. i. opꝰ suū. naꝫ factura ⁊ factor rarū est nisi

apud iuniores. Arcibus ethereis. Et subaudi in terra iuxta illud. Matth. viij. Data est mihi ois potestas in celo & in terra. Par splēdor. i. lumē de lumine id qd in symbolo canit. Lumē de lumine: & qd hymnograph⁹ dicit. Splēdor paterne glie & qd ad hebreos ca. pri. legim⁹. qui cū sit splēdor glie & figura substātie ei⁹. Cōmunis apex. i. equalis celsitudo. Semper principiū. per qd pater omnia creauit. iuxta illud Joānis ca. viij. Principiū q & loquor vobis. Sceptrū iuge qd suple dixit sine tēpore regnū Nā sceptrū regni est insigne quēadmodum & tiara. Verg. vij. eñ. Sceptruz sacerq tiaras. Via salutis superiora scz cōfiteri. Ad dona paschalia. i. ad xpm cuius corpus (vt diximus) vere est cib⁹: cui⁹ sanguis vere est pot⁹. Haec. s. via q eūduz est ad xpz

Arcibus aethereis vna est cuz patre potestas
Par splendor. communis apex. sociale cacumen.
Aequus honor. virtus eadem sine tēpore regnū.
Semper principiūz. sceptruz iuge. gloria cōsors.
Maiestas similis. haec ē via namqz salutis.
Haec firmos addona gradus paschalia ducit
Haec mihi carmē erit. mentes huc vertite cūcti.
Hanc constanter opem laesis adhibete medulis:
Quos loetale malū: quos vanis dedita curis
Attica cecropij serpit doctrina veneni.
Sectantesqz magis vitaz spirantis odorem
Legis athenaei paedorem liquite pagi.

Mētes vertite huc. i. aīaduertite & cōsiderate. Hāc opē. i. medicinā. Medulis lesis. i. peccati morbo vitiatis. hoc ē mētis recessu siue cōsciētia corrupta. Quos malū letale serpit. i. ambit. alluditqz ad naturā herpetis siue ignis sacri p quē intelligit morbū animi incurabilē ex lōga cōsuetudie. Doctrina attica. i. artes & sciētie hūano īgenio adinuēte. q quāqz a barbaris originē habuerūt: vt Diogenes Laerti⁹ scribit: athēis tñ exculte sūt: & ad sūmā pfectionē pducte. Veneni cecropij. i. atheniēs. q: ois disciplia hūano īgenio adinuēta xpiane religiōi plerūqz inimica ē. Odorē legis spirātis vitā. ea aūt sola ē diuia q facit nos deo viuere. Linqte pedorē. i. pueriles ieptias. nā pprie pedor ē pueroz squallor & illuuies. Trāsfert tñ ad alias etates & res. Luca. de mario. li. ij. Lōgusqz ī carcere pedor. Pagi athenei. q dr areopag⁹. i. martis vic⁹ eratqz loc⁹ nō lōge ab athenis: vbi d maximis reb⁹ atheniēsiū capitalib⁹ maxie agebat a qdrigētis senatorib⁹. Itaqz cū legis diuie spirātis vitā meminisset: subdit de legib⁹ hūanis areopagitaz qb⁹ cū Paulus aplus disputauit. Quid labyrītheo. Sēsus ē sine lege diuia hoīes ī hac vita errare necesse ē: qsi in labyrītho quodā pplexo & iextricabili. Fuerūt aūt labyrīthi qttuor prim⁹ in egypto. secūd⁹ in creta. terti⁹ in lēno. qrt⁹ ī italia. sz hic de cretēsi ītelligit. de quo Vergi. vj. eñ. Hic labor ille dom⁹ & iextricabilis error: & ī quo pēdere penas cecropide iussi miseꝝ sep

tera quo annis corpora natorum. Ideo dicit. O theside.i.athenienses ab illorum rege theseo quemadmodum et a cecrope cecropide dicuntur. Vergi.iiij.geor. Premiaque ingentes pagos et compita circum Theside posuere: et per athenienses intelliguntur omnes diuine legis exortes. In antro labyrintheo .i.in profundo huius seculi quod est quasi quoddam antrum. Lustratis.i.circuitis. Limena ceca.i.occulta.sic Vergi.

Quid labyrintheo thesidae erratis in antro:
Caecaque daedalii lustratis limina tecti:
Labruscam placidis quid adhuc praeponitis vuis:
Neglectisque rosis saliuncam sumitis agri:
Quid lapides atque aera coli: quid fana profanis
Proderit: atque animas mutis damnare metallis:
Parcite pulverei squallentia iugera campi
Et steriles habitare plagas: vbi gignere fructum
Arida nescit humus: nec de tellure cruenta
Liuida mortiferis vellatis toxica succis
Tartareis damnata cibis: sed amoena vireta
Florentum semper nemorum sedesque beatas
Per latices intrate pios: vbi semina vitae

Daedalus ipse dolos: tecti ambagesque resoluit. Caeca regens filo vestigia. Tecti dedalii quem labyrinthum cretensem Daedalus fecit: vix centesimam egiptij partem imitatus vt refert Plinius. Labruscam vuam ex vitibus incultis. Vuis placidis.i.mitibus et maturis. hoc est falsa veris et diuinis humana. Esaie.v. An quod expectaui vt faceret vuas: et fecit labruscas. Neglectis rosis ex virgi.in buco. Puniceis humilis quantum saliunca rosetis. Est autem saliunca vt plinius describit herba foliosa: sed breuis et que necti non possit, radici numerose coherens, herba verius quam flos densa veluti manu pressa breuiterque cespes sui generis. Nec est quod putauit dioscorides nardus gallica. Nec vt mamotrectus enarrans Esa.lv. Pro saliunca ascendet abies: quam vulgo dicit apellari trepam. Seruius orci tunicam dicit appellari. Quid lapides. Dehortatur atque ab idolatria mortales deterret dicens. O profani legitur et profanis. vt sit sensus. Quid proderit vobis. Lapides et aera.i.statuas lapideas et aereas colere. Et fana.i.templa in quibus verus deus coli debet. Profanis.i.rebus impijs et sacrilegis. Et damnare animas.i.obligare atque obnoxias facere Verg. in buc. Damnabis tu quoque votis.i.obligabis. Metalis mutis.i.statuis ex aliqua materia metalica fabrefactis. Parcite.i.nolite siue abstinete. Vergi.i buc. Parcite oues nimium procedere. Iugera squalentia.i.inculta et infructuosa. Crueta.i.que mortis causa est. Toxica.venena quibus venatores inficiunt sagittas siue illa sit ex arbore taro siue ex elleboro. Liuida.ab effectu quoniam veneno extincti liuescunt. Cibis tartareis.i.ad inferos deducentibus. Sed intrate amoenea vireta. Vergi.vj.enn. Deuenere locos letos et amoena vireta: et alludit ad paradisum voluptatis de quo Gen.ij. Per latices pios.i.religiosos.hoc est per aquam baptismatis. Semina vite. Translatio

est a seminib' i terrā iactis q̄ ib:ib' coalescūt. Diuinis aiant aq̄s. i. viuificātur baptismate. Seges spinis mūdat adeptis. p̄stat i trāslatiōe semel sūpta. Etcumulare. Subintellige a supiorib' queat. Fructū cētenū. iuxta illō ex euāgelio. OMnipotēs eterne de'. Inuocatio est more poetico. Spes vnica. i. sūmū bonū et finis in quē oīa dirigūt. Fabricator ades. p̄ est: vt sit ppositū pro simplici. Nā adesse significat prope esse. Mergere cōfinia terre. i. orā marittimā i q̄ de' mari terminos p̄scripsit. Imples lunā cornib'. i. lumie quod cornua ambiūt. Utrūq lumen idest solē et lunam. Hoc est vt Gene. capitulo p̄mo scribitur Luminare maius vt preesset diei: et luminare minus vt preesset nocti. Metiris. i. diuidis. Qui numeras. Ex ps cxlvj. Qui nūerat multitudinem stellarum et omnibus eis nomina vocat Signa q̄ ex stellis fixis constant: neq sola illa duodecim zodiaci: sz alia triginta sex q̄ sunt ad septētrionē et meridiem. Potestates: q̄s vires habeat influēdo terras. Cursus: quos tā fixe quā erratice in orbib' suis cōficiūt. Loca. vbi queq stella est secūdū coeli lōgitudinē latitudinē et p̄funditatē. Tēpora quib' mouent. vt saturnus in annis triginta. Jupiter in duodecim. Mars in triginta mēsib': et alij suis quiq tēporib'. Terrā nouā: idest nuper creatā. In corpora diuersa. scz plātas et aīalia terrestria. Uiuentia membra. idest partes viuentis quod idem est Meliore cibo scilicet corpore suo. Ab angue: idest a diabolo in specie serpentis. Gene. cap. iij. Spumātis ex cōcursu videlicz vndarū. Una stirpe. i. in illis octo ex toto orbe.

Diuinis animantur aquis: et fonte superno
Letificata seges spinis mundatur adeptis:
Ut messis queat esse dei: mercisq futurae
Maxima centenū cumulare per horrea fructū

Inuocatio.

OMnipotēs eterne deus spes vnica mūdi:
Qui coeli fabricator ades: q̄ cōditor orbis:
Qui maris vndisonas fluctu surgente procellas
Mergere vicine prohibes confinia terre:
Qui solem radijs et lunā cornibus imples:
Inq diem ac noctem lumen metiris vtrumq:
Qui stellas numeras: quarum tu nomina solus
Signa/potestates/cursus/loca/tempora nosti:
Qui diuersa nouam formasti in corpora vitam:
Torpenti [illegible] solo viuētia membra dedisti:
Qui pereuntē hominem vetiti dulcedine pomi
Instauras meliori cibo: potuq sacrati
Sanguinis/infusum depellis ab angue venenū:
Qui genus humanū (preter quos clauserat arca)
Diluuij rapida spumantis mole sepultum

superstitib⁹. Ut mystica virtus mōstraret. i. in hac figura significaret. Hoc qđ delicta carnis necant. i. gen⁹ humanū. Per vndas. s. baptismatis vt statim dicet. Ligno p̄sule. i. in v̄tute crucis siue passiōis chr̄i. Quid si legas p̄stite: aut p̄side. Ducit in vrbē. i. celestē hierl'm. Angusto calle. Q: arcta est via q̄ ducit ad viā. Uerbi lucernā. ex psal. cxxxj. Lucerna pedib⁹ meis verbū tuū et lumē semitis meis. Semita vite. i. iter angustū. q: vt dixim⁹. Arcta ē via q̄ ducit ad vitā. Nā semita dicit̄ q̄si semiter. Agat me. i. ducat. Ad caulas idest ad septa siue ouilia. Qua. i. ea celi p̄te qua: Pastor bon⁹. ip̄o dicēte Joan. x. Ego sū pastor bon⁹. Ouile amoenū. i. voluptuosum ac p̄p̄t se d̄lectabile. Nā amęna dicuntur loca q̄ p̄p̄t se ip̄a expetunt̄ dicta q̄si sine munere hoc est officio. Quo. i. in qđ ouile. Agn⁹ ouis. i. Christus marie fili⁹ de quo baptista dixit. Ecce angn⁹ dei: ecce qui tollit peccatū mūdi. Quis virginis. Nam si ille agnus methaphoricos idest castus dictus: ꝛ hec ouis simplicitate/humilitate et innocentia dici potest. Preuius christus primitie dormientium qui resurrexerunt: primus vite viam ingressus est. Albo vellere. Quali in ipsius transfiguratione: de quo scribitur Matthei capitulo decimo septimo. Quod facta sunt vestimenta illius candida sicut nix. Grex omnis candidus. Ut recte possit dicere quod Uergilius in buccollicis canit. Daphnis ego in siluis hinc vsq; ad sydera notus formosi pecoris pastor formosior ip̄e. Te duce: quasi diceret. Si nemo ascendit in celum nisi qui de celo descēdit impossibile est illuc peruenire: sed te duce facile est: q: a dieb⁹ Joānis baptiste regnū celorum vim patitur ꝛ violenti rapiunt illud. Ideo subditur omnis. Ritu soluto. i. ipsa natura suis legibus soluta. In aduersas. pro diuersas aut contrariss. Jussu dominante. i. dominātis ꝛ p̄sidētis dei. Deinde qđ in gn̄e dixit explicat p p̄tes. Pruinis. i. p mediā hyemē. Messorē p messes ip̄as. Mustū

Una iterum de stirpe creas: vt mystica virtus
Quod carnis delicta necant: hoc presule ligno
Mōstraret liquidas renouari posse per vndas:
Totum namq; lauas vno baptismate mūdū:
Pande salutarem paucos que ducit in vrbem
Angusto mihi calle viam: verbiq; lucernam
Da pedibus lucere meis: vt semita vite
Ad caulas me tutus agat: qua seruat amoenum
Pastor ouile bonus: quō vellere preuius albo
Uirginis agn⁹ ouis grexq; oīs candidus intrat.
Te duce difficilis nō est via. subditur omnis
Imperijs natura tuis: rituq; soluto
Trāsit in aduersas iussu dominante figuras.
Si iubeas medijs segetes arere pruinis:
Messorem producet hyems. si currere mustum
p. meses.

qd p autũnũ fluit in lacus. Florẽtib9 aruis. i. que tẽpore verno florẽt. Sordid9 ppter vindemias. Qui. ij. meta. Stabat z autũn9 calcatis sordidus vuis. Uinitor. hoc in loco p vindemiator posuit. sic Uergi. in buco. aut custos gregis aut nature vinitor vuę. Idẽ. ij. geor. Iã canit extremos efoetus vinitor antes. Indicio. i. testimonio z argumẽto. Origo cana. i. antiquitas. Uerg. pri. eñ. Cana fides z vesta p antiq. Signa virtutuz. i. miracula de quibus in hoc ope tractat. Abolẽda. i. oblitterãda z tollẽda. Perstringere. i. breuiter tãgere. Siluã patentẽ. i. immensum opus sacrarum litterarum. z pprie posuit siluaz p materia q̃ greci vocãt hylen Uox ferrea. Aemulatio est virgiliana ex. vj. eney. Nõ mihi si ligue cẽtũ sint oraq3 cẽtũ ferrea vox. Anhelet. spiret Quoruz numeris. i. signorũ multitudini. Arene bibule idest aquam infusam nimium imbibentes. Uergi. Bibulas lauere fauillas.

Uernali sub sole velis florentibus aruis
Sordidus impressas calcabit vinitor vuas.
Cunctaq3 diuinis parebunt tempora dictis.
Indicio est antiqua fides / z cana priorum
Testis origo patrũ nullisq3 abolenda per aeuum
Temporibus constat virtutum signa tuarũ:
Ex quibus audaci perstringere pauca relatu
Uix animis committo meis. siluamq3 patentem
Ingrediens aliquos nitor contingere ramos.
Nam centum licet ora mouẽs vox ferrea clamet:
Centenosq3 sonos humanum pectus anhelet:
Cuncta quis expediet? quorum nec lucida coeli
Sydera: nec bibulae numeris aequantur arenae.

¶ De raptu enoch in coelum.

PRim9 abysq3 chao meritis viuacib9 enoch
Multa per innũeros iã secula cõtigit annos
Natura perdente modum: quem iure creandi
Terra tulit genitum: sed mors miratur adẽptum.

¶ De cõceptu sare z immolatiõe isaac.

PRimus abusq3 chao. Aggreditur opus institutum siue illud sit paschale siue diuinorum miraculorũ inter que post mundi creationẽ primuz est enoch raptus. de quo Gene. v. Abusq3 chao. i. a mũdi principio. z loquitur de de illorũ oppinione qui munduz ex chao factũ opinati sunt: cuz sacre littere ex nichilo procreatũ cõfiteãtur. Uerg. iiij. ge. Atq3 caho dẽsos diuũ numerabat amores. Meritis viuacibus. i. propter q̃ diu viuere meritus est. naz postea q̃ vixit annos. ccclxv. citra mortẽ rapt9 est. Natura perdente modũ. i. leges suas quib9 statutũ est hoib9 semel mori ad hebreos. ix. Iure creãdi. q. d. Creat9 est per naturã sed raptus est cõtra naturaz. ideo mors miratur illũ sibi ademptũ.

Saucia iā vetule. Alterū miraculuz de cōceptu sare in etate ꝓpemodum decrepita ex Gene. c. xviij. ⁊ xxj. Uiscera saucia. i. defecta ⁊ q̄ pre nimia etate nō poterāt generare. Sare vetule. quippe cui iā pridē desierāt muliebria. Cōsumpta situ grādeuo. i. efoeta ⁊ sterilis lōga etate. est autē situs squallor et incultus eaꝝ reꝝ q̄ lōgo tēpore desierūt coli. Uerg. pri. ge. ⁊ segnem patiere situ durescere campū

Saucia iam vetule marcebāt viscera sarae
Grādaeuo cōsumpta situ: prolē q; negabat
Frigidus annoso moriens in corpore sanguis
Cum seniore viro: gelidi praecordia ventris
In partum tumuere nouū: tremebūdaq; mater
Algentes onerata sinus spem gentis opimae
Edidit: et serum suspendit ad vbera natum
Mactandumq; deo pater obtulit: et sacer ipsas
Pro pueri iugulis aries mactatur ad aras.
O iusti mens sancta viri pietate remota
Plus pietatis habēs contempsit vulnera nati
Amplexus precepta dei. typiciq; cruoris
Auxilio ventura docet: qui sanguine fuso
Humana pro gente pius succumberet agnus.

De vxore loth versa in statuā salis.

Frigidus sanguis qui in fecūdis est calidior. Luca. in ij. Dū sanguis in erat dū vis materna peregi iussa cato. Cū seniore viro. erat enim sara abraā ex fratre aram neptis. nam cū eo tēpore abraam cētenari⁹ esset illa etate minor fuit. cui tamē iaz pridez muliebria genitalia cessassent. In partū nouū. i. inusitatum hoim generi. Tremebūda mater. idest titubans ⁊ vacillans per etatem. Sinus algentes. i. vterum senilez. Edidit spe cie gentis. i. peperit filium vnde propaganda esset illa gentis multitudo: que ab ipso deo stellarum numero comparata est. Serum natum. i. senile etate genitum. Mactandumq; deo. Subdit aliud miraculum superiori consequens ex Gene. ca. xxij. Qđ precepit deus abraam vt sibi proprium filiū sacrificaret. quod cum ille exequeretur in ipso iugulandi filium articulo ab angelo prohibitus est id facere: pro quo arietem forte oblatum immolauit. Aries sacer. i. sacrificandus. Pro pueri iugulis. i. pro isaac iugulato. O iusti. commendatio abraam ex fide ⁊ obedientia. Pietate remota. i. in filiū impius. Habens plus pietatis. scilicet erga deum: qui in ordine pietatis preferendus est. Typiciq; cruoris. Nam per abraam mystice deum patrem intelligimus: per isaac filiuz qui est oblatus a patre pro salute nostra. Ro. ca. viij. Docet ventura. i. quod futurum erat ostendit isaac sacrificandus. Qui agnus. de quo Joan. ca. ij. Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccatum mundi. Pius vsq; ad mortem patri obediens. Succumberet caderet tanq̄ hostia.

LOth sodome. miraculū aliud: quo pacto loth cū vxore filijsq duab⁹ fugiēte sodomā ex precepto angelorū: qui iusserāt ne ī fuga respicerēt post tergū: vxor cū respexisset in statuā salis versa est: quā flauius iosephus narrat se vidisse. Ex genesi ca. xix. Chaos sodome. i. euersionē. Stupefacta. i. sine motu τ sensu: Cōuersa. i. respiciēs. Quia nemo. Moraliter exponit qd de vxore loth respiciēte dixit. qd etiā exemplo saluatoris nostri confirmat. ex euāgelio: nemo tenēs aratrū in manu retro aspicit.

LOth sodome fugiēte chaos dū respicit vxor
In statuam mutata salis: stupefacta remāsit
Ad poenā cōuersa suam. quia nemo retrorsum
Noxia contempti vitans discrimina mundi
Aspiciens saluandus erit. nec debet arator
Dignū opus exercens vultū in sua terga referre.

De rubo ardēte cū non cōbureretur.

IGnibus innocuis flagrans apparuit olim
Non ardens ardere rubus: nec iuncta calori
Materies alimenta dabat: nec torrida viuens
Sensit damna frutex: sed amici fomitis aestu
Frondea blandite lambebant robora flāmae.

De virga aaron versa in colubrum.

MItis in immitē virga est animata draconē
Per flexos sinuata globos: linguisq trisulcis

IGnibus innocuis. Cuz apparuissz dominus moysi in rubo ardente inter cętera illd fuit mirabile: qd materia ardēs nō comburebatur. Exo. cap. iij. Ignibus innocuis cū alias oīa cōsumat. Unde τ a Uergi. ij. eñ. Ignis edax dicitur. Apparuit. visa est. Frutex. rubus. cum nec arbor neq herba sit. Flamme blandite. i. nihil nocentes sed potius mulcentes. Lambebant. i. leuiter τ citra combustionem tangebant. Uergi. ij. eñ. Tactuq innoxia molli lambere flamma comas. Robora frondea. i. virgulta frondosa rubi. Aestu amici fomitis. Nam cum inter ignē τ fomitē hoc est materiā combustibilem sit antiuathia. i. inimica quedā cōtrarietas. in hoc mirabile qd fomes fuit igni amicus.

MItis in īmitez. Primū signū qd iubēte deo factū ē p moysen τ aarō pharaōi vt dimitteret ppl'm fuit vga ɔuersa ī colubrū q deuorauit colubros egyptiorū sapiētiū q τ ipi voluerūt idē imitari. Exo. ca. vij. Uirga mitis. Nihil feritatis. habēs i manib⁹ mosis τ aarō. Sinuata. i. in sinus reuoluta. Per globos flexos. i. per spiras in orbē contortas. Et tumēs colla. i. virga illa in draconem formata habens collū veneno tumidū. Uerg. ij. eneidos. Attollentem iras τ cerula colla tumentē. Linguis trisulcis. Uerg. iij. georgicorū. Linguis micat ore trisulcis. Trisulcis linguis. i. vibrātibus. Nam vt inquit Seruius. Nullum animal tāta celeritate, linguam mouet vt triplicem habere videatur.

Chelydros. serpentes amphibios hoc est terra et aqua vicissim victitantes. Vergilius. Nigris exesa chelydris. Virgulta. idest in virgam. Proprij rigoris. i. innate duriciei.

PErvia divisi quo pacto populus israel duce mose fugiens ex egypto traiecit mare pedibus siccis: cum moses pretenta virga illud in partes duas/ facto vtrinque quasi muro divisisset. Exod. xiiij. Cerula ponti. i. pontus a colore. Revoluta in geminū lat⁹. i. disiecta in dextrā & sinistrā partem vie qua itur⁹ erat populus. Cognatis aquis qr iā inde a mundi creatiōe terra illa fuerat aquis obruta. In mare absentis pelagi. i. in locū in quo prius fuerat mare: qđ nūc abest. Marmora sicca. i. maria / siue maris loca. Ver. j. geor. Et quādo infidū remis impellere marmor. Stupuerūt. i. admirata sunt. Verg. j. geor. Ipsa suas mirant̄ gargara messes. Plātas peregrinas. i. fundo maris alienas. Mutauit viā: qr mare qđ erat nabile factū est stabile. Gerebat baptisma rude. i. representabat nouū baptisma futurū. Christus dux. Ex cui⁹ passiōe sacramēta vires habuerūt. Clamat. Nā lectio. sic latini dicūt pro eo qđ recētiores text⁹. Vox dn̄i. ps. xxviij. Vox dn̄i sup aq̄s multas. Vox aūt verbū patris est. i. Chrs. Qui gerēs testamēta cōsona. i. cōcordās vtrūque testamētū noue & veteris legis. Patefecit abyssum veterē. i. vet⁹ testamētū obscuritatib⁹ plenū qđ per mare intelligitur Doctrina sequēs. i. euāgelica. in qua velū tēpli scissum est.

Squāmea colla tumens inimicos ore chelidros
Sorbuit: et proprij redit in virgulta rigoris.

De maris rubri divisione.

PErvia divisi patuerunt cerula ponti
In geminū revoluta latus: nudataque tellus
Cognatis spoliat̄ aquis ac turba pedestris
Intrat in absentis pelagi mare: perque profundū
Sicca peregrinas stupuerunt marmora plantas.
Mutauit natura viam: mediumque per aequor
Ingrediēs populus rude iam baptisma gerebat:
Cui dux Christus erat. clamat nā lectio multas
Vox dn̄i super extat aquas. vox denique verbū est.
Verbū Christus adest: geminae qui cōsona legis
Testamenta gerēs veterem patefecit abyssum:
Vt doctrina sequens planis incederet aruis.

De manna quod pluit.

QVid referā innūeras coelesti pane cateruas

QVid referā. Quomodo murmurāte populo cōtra Mosen deus misit illi coturnices & manna de celo. Exo. xvj. Innumeras. Ad sexcēta hominuz milia numerant̄ in libro numerorū. Celesti pane. i. manna quod de celo pluit.

Nymbis tam de coturnicibus quam de manna que more nymborū cadebant. Aerea dulcedine. idest ex aere proueniente. In plumis ad coturnices refertur. In imbribus. ad manna.

Rursus: Cum populus castrametatus in raphidim aquę penuria laboraret. Moses virga percussit petram. que statim fluxit aqua. Exodi. cap. xvij. Aruis exustis idest aquę penuria laborantibus Vergilius. Hinc deserta siti regio Aegra sterilis et inculta. Viuendi quia sine cibo et potu mortales nō possunt viuere. Metallo idest lapide vl' potius lapidis vena. Marmora ieiuna idest sicca. Panis de quo in psal. Panem angelorum manducauit homo. Petra de q̄. prima corinth. x. Petra autē erat christus. In vndis per baptismum.

Angelicos sumpsisse cibos: nymbisq̧ superne
Nectaris aerea populum dulcedine pastum
In plumis habuisse dapes: et in imbribus escas.

Quod aqua ex petra fluxit.

Rursus in exustis sitiens exercitus aruis
Qua nimiū loca sicca diu: qua terra negatis
Aegra iacebat aquis: qua spes ablata bibendi
Viuendiq̧ fuit: subitas arente metallo
Hausit aquas: steriliq̧ latex de rupe manauit
Et ieiuna nouum vomuerūt marmora potum.
His igitur iā sacra tribus dās munera rebus
Christus erat panis: xp̄s petra. christus in vndis.

Asina alloquitur Balaam.

Angelicis tremefacta minis affatur asella
Sessorē per verba suū linguaq̧ rudenti
Edidit humanas animal pecuale loquelas.

Sol stetit pugnante Josue.

Sol stetit ad gabaon: medijsq̧ cacumine celi
Fixit anhelantem dilato vespere lucem

Angelicis de asina q̄ allocuta est balam diuinū cū proficisceret' ad malediceudū populum israel Subalach filij Sephor regis amorrei. Ex libro Numerorum. cap. xxij. Angelicis minis. Minabatur enim angelus illi stricto gladio. Suū sessorē. i. Balaā sibi insidentē. Lingua rudenti. alias. Pecuale. quod numeratur inter pecudes. Persius. Arcadie pecuaria rudere credas de asinis dixit.

Sol stetit. Cum gabaonite se iosue dedidissent ac se illius societati coniūxissent: reges finiū illorū vrbē oppugnare coeperūt. Cumq̧ iosue suppetias ferret socijs: hostemq̧ fugerent iussu Josue sol stetit donec hostes profligati sunt. Ex libro Josue ca. x. Ad gabaon: quę fuit eueorū vrbs metropolis: ceciditq̧ in sortē tribus Beniamin. Lucem anhelantem. idest aestantem quia in meridie. Vespere dilato: vsq̧ ad hostium interemptionem.

Insolitus.q: sol nunq̄ tale aliquid fecerat. Nec luna.q: etiam stetit. Populā tibus.euertantibus hostes. Feruidus gladius. Non q̄ gladius ferueret: sed q̄ victores feruēter eo vtebātur. Ingentē hostē erāt eni3 quinq3. Adonisedec rex ihrlm.ꝛ oham rex ebron.ꝛ pharan rex ierimuth.ꝛ iaphic rex jachis. ꝛ dabir rex eglon. Cōiurāte polo.quasi societatē cu3 iosue ineūte. Venturū iesum.

Insolitus frenare diem: nec luna cucurrit
Ordine pigra suo: donec populantibus armis
Feruidus ingentem gladius consumeret hostē3
Coniurante polo. iam tunc famulata videbant
Sydera venturum praemisso nomine iesum.

Nam quē nos iosue greci iesu3 hebrei iehosua vocāt. ergo p iosue iesus xp̄s figurabatur.

De coruo pascente heliam.

HEliam corui quondam pauere ministri
Praebētes sine more dapes. alesq3 rapinis
Deditus: atq3 auido saturās caua guttura rostro:
Tradidit illaesam ieiunis morsibus escam.
Nunc bonus heliae: qui perfidus antea noe
Abluit in terris: quicquid deliquit in vndis.
Plenus at ille deo postq̄ miracula terris
Plura dedit: meritisq3 suis succurrere dignum
Heredem proprie fecit virtutis amicum:
Aurea flammigeris euectus in astra quadrigis
Qua lenis aereos non exprimit orbita sulcos
Sidereum penetrauit iter. curruq3 corusco
Dexteriora petens spatio maiore triumphum

HEliā. Quomodo helias ppheta a coruo est cibatus.tā demq3 rapt⁹ est ī coelu3. Ex tertio regū ca.xvij.ꝛ q̄rto regū libro.ca.ij. Corui ministri idest cibum ministrātes. Sine more q: nūq̄ tale aliquid antea factū fuit. Dedit⁹ rapinis.i. ex raptu victitās. Caua guttura. ad vorādu3 accomodata. Ieiunis morsibus: aut ipse coruus quāuis ieiunus. aut helie ieiuno. Bonus helie.i.fidus. Noe. cū illū quasi exploratorem dimisit ex arca neq3 reuersus est. Gene.ca.viij. Immo vera lectio est apud hebreos egrediebat̄ ꝛ reuertebat̄: videl3 nō habens vbi ꝯsisteret. Itaq3 Seduli⁹ etiā suo tp̄e habuit codicē icastigatū. Abluit.mutauit ministrādo nūc heliȩ. Deliq̄t.cū nō est obsecut⁹ noe. Plen⁹ deo.i.spiritū habēs ppheticū. Fecit heredē3.s.eliseū prophetā successorē suū. In astra aurea. Verg.ij.enei. Ferit aurea sydera clamor. Orbita non exprimit sulcos.i. rota currus non relinquit vestigia quȩ sunt quasi quidā sulci. Exprimit.idest designat. Dexteriora petens.i.celestia: cu3 terrena sint sinistra. Spacio maiore

quia coelū longe lateq́ȝ patet cum terra angusta sit illius comparatione. Dux triumphum. idest more triumphantium curru in coelum inuectus est. Metã aeui humani. idest mortem: iuxta illud apostoli ad hebre. ca. ix. Statutum e hominis semel mori. Celi fulminei. idest tanq̄ fulmine splendentis. Merito. ex actis suis est illustratus. E nomine. quia helios grece interpretatur sol: se dictio hebrayca nō recipit etimologyam latinam: ideo subdit. Sermonis achiui. id est greci. Muteť littera per accentum scilicet. a. o. ⁊ accentus acut⁹ in penultīa trāsserať in antepenultimā. sed de accētu alibi diximus.

Duxit: ⁊ humani metam non contigit aeui.
Quam bene fulminei praelucens semita celi
Conuenit helie: merito qui ⁊ nomine fulgens
Hac ope dignus erat. nam si sermonis achiui
Una per accentum mutetur littera: sol est.

De ezechia rege.

Ultima labentis miseratus tempora vite
Terquinos quōdā regi deus addidit anno
Usus iure suo: patefactaq́ȝ limina claudens
Mortis ab occasu vitam conuertit in ortum.

De iona propheta.

Ionas puppe cadens ceto sorbente voratus
In pelago nō sensit aquas: vitale sepulchrū
Ne moreretur habens: tutusq́ȝ in ventre ferino
Depositum non praeda fuit: vastūq́ȝ per aequor
Uenit ad ignotas inimico remige terras.

De tribus pueris in fornace.

Ultima. quomodo Ezechie regi egrotāti esaias propheta denunciauit illuȝ postri die moriturū. Quem flētem supplicemq́ȝ deus miseratus: quindeciȝ vite annos illi prorogauit. Ex quarto regum ca. xx. Lucis labentis. idest vite iaȝ lapse. Usus iure suo: quia solus deus illud potuit facere. Claudens limina patefacta. iam aperta ad illum deuorandum.

Ionas. hic vnus ex prophetis minoribus missus a deo vt predicaret niniuitis: naue ascensa tharsum aufugiebat. Cumq́ȝ superuenisset tempestas intelligentes naute ob peccatum alicuius ex socijs id accidisse: sortiti sunt inter se: sorsq́ȝ obtigit Ionę vt in pelagus deturbaretur. deturbatus a ceto deuoratur: et in ioppen delatus est a ceto. Ex Iona capitulo primo. Uitale sepulchrum. idest viuens cetus in quo tanq̄ in sepulchro erat. Depositū idest quasi depositum quod a depositario reddendum est: cum reperitur ad ignotas terras ad ioppen. Inimico remige: scilicet ceto voratore.

Qum spirāte. Cū tres pueri hebrei nollēt adorare statuā quā fecerat nabuchodonosor rex: in fornacē ignis coniecti illęsi permanserūt. propter quod facinus rex in beluam transformatus septē annos in siluis errauit. Ex Daniele ca. iij. & iiij. Spirante deo. instinctu diuino. Babylonia sacra. statuā illam a nabuchodonosor propositam quod babylone gestum est. Negarent scilicet adorare. Caldea. lege quia rex chaldeorum erat nabuchodonosor q legē tulit. Achemeniā irā. i. persicā q: rex quoq; persarum fuit. Fuit autem achemenes rex primus a quo psę achemenij. Poenę imaginee incendia. idest quorū incendiorū. poena proposita est non adorantibus imaginem. Flammis. ordo est. Flāma ardens camini. i. fornacis est restincta flammis fidei. Ultio perculit. i. percussit. Nam qd vecors. idest insensat⁹ et ferus. Cōsors pecudū versatus inter feras. Aulica conuiuia. idest regio apparatu exposita. Pronus bibit. More quadrupedum. Lustrans septena tempora. idest in lustris ferarum ardēs per annos septem. Hirsutus. i. pilosus horridus & incultus.

Qum spirante deo babylonia sacra negarēt
Tres vna cum mente viri: durumq; subirēt
Exitium saeui chaldaea lege tyranni.
Cuius achemeniam rabies accenderat iram
Plus fornace sua: medios truduntur in ignes
Nil mente rogo. tantoq; ardore calentes
Cordis ymagineae vincunt incendia poenae
Igne amini. o quanta est credentū gloria flāmis
Ardentis fidei restincta est flamma camini:
Digna sed immitem mox perculit vltio regem
Nam quod ab humana vecors pietate recessit:
Agrestes pecudū consors fuit ille per herbas
Aulica depasto mutans conuiuia foeno.
Pronus ab amne bibit. septena tēpora lustrans
Omnibus hirsutus siluis & montibus errat.

De daniele exposito leonibus.

Nec minus et dari furuerunt iussa tyranni.
Ecce etenim sceleri scelus addidit ira furēris
Hebraeumq; decus daniel decernitur insons
Ieiunis cibus esse feris. sed bellua iusto

Nec minus. Daniel apd dariū accusat⁹ qd de religiōe nō bn̄ sētiret. Leonibus a rege deuorādus exponit: qui tamē se ab illius laniatu abstinuerūt. Ex Daniele. ca. xiiij. Dari, ab eo qd est dari⁹ pria tū breuis tū lōga reperitur. ab eo qd dareus Ouidius in ibim primā pducit dicēs. Utq; necatorum darei fraude secundi. Furuerūt at qui grāmatici dicūt preterito carere. Decus

hebreum.oppo.i.hebreorũ gloria & honor. Amare famen.i. potius fame labo rare q̃ in virum iustũ seuire.nil enim per se amat famen. Rabies.leonibus in genita vltra famen. Mollita.facta mitis & mollis. Seruare praedam. Martia lis.de lepore & leone.et securior est in ore praeda.

Hic vbi sunt. Recapitulatio est eorũ q̃ supra memorauit mirabiliũ quã diximus esse materiã huius operis. Post talia.s.miracula. Tulit.i.abstulit siue vt theologi dicũt suspendit. Trãslatum virũ.s.enoch. q̃ fuit primũ miraculũ. Anum marito i.saram viro suo abraã. Pecus.cũ abraam voluit sacrificare filium. Muliebres artus scz vxoris loth. Ramos.rubum. Virgultũ.virgam mosis. Siccauit. qua pp̃lus p mare trãsiret. Nymbis.i. in similitudinẽ nymborũ et pluuie. Produxit. Mose petrã ferieñti. Quadrupẽ i.asinã sub balaã Suspẽsis elemẽtis i.stãtib⁹ sole & luna atq̃ ex ɔsequẽti reliquis stellis cum sol stetit ad gabaõ. Per volucres hoiem pasci.i.p coruos heliã atq̃. eũdẽ in celũ rapuit. Tria lustra.i.annos quindecim Ezechie regi. Fũdauit opẽ naufrago.i.opitulatus est ioue. Sub rore.q̃ irrotati sũt in camio ardẽti. Rege nabuchodonosor in pecudẽ pilosam ɔuersũ. Rict⁹ leonũ.i.leones apto ore esuriẽtes. Nescire fu

Mitis facta viro: sanctos ne laederet artus
Coepit amare famem: rabies mollita furorem
Deposuit saeuisq̃. in faucibus ira quieuit:
Et didicere truces praedam seruare leones.

Recapitulatio dictorũ miraculorum.

Hic vbi sunt natura tuae post talia leges:
Quis toties tibi iura tulit. qui tartara iussit
Translatum nescire virum: sterilemq̃ marito
Foecundauit anum: sacram praecepit ad aram
Sponte venire pecus: muliebres transtulit artus
In simulachra salis: ramos incendia passos
Non ardere dedit: virgultum soluit in anguem:
Per pelagus siccauit iter: mirabile nymbis
Manna pluit. saxo latices producit ab imo.
Quadrupedem fari plano sermone coegit.
Suspensis rapidas elementis distulit horas:
Per volucres hominẽ pasci dedit: atq̃ coruscis
In coelum transuexit equis. iam morte grauato
Adiecit tria lustra viro. praedonis in ore
Naufrago fundauit opem. flagrante camino
Seruauit sub rore pios. per pascua regem
Pauit vt hirsutam pecudem: rictusq̃ leonum
Instimulante fame iussit nescire furorem.
Nempe creatori: cuius quaecunq̃ videntur:

rorem.i.obliuisci proprie feritatis. Nepe creatori. rñdet ad id qd supra dixit. dic vbi sunt natura tue rc. Et est ordo. Omñe suũ op⁹ famulatur creatori. Cui⁹ sermo ẽ.i.cui⁹ vbo creata sunt oĩa visibilia r iuisibilia. Quacũqz. i. per q̃cũqz partẽ. Sẽtẽcia trahit.i.voluntas diuĩa q̃ solo nutu oĩa facit q̃cũqz vult. Heu miseri. Occasione eorũ q̃ dicta sunt de rerũ creatiõe atqz creaturarũ obediẽtia iuehit̃ in idolatras q̃ relicto vi dĩ cultu colũt pro deo res a deo creatas.

Seu quecũqz latẽt: r rerũ machina sermo est.
Omne suũ famulatur opus: sequiturqz iubẽtis
Imperiũ: quacũqz trahit sentẽtia nutu.

Inuehitur in idolatras.

Heu miseri q̃ vana colunt: qui corde sinistro
Religiosa sibi sculpũt simulachra: suumqz
Auctorem fugiũt. et quae fecere: verentur.
Quis furor est: quae tãta animos clemẽtia ludit:
Ut volucrẽ turpemqz bouẽ tortũqz draconem
Semihominẽqz canẽ suplex homo pron⁹ adoret
Ast alij solẽ caecatis mentibus acti
Affirmant rerũ esse patrẽ: quia rite videtur
Clara serenatis infundere lumina terris.
Et totũ lustrare polũ: cum constet ab istis
Motibus instabilẽ rapidis discursibus ignem
Officiũ nõ esse deum: quiqz ordine certo
Nunc oritur: nũc occiduas demissus in oras
Partitur cum nocte vices: nec semper vbiqz est:
Nec lumẽ fuit ille manẽs in origine mundi
Cum geminum sine sole diẽ nou⁹ orbis haberet.
Sic lune q̃z vota ferũt: quã crescere cernunt

Uana.i. idigna q̃ colant̃. Simulacra religiosa. i. q̃ putãt religiosa cum sint pfana. Uerẽtur. timẽt r venerant̃. q̃ fecẽ. s. simulacra opa manuũ suarũ. Ut volucrẽ. Egyptios carpit q̃ hęc monstra colebãt. Uolucrẽ. puta saturã serpẽtib⁹ ibim vt ait Iuue. Turpem bouẽ. i. magnũ. Uergi. in geor. Forma bouis cui turpe caput: cui plurima ceruix qd Serui⁹ p magno exponit: r dicit propter apem bouẽ quẽ ęgyptij colũt. Tortũ draconẽ puta r esculapiũ: q̃ sub imagine serpẽtis sinuosi colebat̃. Semihominẽ canẽ. i. mercuriũ siue anubim q̃ in specie canis ab ęgyptijs colit̃. Patrẽ rerũ.i.creatorẽ: q: oĩa suo lumĩe collustrat. Cũ cõstet. improbat horũ errorem cũ sic dispẽsare lucẽ per motũ non sit officium domini sed potius ministri Nec semper vbiqz est. Deum autem necesse est esse vbiqz. In origine mũdi. Nã illud nõ potuit esse deus qd habuit principiũ sol habuit principiũ: q: die quarto creatus. Geminum diem. immo tres dies ex Gene. cap. j. Sic quemadmoduz r soli. Crescere ac minui qd deo repugnat

Fugant̄ luce. solis superuenie̅tis. deus au̅t nihil habet supra se maius. Laticē. idest aquā. Larē: idest ignē. quia lares dij familiares ad focos penetrales colebant̄. Inimica idest hec duo co̅traria eleme̅ta. Arboreis. idest colit arbores ta̅q̄ alicui deo sacras. Dicit propter lucos de quib⁹ in q̄rto regu̅ libro sepe legimus. dapes quas sacrificat. Flebilis. i. suplex. Coniugij fidem. idest fidedelem coniugem Vergili⁹. iiij. en̄. Co̅iugiu̅q̄ vocat Lignee. i. o caudex. o stipes ꝛ plane ligne⁹. Ligna rogas. i. rogare debes. Surdis. quia vt dicit psalmographus aures habent et no̅ audie̅t. s3 illud de simulachris hoc de arboribus dicitur. Regunt iura domorum non benefaciendo domesticis: sed ad structuram ornatum vtilitatemq̄ afferendo. Securibus actis: idest impactis ꝛ allisis Subiecta focis: immo superiniecta. Edendis. id est comedendis. Venerantur olus Hij sunt aegiptij

i. impetrat sacrificiis.

Ac minus: stellisq̄ litant quae luce fungantur.
Hic laticem colit: ille larem: sed iungere sacris
Non audent inimica suis: ne lite propinqua
Aut rogus exiguas desiccet fortior vndas:
Aut validis tenues moriantur fontibus ignes
Arboreis alius ponit radicibus aras
Instituitq̄ dapes: et ramos flebilis orat
Vt natos claramq̄ domum dilectaq̄ rura
Coniugij fidemq̄ famulos censumq̄ gubernet.
Lignee ligna rogas: surdis clamare videris:
A mutis responsa petis. que iura domorum
Hac ratione regunt: si caesa securibus actis
Ardua pendentis sustentant culmina tecti:
Aut subiecta focis dapibus famulantur edendis.
Nonnulli venerantur olus: mollesq̄ per hortos
Numina sicca rigant. veriq̄ hac arte videntur
Transplantatorum cultores esse deorum.
Plura referre pudet: sanctoq̄ in carmine longu̅
Vel damnare nefas: ne mollia sentibus vram
Lilia. purpurei neu per violaria campi
Carduus ꝛ spinis surgat paliurus acutis.

herba spinosa

Iuuenalis. Porum et cepe nefas violare et frangere morsu. O sanctas gentes quibus haec nascuntur in hortis numina. Transplantatorum. idest quas ipsi transplantauerunt. Longum nephas. idest longo tempore: etiam in damnando insistere. Ne vram. idest contaminem: miscendo prophana sacris. Sētibus: que non sinunt crescere lilia. Vergilius. ij. geor. Erit enim campus3 line seges vrit auene. Violaria. loca vbi nascu̅tur viole: sicut rosaria vbi rosa. Carduus. Vergili⁹ en̄e. Paliurus. Herba spinosa egypto et cirenaice familiaris.

IAm satis. Transitio est a dictis ad dicenda accedit[que] paulatim ad euãgelij dapes paschales. Monstra. res monstrosas & indignas que ab homine coli debeant. Aut potius defleuimus. Color est correctio. nam talia potius deflenda [quam] ridenda sunt. Uiam coeptam. i. opus institutu[m]. Firmare gradus idest pedibus niti. Montem per altum. euangelium intelligit per [quod] itur ad ciuitate[m] dei sed ad ea[m] rem opus est libertate: non ea vt dicit persius: que introducta ẽ iure gẽtiũ sed vera libertate: hoc est animi. Tholis fuluis. i. auratis. est autem tholus vt inquit lactãti[us] in illud Papinij ij. theba. Figã[que] supbis arma tholis loc[us] in media templi testudine vbi vouentiũ dona appẽdebãtur Digna. quia indigna non dantur. Claustris remotis. idest ianuis reseratis. Cordi pulsanti Matth. capitulo. vij. Ille lapis reprob[us]. [de] quo in psalmo. cxvj. & Matth. xxj. Angelus gestat in verticem. idest qui factus est in caput anguli: & qui fecit vtra[que] vnum. Miracula. ad illud quod psalmista dixit & est mirabile in oculis nostris. Onus leue. Matthei. xj.

Paulatim accedit ad euangelium.

IAm satis humanis erroribus addita mõstra
Risimus: aut tales potius defleuimus actus.
Nunc coeptam iuuat ire viam: monte[que] per altũ
Nitẽtes firmare gradus: properemus in vrbem
Libertatis ope: radians vbi regia fuluis
Emicat aula tholis. vbi dantur digna petenti.
Quaerenti spes certa manet. claustris[que] remotis
Peruia pulsanti reseramus limina cordi.
Hic est ille lapis reprobus: quem vertice gestat
Angelus: at[que] oculis praebet miracula nostris:
Cuius onus leue est: cuius iuga ferre suaue est.

Continuat dicta dicendis.

PEr digesta prius veteris miracula legis
Quae genitor socia nati virtute peregit
Rettulimus sancti coniuncto spiritus actu.
Quae natus socia patris virtute peregit
Dicemus sancti coniuncto spiritus actu:
Semper vt vna manens deitatis forma perẽnis
[Quod] simplex triplicet [quod][que] ẽ triplicabile simplet.

PEr digesta. Iterum continuat dicta dicendis. Que genitor & si creatoris nomen trinitati persona rum cõmunitatum: tamen in symbolo vatũ creatorẽ celi & terre confitemur. Natus qui autor est noui testamenti referẽs tamẽ omnia ad patrẽ. Rudis legis. i. noue. nã rudia sunt noua. [Quod] simplex triplicet. i. [quod] est vnũ & simplex in essentia, sit triplex in [per]sonis & ecõtrario. [quod] est tri

plicabile. idest triplex in personis: simplex. i. sit simplex. Arrius infelix. qui de deo male sentiens filium minorem patre dixit. Flectere. incuruare catholicam veritatem. In foueam atrā. Ad inferos detrusus. Tā vacuus sensu. sicut dicimus vacu⁹ cerebro. Tēpore pene iuste. nā in episcopoꝝ populiqꝫ presentia disputans: cum leuandi ventris causa in foricam declinasset: intestina egerere coactus est. Arator fusa ruit arri⁹ aluo. Qui similauit iura. i. similia esse dixit. Parentis perpetui. i. dei patris eterni. Nō imitanda. idest q̄ paternitatis humanę naturę nō possunt imitari. Similauit inquā gradibus honorum caducorum. idest hominū inter quos descendit series generatiōis a patre per filiū in nepotem. Lex carnalis. idest humana. Minorem. scilicet tēpore. Afforet esse idest ꝯtinget. Nepotum. idest posteriorū. Aui auorum. Ex vergilio. Dn̄s xp̄s. peculariter dn̄s noster per redēptionē. Verbū patris. hoc propriū est. Virtus ⁊ sapientia. hec attributa sunt filio. Totum cōmune patris. De essentialibus diuinitati est intelligendum. vt infinitus eternus. omnipotens. Lumen de lumine. Ut in simbolo expresse cantitur. De solo solus. scilicet procedens per generationē. alioquin ⁊ spiritussanctus est a patre ⁊ a filio sed per inspirationem. Nec minimus nec quo crescat. q. d. Est equalis. Genitus. idest procedens a patre per eternā generationem. Nō creatus. Qd̄ arrius dixit impie. Principium. de quo Joannis capi. viij. Principium qui ⁊ loquor vobis. Clarus habetur ex Joāne ca. xiij. Deus clarificatus est in eo

Haec est vera fides. hanc spreuit habere salutem
Arrius infoelix: qui curua per auia rectum
Flectere nixus iter/ foueam delapsus in atram
Corruit: ⁊ tetri mersus petit ima profundi.
Tam vacuus sensu iustae q̄ꝫ tempore penae
Visceribus fusis vacuus quocꝫ ventre remansit
Demens: perpetui qui nō imitanda parentis
Iura caducorum gradibus similauit honorum.
Namqꝫ homines inter/ natum genitore minorē
Lex carnalis habet: quoniam pater ipse/ parentis
Filius ante fuit: mox ⁊ qui filius est nunc
Afforet esse pater: sic per genus omne nepotum
It noua progenies: et aui numerantur auorum.
At dominus, verbum, virtus, sapientia, christus,
Et totum commune patris, de lumine lumen.
De solo solus: cui nec minus est patre quicq̄:
Nec quo crescat habet. genitus nō quippe creat⁹
Ipse est principium: nam sicut clarus habetur
In genitore manēs: genitor quocꝫ clarus in ipso

⁊ deus clarificauit eum in semetipso. Rerum caput. i. principiū tametsi in attributis principiū filio dedimus. Qui est pater: hic est filius. Hoc namq̧ hereticum est dicere. Quod pater est: hoc filius est. Hoc pium ⁊ religiosuȝ. Nā in genere neutro significatur substantia siue essentia. per masculinū ⁊ femininū designātur persone. vt pater est aliꝰ a filio ⁊ alia est persona patris. alia spiritus sancti. non aliud est pater a filio. ⁊ persona pris nō est aliud a persona filij. Ipse docens. Joan. cap. xiiij. Philipe nō credis: quia ego in patre et pater in me est. Rursus ex Joanne eodeȝ cap. x. Sumꝰ vnū Subaudi i essentia. sed nō vnꝰ. i. vna persona. Arriꝰ vnū. debet scire. Arriū ⁊ sabellium cōtrarios inter se impietatis autores reprehēdit: quoruȝ prior trinitatem posuit sed in personis inequalitatem. posterior vero confundit personas dicēs vnum deum sed pro diuersitate officioꝝ nunc esse patrem: nunc filium: nunc spiritum sanctum. Fidem trinam. idest trium personarum. Unam. dicēdo esse trinum ⁊ nō vnū. Sua dicta. i. alterius dicta. Brachia exerta. More illorum qui pugnis decertaturi sunt. Cati. i. callidi ⁊ astuti: nō ad docendum sed ad certandum. Sapiētia mūdi. quia sapiētia huius mūdi stulticia est apud deum. Crispare cachinū. ex Persio. Naso crispāte cachinos. Sic. sequentes extrema ⁊ fugientes medium.

Permanet: ⁊ rerum caput est deus vnus vbiq̧.
Non quia qui summꝰ pater est: ⁊ filius hic est
Sed quia quod summꝰ pater est: ⁊ filius hoc est.
Sic ait ipse docēs. ego in patre ⁊ pater in me est.
Rursus ego atq̧ pater vnum sumus. Arrius vnū
Debet scire simulq̧ sabelliꝰ esse fatendum
Ille fidem trinam: tamen hic amplectitur vnam:
Ambo errore pares: quanq̄ diuersa sequantur.
Qualiter assueti varias producere sectas
Impungnāt sua dicta viri: qui brachia nudis
Ostendunt exerta humeris: nil tradere docti
Sed tantum certare cati. prudentia quorum
Stulta iacet: quia vana deo est sapientia mundi.
Hic loquit̄ nimis: ille tacet. Hic ambulat: hic stat.
Alter amat flexus: alter crispare cachinum:
Sic igitur miseris par est vesania cunctis.

Disponit ad materiā librorū sequētium.

Interea dum rite viam sermone leuamus

Interea. Paulatim accedit ad principale institutum: quod vt ab initio dixit. erat clara salutiferi non tacere miracula christi: que sunt ab euangelistis ennarrata. Uiam leuamus quasi instituisset proficisci ad legem euāgelicam ⁊ interdum narrasset vie comitibus quedam miracula ex testamento veteri vt itineris labor subleuaretur.

Spes et fides. Que due virtutes comitantur christianū in hac vita. In ardua idest in alteram vitam aut in legem euangelicam que me docet arctam esse viā que ducit ad vitam. Mathei. vij. Blandius. i. minori cum labore. Arcem. idest culmen legis euangelice. En signo. Translatio est sumpta a militantibus seculo ad eos qui militant christo sub euangelio. Clamat. ad fidem vocat. Sua porta. idest propria que christus Joan. ca. x. Ego sum ostium ouiū. Premia vite. hoc est donatiuū qd militātibus christo proponitur. Decus in fronte. hoc ē insigne crucis p chrisma impressum. Pars vltima. idest minimus christianorum. Hic. idest in his castris. s. militantis ecclesie. vt merear. Post peractam militiam in hac vita. Conscribi albo. idest i tabula illa siue libro vite de quo i apocalypsi. Erat aūt albū tabula i qua iudicuz noia scribebant̄. Suetoni⁹ in domiciano. equitē ro. erasit iudicum albo.

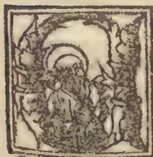
Spesq́ fidesq́ meū comitātur in ardua gressum:
Blandius ad sūmā tandem peruenimus arcem:
Et signo sacrata crucis vexilla corruscant.
En regis pia castra micant. tuba clamat herilis.
Militibus sua porta patet: qui militat intrat:
Janua vos eterna vocat: quae ianua christus.
Aurea perpetuæ capietis praemia vitae:
Arma quibus domini tota virtute geruntur:
Et fixū est in fronte decus. decus armaq́ porto:
Militaeq́ tuae bone rex pars vltima resto.
Hic propriae sedes. huius mihi moenibus vrbis
Exiguam concede domū: tuus incola sanctis
Ut merear habitare locis: alboq́ beati
Ordinis extremus conscribi in saecula ciuis.
Grandia posco quidē: sed tu dare grandia nosti.
Quē magis offendit: quisquis sperādo tepescit.
Christe faue votis: qui mundū in morte iacentē.
Uiuificare volens quondam terrena petisti
Coelitus humanā dignatus sumere formam:
Sic aliena gerens: vt nec tua linquere posses.
Hoc mattheus agēs hominē generaliter implet.
Marcus vt alta fremit vox per deserta leonis.

Tepescit. i. nō est feruidus in spe faue vot. Inuocatio est diuini auxlij ad op⁹ suū psequēdū. Petisti coelit⁹. i. a celo descēdēs. Aliena gerēs. i. hūanitatē ante incarnationē. Tua. i. diuinitatē. Matthe⁹. hoc agēs. s. qd tu sūpta hūanitate apd nos gessisti. Implet hoiez. i. hz hoīs effigiē ex Ezechielis visiōe. Alta vox p deserta. ad illud refert̄ qd Marc⁹ in initio sui euangelij scribit. Ego vox clamātis in deserto. Jura sacerdotij. Incepit enim suū euangeliū a sacerdotio za

charie. Ore iuuenci. animalis uati ad sacrificium. Verbo dicens in initio euāgelij. In principio erat verbuz. Totidem tempora. quia numerus euangelistarum ęquat quattuor anni tempora. Sic et apostolici. Ut quattuor euangelistę quattuor anni tēpora. Apex duoden⁹. i. culmē duodeciz apostolorum. Immitat⁹ menses. quia in anno ęque sunt duodecim. Et horas. que in die sunt duodeciz sicut ī nocte. Hic igitur. Redit ad illud quod dixerat de ecclesia militantte et triumphāte: ⁊ de testamēto veteri ⁊ nouo. Exordia mortis. que introducta est per primi Parentis peccatum et durauit per totam legem veterem. Ad vitaz nouā. s. euangelicaz quia a diebus ioannis baptiste regnū coelorum viz patitur Matthe. c. xj. Lachrimas serēdo. ex ps. cxxv Eūtes ibāt ⁊ flebant mittentes semina sua.

Iura sacerdotij Lucas tenet ore iuuenci.
Morē volās aquilae verbo petit astra Ioannes
Quattuor hi proceres vna te voce canentes:
Tempora ceu totidem latum sparguntur in orbē:
Sic et apostolici semper duodenus honoris
Fulget apex numero menses imitatus ⁊ horas:
Omnibus vt rebus totus tibi militet annus.
Hic igitur veteris recolēs exordia mortis
Ad vitam properabo nouā. lachrimasqꝫ serendo
Gaudia longa metam. nā qui deflem⁹ in Adam
Semina mittentes: mox exultabimus omnes
Portātes nostros Christo veniente maniplos.

Coelij Sedulij presbyteri miraculū diuinorum finis paschalis opis. Liber secundus.

Expulerat priogēitū saeuissim⁹ anguis
Florigera ď sede virū: blādiqꝫ saporis
Illecebris loetū mixto portarat amaꝝ.
Nec sol⁹ meritā p̄sumptor sēserat irā
Mortali sub lege iacens: sed prorsus ab ipso

Expulerat. Incipit liber secundus: in quo antea q̄ꝫ aggrediatur euangelij seriē dicit q̄dam de lapsu primi hominis: deqꝫ humana instauratione per Christi incarnationem passionemqꝫ. Seuissimus anguis. diabolus in forma colubri decipiens Euam: et ex consequenti Adam. Primogenitum: qui grece prothoplaustos. De sede florigera. de paradiso voluptatis. Illecebris. delicijs. Loetum amarum. idest mortem. Presumptor solus. idest qui cibum vetitum presumpsit. Iram meritam. idest penam. id quod precedit: pro eo quod sequitur. Sub lege mortali. Cum potuisset permanere immortalis. Ab ipso. idest post ipsum. Omne genus humanum. Sub audi sensit iram meritam.

Noxia coniux. Que fuit causa tātoꝝ malorū. Et est immitatio ex Verg. in buc co. Crudelis tu quoqꝫ mater. Crudelis mater magis an puer improbus ille. Impꝛobꝰ ille puer: crudelis tu quoqꝫ mater. Duo. s. adam et eua. Origo. i. q̄ ex illis primis propagati sunt. Perit. quemadmodū ꝛ primi parētes perierūt A semine. i. a prima origine. Quid numerosa. Sensus est. quid proderat diu viuere: si moriendū erat tandem atqꝫ eundum ad inferos sine vlla redēptionis spe. Illo tēpore. s. ante xpī passionem. Nongentos annos. quos ante diluuium viuebat humanū genꝰ. Cuꝫ sors aeui extremi .i. vite finis. Irreparabilis. i. irreuocabilis. Victa supremis cursibꝰ .i. que multitudine annorū tandē vincitur. Ventura foret. q: vt dixi tādem illis moriendum erat. Licet sera. i. sero. Cū fine. q. d. nō potest dici longū quod finē habet. Opem reducem actiue. i. q̄ reduceret ꝛ liberaret. alias reducē passiue. ꝟ Ver. j. ene. Atqꝫ reduces illi ludūt. Sepulchꝛuꝫ. i. inferi. sic ē diuerso. Gene. xl. Deduces canos meos ad inferos pro quo in hebreo habet̄ sepulchrū. Primi terrigene. i. p̄mi pent̄ q̄ apd̄ inferos sepultꝰ est. Nepotes. i. illiꝰ posteritatē. Prōptꝰ facilis. reddere difficilis. i. reponere ꝛ exprobare. Astabat imago. pro erat. De morte. i. per mortē in q̄ incurrerat, ꝑpter pc̄m. Instauraret opꝰ veniale. i. renouaret hoīem q̄ venia ex eo dignꝰ erat qd̄ ex infirmitate peccauerat. Pomis acerbis. Alludit ad ꝓuerbium illud de quo Iere. xxxj. ꝛ Ezechiel. xviij. Patres nostri comederūt vuā acerbā

Humanum simul omne genꝰ heu noxia coniux.
Noxia tu coniux magis: an draco perfidus ille:
Perfidus ille draco: sed tu quoqꝫ noxia coniux.
Pro dolor aeterni fuerāt duo: crescere postq̄
Coepit origo: perit: clademqꝫ a semine sumpsit.
Quid numerosa dies: quid tēpore prefuit illo,
Cernere nongentos vltra foeliciter annos:
Progeniemqꝫ senū decimam spectare nepotum:
Iamqꝫ suū nescire genus: cum victa supremis
Cursibus extremi sors irreputabilis aeui.
Sera licet ventura foret: longumqꝫ per aeuum
Vita breuis nihil esse diu cum fine doleret:
Nec reducē spes ferret opem: primiqꝫ sepuchꝛuꝫ
Terrigene caeca sorberet fauce nepotes:
Ni pius ille sator culpas ignoscere promptus:
Reddere difficilis: sua ne factura perierit:
Quaeqꝫ diu similis viuens astabat imago:
Dissimilis de morte foret: veniale misertus
Instauraret opus: pomisqꝫ vetaret acerbis:
Quae mandere patres: natorū horrescere dētes:
Donaretqꝫ suis semper placatus: vt vnde

s. sensit iram merita

et dentes filiorum obstrupuerunt. i. quod patres peccauerunt luerūt filij. Matrem. i. rose plantam spinosaz. Obscurat honore. i. sua pulchritudine obūbrat Eue virginis antique. idest prime. Natura prior. idest homo ante natalem xpi subiectus morti eterne. Renasci. per aquam baptism i.
Hec ventura. Quo pacto gabriel angelus virgini missus est a deo: vt illi denūciaret dei verbum ex ea carnez esse sumpturum: idqʒ factum est. ex Luca. ca. pri. Hec que supra diximus de verbo incarnando. Cecinit properata. i. properāter denūciata. Fides comitata est dictuz: qz virgo credens angelo consensit: et verbum caro factuz est. Sydereū onus. idest coeleste verbum quod incarnatū erat vētris eius. Sub lege nascēdi. i. creature. Tēsos sinus. i. vteruz q̇ plures sinus hz distētū. Tamqʒ nouē qꝫ est nouez mēses ab annūtiatiōe xps iesus natus ex maria virgine incorrupta ex Luca. ca. ij. Tāqʒ nouē. subaudi mensibus. Dies sacrata. s. xpo nascente. De lumine. i. in principio. vt sic prepositio pro prepositiōe. Opus promissum. s. per prophetas qui predixerāt christū nasciturū. Habitare in nobis. i. in natura humana. ex Joāne ca. pri. Sui tēpli. i. vteri virginalis in quo quia deus habitauit tēplum dicitur. Uacuauit inter illesum. i. vacuando viscera reliquit iter illaesum. Pro virgine. i. in fauorē virginis qꝺ virgo permansit.

Culpa dedit mortē: pietas daret inde salutem.
Et veluti spinis mollis rosa surgit acutis:
Nil qꝺ laedat habēs: matrēqʒ obscurat honore:
Sic euae de stirpe sacra veniente maria:
Uirginis antiquae facinus noua virga piaret.
Ut quoniam natura prior vitiata iacebat
Sub ditione necis: christo nascente renasci
Posset hō: et veneris maculam deponere carnis.

Annunciatio christi incarnationis.

Haec vētura senes postq̄ dixere pphetae:
Angelus intacte cecinit properata mariae.
Et dictum comitata fides: vterumqʒ puellae
Sydereum mox implet onus: rerumqʒ creator
Nascendi sub lege fuit. stupet innuba tensos
Uirgo sinus gaudetqʒ suum partura parētem.

Natalis domini.

Tamqʒ nouē lapsis decimi de limine mensis
Fulgebat sacrata dies: cum virgine foeta
Promissum compleuit opus verbum caro factū
In nobis habitare volēs: tūc maximus infans
Intemerata sui conseruans viscera templi
Illesum vacuauit iter: pro virgine testis

Partus est testis.i.xp̄s quē ipsa peperit. Clausa ingrediēs. Joan.ca.xxj. Venit iesus ianuis clausis ⁊ stetit in medio discipulorum ⁊ est argumētū a pari. Lux gratia nitor.q.d.incredibilis. Velut spōsus.ex psal.xviij. Et ipse tanquam spōsus procedēs de thalamo suo exultauit vt gigas ad currēdū viā. Forma speciosus ex psalmo.xliiij. Speciosus forma pre filijs hominū diffusa est gratia in labijs tuis. Seruile iugū.i.peccatū. nā qui peccatū facit seru⁹ est peccati. Joan. capi. viij. Mēbra seruilia. Juxta illud apl'i. Philip.ij.qui cū in forma dei esset exinaniuit semetipsum formā serui accipiēs. Proprijs donis. Puta pisces squammas:aues pluma: arbores cortice. Obsitus.i.inuolut⁹.sic enim expo nit Seruius illud Vergi. viij. enei. Ibat rex obsitus euo Profundi procellosi idest maris quod procellis agitatur.ideo dixit vnda mobilis. Mansit plenus. idest integer. Deus quieuit.huius modi enī axiomata ex communicatione idomatū vt theoligi dicūt hec sūt. Salue sancta parēs. Virgini cōgratulatur autor. Gyro eterno.aut ad mūdū archetypū rettulit: aut eterno pro sēpiterno posuit. Similē primā.i. priorē hoc ē añ te. Nec sequētē.i.posteriorē hoc est post te. Sine exēplo. Quia neque tu aliā priorē imitata es neque te alia posterior.

Partus adest clausa ingrediēs ⁊ clausa relinquēs.
Quae noua lux mundo: quae toto gratia coelo:
Quis fuit ille nitor: mariae cum christus ab aluo
Processit splendore nouo: velut ipse decoro
Spōsus ouās thalamo forma speciosus amoena
Prae natis hominum cuius: radiante figura
Blandior in labijs diffusa est gratia pulchris.
O facilis pietas, ne nos seruile teneret
Peccato dominante iugum: seruilia summus
Membra tulit dn̄s. primique ab origine mūdi
Omnia qui proprijs vestit nascentia donis:
Obsitus exiguis habuit velamina pannis.
Quemque procellosi non mobilis vnda profundi.
Terrarum non omne solum: spaciosaque lati
Non capit aula poli: puerili in corpore plenus
Mansit: ⁊ angusto deus in praesepe quieuit.
Salue sancta parens enixa puerpera regem
Qui coelum terramque tenet per saecula: cuius
Numen ⁊ aeterno complectens omnia gyro
Imperium sine fine manet: quae ventre beato
Gaudia matris habens cū virginitatis honore
Nec primam visa es similē nec habere sequentem
Sola sine exemplo placuisti foemina christo

Tunc prius. Quod nato christo pastoribus per angelos facta est reuelatio ex Luca. ca. ij. Et de magorum adoratione. Mathei. ca. ij. Ille creatus. Christus quod ad humanitatē attinet natus. Emicuit. Splēdens apparuit Pastoribus ignaris. i. nihil tale sciētib⁹: Quia pastor erat. Ipso dicēte Ioā. ca. x. Ego sum pastor bonus. Agnus. de quo Ioan. cap̄. ij. Ecce agn⁹ dei. Gregibus. i. pastoribus gregium custodib⁹. Cecinit miracula. Canendo gloriam in excelsis deo: quod erat mirabile. Talia signa idest miracula sepe in sacra scriptura. Oris bethleis. nam in bethleem nat⁹ est. Grandia nuncia. i. grandes nouitates vt sic dicā nā nunciū pro re que nunciatur raro inuenitur. Ab arce orientis: inde enim venerūt magi. Perturbāt. Subaudi herodem. Dictis sollicitis. Ab effectu pro sollicitātib⁹. Hoc propter h. Astra et nouam

De reuelatione pastorib⁹ facta & magis.

Tunc prius ignaris pastoribus ille creatus
Emicuit: q2 pastor erat. gregibusq3 refulsit
Agnus: angelicus cecinit miracula coetus.
Talia bethlaeis dum signa geruntur in oris:
Grandia sollicitis perturbant nuncia dictis.
Iudaicis nuper populis orientis ab arce
Progenitum fuisse ducem: hoc coelitus astra.
Hoc stellam radiare nouam. ferus arbiter aulae
Aestuat hebreae/ratus hunc succedere posse
Mox sibimet: qui primus erat. tunc frōte serena
Nubila mentis alens inquiri mandat vbiq3
Sicut adorādum: quem tractat fraude necādū.
Quid furis herodes: christum sermone fateris:
Et sensu iugulare cupis: legemq3 legendo
Negligis: & regi regum tua regna minaris.
Ne tamen insano careant tua nomina facto:
Patrandum sub honore crucis sed crimine gētis
Herodes alius quod tu molire videbit.
Ergo alacres summo seruantes lumina coelo

stellā: idē est. Arbiter aule hebree. i. herodes penes quē erat arbitrium regni. Qui primus erat ad herodē & ad Christum referri potest. Frōte serena. i. dissimulans voluntatē nocendi serenitate vultus. Quid furis. In herodē auctor inuehitur. Fateris christum. Dicens te velle ipsum adorare. Sensu. i. cogitatione Legendo negligis. i. nō intelligis. Minaris tua regna. i. per regni potestatem te in illū seuiturū. Tua nomina. q. d. Tu nō interimes Christū. s3 ali⁹ tui nominis heres curabit illū crucifigi. Patrandū. ordo est. Ali⁹ herodes. s. Tetracha sub quo Ioannes quoq3 baptista passus est. Videbit. subaudi scelus. Quod tu molire. i. ꝑpetrare cupis: patrādū tm̄ ab altero. Gētis, sc3 iudee cuius

tu rex nunc es. Sydus regale: idest quod regem natum designabat. duxit gentes. idest magos qui gentiles erant: quod significabat in lege futura: hoc est euangelica gentium vocationem. Solutis thesauris. idest apertis. Pro religione. idest qui religiosum aliquid significabant. Ipse species. Que. s. offerebantur. Foderunt. idest ex metallis terreque venis eruerunt. Thura. que in sacrificiis erant peculiaria. Myrrham. ea enim perungebantur mortui. Unde Martialis. Et olentem funera mirrham quoniam fides / spes maxima: quia fides est substantia rerum sperandarum: argumentum non aparentium. Hunc numerum: scilicet ternarium: hoc est personarum trinitatem. Et tempora significant quoque tria tempora huius seculi. In triplici virtute. idest in trinitate perfecta: cuius vnaqueque persona virtus est. Celitus. ab angelo. Callis mutati. i. vie anfratuose. Patriam vnde per peccatum primi hominis exulamus. ad christum id quod fecerunt magi. Iniquum. vt illi qui non redierunt ad herodem.

Fixa magi sidusque micans regale secuti
Optatam tenuere viam. quae lege futura
Duxit adorantes sacra ad cunabula gentes:
Thesaurisque simul pro religione solutis:
Ipse etiam vt possent species ostendere Christum:
Aurea nascenti foderunt munera regi.
Thura dedere deo. mirrham tribuere sepulchro.
Cur trina dona tamen: quoniam spes maxima vitae
Hunc numerum confessa fides. et tempora summus
Cernens cuncta deus presentia prisca futura
Semper adest semperque fuit semperque manebit
In triplici virtute sui. tunc coelitus illi
Per somnum moniti contemnere iussa tyranni:
Per loca mutati gradientes deuia callis
In patriam rediere suam. sic nos quoque sanctam
Si cupimus patriam tandem contingere: postquam
Venimus ad christum: iam non repetamus iniquum.

Innocentium caedes.

Ergo vbi delusum se comperit: impius iram
Rex aperit: si iure queat rex ille vocari
Qui pietate caret: propriam qui non regit iram.
Ereptumque facinus gemens sibi: ceu leo frendens:
Cuius ab ore tener subito collabitur agnus:
In totum mouet arma gregem. manditque teritque

Ergo vbi. Herodes iratus quod magi ad ipsum non redierunt cepit seuire in infantes omnes inter quos credibile erat christum esse. ex Math. cap. ij. Aperit iram quam antea simulauerat. Si iure. Color est correctio: quia illum regem appellauit Pi

etata caret. cū rex ita debeat subditos tractare, vt pater filios nō vt dn̄s seruos qd est tyrāni ꝓpriū. Nō regit irā. Cū rex a regēdo dicaꝛ primū se deinde alios Facin⁹ quo decreuerat magos xp̄mq̄ occidere. Agn⁹ collabiꝛ. i. euadit. Molle pec⁹. i. timidū. Foete. i. oues lactātes alias grauide. Verg. Non insueta graues tētabūt pabula foetas. Balatib⁹. quib⁹ vocāt suos fet⁹. Stimulaꝛ. irritaꝛ

Molle pecus. trepidaeq̄ vocāt sua pignora foete
Nec quicq̄ ꝛ vacuis implēt balatibus auras.
Haud secus herodes christo stimulatur adēpto.
Sternere collisas paruorū strage cateruas
Immerita non cessat atrox. quo crimine simplex
Turba perit: cur qui vix potuere creari:
Jam meruere mori: furor est in rege cruento
Non ratio. primosq̄ necans vagitus ꝛ audens
Innumerum patrare nefas: puerilia mactat
Milia: plangoremq̄ dedit tot matribus vnum.
Haec laceros crines nudato vertice rumpit.
Illa genas secuit. nudum ferit altera pugnis
Pectus: ꝛ infoelix mater nec jam modo mater
Orba super gelidum frustra premit vbera natū.
Quis tibi tunc lanio cernenti talia sensus:
Quos ve dabat gemitus: cū vulnera feruere late
Prospiceres arce ex summa: vastumq̄ videres
Misceri ante oculos tantis plāgoribus aequor:
Extinctisq̄ suis quamuis infantibus absens
Praesens christus erat: qui sancta pericula semꝑ
Suscipit: ꝛ poenas alieno in corpore sentit.

Strage imerita. qꝛ infantes nihil tale merebuntur Quo crimie. i. infantes q̄d peccauerūt vt perirēt. Vix creari. i. qui vix nati erāt: ꝛ est vsitat⁹ dicēdi modus. Nō ratio. qꝛ in rege pro rōne volūtas ē. Ne cās primos vagit⁹. i. pueros in quos vagiētes incidit. Vnū plāgorez. q̄ tū ex multis plangētib⁹ resultabat Infelix maꝛ. Anteq̄ fili⁹ trucideꝛ Hęc iā nō mater Filio trucidato: sed orba. sic enim appellaꝛ q̄ filum amisit. Gelidū natū. i. mortuū Premit vbera. quasi illum velit lactare. Quis tibi tūc. ex ꝟgi. iiij. en̄. pene ad verbū. Quis tibi tūc dido cernēti talia sensus. Quos ve dabas gemit⁹ cū feruere littora flāmis. Prospiceres arce ex sūma totūq̄ videres. Misceri an̄ oculos tātis clamorib⁹ equor. Lanio. i. o crudelis herodes ꝛ carnifex. Quis sēsus. qꝛ necesse erat illū ex sceleris ꝯsciētia torqueri. Aequor ꝟgili⁹ ꝓ mari posuit. hic ꝟo ꝓ cāpo. quēadmodū primo geor. At pri⁹ ignotū ferro quā scidim⁹ equor. Quāuis absēs. Jā eniꝫ fugerat ī egyptū Matth. ca. ij. erat presens ꝓpter illud qd sequiꝛ. Suscipit sancta ꝑicula. i. sibi imputat qd ꝓ se alij patiūtur. Sentit. illis cōdolens. ꝛ sibi annumerans.

Ast vbi bissenos quo pacto iesu puero duodeciz annoꝝ a parentibus in ihrl'm dimisso post triduū cū sapictib' in tēplo inuēt'est. ex Lu. ca. ij. De carne. i. qd ad hūanitatē pertinet. Aeuiqꝫ meatus. i. etatis cursus. idem dicit. Corde. Sapientia vnde cordati sapiētes ꝛ vecordes insipiētes. Emeritus magister. i. qui per oēs gradus non modo ad magisterij culmen peruenerat: sed tanq̄ emeritus ꝛ extra omnē ingenij aleam posit'.

Iesus duodecim annorum.

Ast vbi bissenos aetatis contigit annos
Hoc spaciū de carne trahēs: aeuiqꝫ meatus
Humana pro parte tulit: senioribus esse
Corde videbatur senior. legisqꝫ magistros
Inter vt emeritus residebat iure magister.

Nec mora. Quomodo iesus venit ad iordanem vt baptizaretur a ioanne. ex Matth. ca. iij. Luce. ca. iij. Nec mora. Nō q' non fuerit mora a disputatiōe duodenis christi in templi ad baptismuz ipsius quod fuit cuz esset triginta annoꝝ: sed quod omne tempus est breue dicit Sedulius. quid vero xp̄s medijs illis duodecim annis egerit

Christus baptizatus a ioanne.

Nec mora (quas etenīz volitās p tp̄a mūd'
Nouit habere moras) vsus maiore iuuēta
Sex q̄si lustra gerēs placidā iordanis ad vndam
Venit: vt acciperet hoc quod dare venerat ipse.
Hunc baptista potēs vt vidit ab amne ioannes: (
Quem matris dū ventre latet: nondumqꝫ creat'
Senserat: obstruso iam tunc sermone prophetae
Ut mutato genitore silens: cui munera linguae
Post noni tacitura diu spiramina mensis.
Partu reductus nato: mox praedicat agnus

euangelistę non dicunt. Sex lustra. idest triginta annos more vulgi supputando cuiqꝫ lustro quinqꝫ annos. Quod venerat dare. idest baptismum ab amne ioannes syllabam longam breuiant in hoc nomine Joannes. Ab amne. Juxta quod aut in quo erat alios baptizans; et est ordo. vt vidit ab amne. mox predicat. Ecce agnus dei ꝛc. Nondum creatus. idest natus. Obstruso sermone prophete. idest zacharię patris sui gutture clauso ne loqui posset. Fluens. forte legendum silens quia muto patre non decebat vt filius loqueretur. Munera linguę. idest officia restituuntur. Partu nato. idest filio in lucem edito. et hoc Post spiramina noni mensis. Per quod tempus zacharias fuit mutus. Tacitura diu. idest per spacium illud nouimestre tacentia. Nam ex duobus gutturis officijs hoc est spirance a altero impedito vsus est altero. Ecce agnus dei ecce q̇ tollit. ꝛc. hoc ex Joanne. ca. primo insertum est.

Peccatum mundi. Sic habetur in greco, sic in codicibus antiquis latinis, nō peccata: sensus tamen idem. Tollit mihi. i. a me. Qualiter. Comparatio est ꝙ queadmodū lux expellit tenebras ipse nihil habēs in se tenebricosum: ita xp̄s peccata mūdauit nullū habens ipse peccatū. Propriū serenū. i. serenitatē. Illesis vultibus. i. sine vlla lucis offensione. Procul a tactu. i. a contagione ipsi⁹

Ecce dei veniens peccatum tollere mundi.
Tollere cum dicit: qđ non habet hoc mihi tollit.
Non mala vt ipse gerat: sed vt illa nocētia perdat
Qualiter in medias cum lux praeclara tenebras
Funditur: ⁊ proprium non obfuscata serenum
Decutit expulsas illaesis vultibus vmbras:
Sic delicta fugans saluator nostra gerendo
Tersit: ⁊ a tactu procul euanescere iussit.
Tum vada torrentum simplex ingressus aquarū
In se cuncta lauat nostrae contagia vitae:
Ipse nihil quod perdat habēs: sanctoꝗ liquētes
Corpore mundauit latices: lymphasꝗ beauit
Gurgitis: ⁊ proprijs sacrauit flumina membris.
Sensere elementa deum, mare fugit: ⁊ ipse
Jordanis refluas cursum conuertit in vndas.
Nā ꝗ ꝓpheta canēs q̄d nā est mare: q̄d fugis inq̄t:
Et tu iordanes retro quid subtrahis amnem:
Ergo vbi fluminei post mystica dona lauacri
Egrediens siccas dominus calcauit arenas:
Confestim patuere poli: sanctusꝗ columbae
Spiritus in specie/christum vestiuit honore:
Māsuetumꝗ docet: multumꝗ incedere mitem
Per volucrem quae felle caret, natoꝗ vocato

Siplex ingressus i. xp̄s solo ingressu. Vada aquarū torrētū. Aquarū supplēda ē in pre posito aut legendū. tū i vada In se. Dū ipse lauat Qđ perdat. Non peccatū non aliquid aliud. Refluas. idest retro hoc est in fontem fluctes. Propheta psalmo. cxiij. Quid est tibi mare qđ fugisti ⁊ tu iordanes: quia cō uersus es retrorsum. Mystica dona. Que designabant baptismum qđ post passionē oēs lauandi erāt Arenas siccas. ꝗ erant ad iordanis ripam. Vestiuit christum honore quasi nudū ex baptismo: spūs sctūs i colūbe specie veniens obūbrauit illū. qđ vero dicit honore: ad patris verba honorifica referendū est. Hic est filius meus dilect⁹ in quo mihi cōplacui. Per volucrē ꝗ felle caret. Sic eniȝ vulgo persuasuȝ est colūbā felle carere. que vel ex ea causa mitis ⁊ placida est auis. Natoꝗ vocato. sensus est ex hoc probatur deū esse triplicē. i.

trinum in personis: quod superueniente spiritu sancto in columbe specie: pater appellat filium dicens. Hic est filius meus dilectus. Unum. scilicet deum in substantia vel essentia.

Ter de quaterdenis. Quomodo post baptisimū iesus temptatur a diabolo. ex Matth. cap. iiij. et Luca. ca. iiij. Plenum sacro spiramine. idest spiritu sancto: a quo ductus est in desertum. Insidijs. i. insidias vel ex insidijs. Tēptator. qui grece diabolus: latine est calūniator interpretatur. Per artē. idest per dolum: quo semper vtit. In opem panis. idest in panē quo ieiuno ventri opituleris. Tanquā non semper: quasi velit dicere sedulius quotidie hoc agit. Uiscera terrę saxea. i. terrā saxis permixtā Aristis frugiferis pro spicis posuit cū in culmo nihil sit infructuosius arista. Hac voce. scz non in solo pane viuit homo etc. Labefactus. i. cōmotus et labās. hoc est dubitās quid faceret. Altera arma. i. consilia. Uerg. ij. en. Et querere cōscius arma. Uipereis venenis. quia nihil nisi qd mortiferū est cogitat in hominē. Petit mōtana. Sedulius in hoc ordine tēptādi lucā sequitur. Quę prepostere mattheus prosequitur. Quātū peruersus. quia qualis quisque est talia loquitur. Scilicet verba sunt autoris ironice proferēda quod per particulam scilicet designatur. Uergilius. Scilicet is superis labor est.

Uoce patris/ triplex/ deus hac ratione probatur:
Quod pater et natus qd spiritus est ibi sanctus:
Quo manet indignus qui nō numerauerit vnū.

Jesus temptatur a diabolo.

Ter de quaterdenis iaz noctibus atque diebus
Jeiunium, dapibus sacro spiramine plenum
Insidijs temptator adit: doctusque per artem
Fallaces offerre dapes/ si filius inquit
Cerneris esse dei: dic vt lapis iste repente
In panis vertatur opem. miracula tanque
Haec eadem non semper agat: qui saxea terrae
Uiscera frugiferis animans foecundat aristis:
Et panem de cautē creat. hac ergo repulsus
Uoce prius: hominem non solo viuere pane
Sed cuncto sermone dei labefactus et amens
Altera vipereis instaurans arma venenis
Cum domino montana petit: cunctasque per orbē
Regnorum monstrauit opes haec omnia dicēs
Me tribuente feres: si me prostratus adores.
Quantum peruersus tantum peruersa locutus.
Scilicet vt fragiles regni affectaret honores:
Qui populis aeterna parat. monstrūque nefandū

Super ethera sedes. Juxta illud psalmi. x. Dominus in celo sedes eius. Esaie vltimo. Celum mihi sedes est: terra autem mihi scabellum pedum meorum: et illud Matthei. cap. v. Non iurare neq per celum. quia thronus dei est. Neq perram: quia scabellum pedum eius est. Quem nullus cernit. Joannis. cap. primo. Deum nemo vidit vnq. Omnis potestas. et per potestates intellige reliquos omnes ordines. Voce sum missa. psal. lxiiij. Te decet hymn⁹ deus in syon. pro quo in hebreo silentium sic habetur. Scriptura deuteronomij capitl'o. vj. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo: et ex tota aīa tua etc. His q̊z supiorib⁹ duab⁹ tēptādi vijs. Iniquis congressib⁹ quia nō erant ad certandum pares. Ter. idest tertio. Audet perstare. idest rebellare. et confidere. in malam partem. et est Vergilij imitatio ex. iiij. aeneidos. Ter sese attollēs cubitoq immixta leuauit. ter reuoluta toro ē In vrbem sanctam. quia in ea erat templum et ver⁹ dei cultus. Fastigia. quod euangelista Matheus dicunt pinnaculum lucas pinnam que est sumitas. muri. vel alterius rei. Nam scriptura docet. Psalmo. xc. Quoniam deus mādauit de te: vt custodiant te in omnibus vijs tuis: in manibus portabunt te neforte offendas ad lapidem pedem tuum. Vlnis angelicis. idest intra complexum brachiorū. Mens obscura. qualis est diaboli. Caeca corda sub pectore nigro duplex methonymia est. pectus pro corde et cor pro mente. que omnia in diabolo nigra atq deprauata sunt. Hunc ardua templi. Ordo est. diabolus credit hunc. idest christum. Horrescere idest timere. Ardua culmina templi.

Thronus adoraret: cuius super aethera sedes.
Terra pedū locus est. quē nullus cernit: et omnis
Laudat in excelsis sumissa voce potestas.
Christus ad haec. tantū dominū scriptura deūq
Jussit adorare: et soli famulariet vni.
His quoq deficiens: congressibus audet iniquis
Ter sese attollens/animo perstare superbo/
Terq volutus humo fragili confidere bello.
Tunc assumpsit eum sanctam scelerat⁹ in vrbem
Et statuens alti supra fastigia templi
Si natum genitore deo tute asseris inquit
Impiger/e sumo demissus labere tecto:
Nam scriptura docet: de te mandasse tonantem
Angelicis subuectus eas vt tutior vlnis
Ad lapidem ne forte pedem collidere possis.
O quam caeca gerit nigro sub pectore corda
Mens tenebris obscura suis. hunc ardua tēpli
Culmina et erectae ꝓuis fastigia pinnae

In preceps. i. in precipitium subaudi posita. Et fastigia pinnę. i. pinnaculi. Quamuis erectę. i. quãtumuis ardue. Curuauit membra poli. Cum carnem accepit. ex psal. xvij. Inclinabit coelos ꝛ descendet. Humillima terre. i. in terra que omnibus mundi partibus inferior est. Inferiora. i. humanitatem. Excelsa. i. diuinitatem. Confossus cuspide verbi. i. saluatoris respõso victus. Qd nequiret: idest nõ deberet. Victoris s. christi. Coelicole proceres. idest angeli. Ministri coet⁹ angelici micantes. Idem dicit aliis verbis.

Credidit in preceps horrescere: maxima summi
Curãuit qui mẽbra poli: coelosq; per omnes
Uectus in extremae descendit humillima terre/
Inferiora petens et nõ excelsa relinquens.
Dixerat ꝛ validi confusus cũspide verbi/
Quod tentare suũ dominũq; deũq; nequiret
Uictoris fugit ora gemens. tunc hoste repulso
Coelicolae assistunt proceres: coetusq; micãtes/
Angelici christo famulantur rite ministri.

Protinus ergo. Quod ambulans Jesus iuxta mare galileę vidit duos fratres. Petrũ et andreã ꝛ paulopost iacobũ ꝛ ioãnẽ filios zebedei: quos omnes quattuor in discipulatũ vocauit. Ex matth. cap. iiij. Protin⁹ nõ statim post diaboli temptationem quia postea rediit in galileaз et moratus est capharnaum. et inde vocauit discipulos. Ergo protinus. i. paulopost. Viros ex piscatoribus. Ordo est: iubet esse suos discipulos viros ex piscatoribus aptos piscari animas humanas. que scilicet animę. Tanq̃ cerula vaga. i. maria spaciosa huius mundi. de quo in psal. ciij. Hoc mare magnum et spaciosum. Tranant precipites. idest mente perturbati quasi natãdo errant. Tales. q. d. simplices. Mites humilesq;. Gloria loquẽdi. i. non oratores et philosophos. Superbus sanguis. i. generosus qui facit homines superbos. Fama tacens. i. obscura ꝛ nõ celebris. Nitor refulgens mente. idest quorum celebritas tota est in animo. De plebe. idest de infima condicione.

Prima discipulorum vocatio.

Protinus ergo viros ex piscatoribus aptos
Humanas piscari animas: q̃ lubrica mũdi
Gaudia sectantes/ tanq̃ vaga caerula ponti/
Caecaq; precipites tranant incerta profundi/
Discipulos iubet esse suos. talesq; supernae
Conciliat vite: quos non ventosa loquendi
Gloria: nec vana de nobilitate/ superbus
Sanguis alit: sed fama tacẽs/ humilisq; refulgẽs
Mente nitor/ coelo faciat de plebe propinquos.

Stulta. et infima mundi. Ex pri. cor. ca. primo. Perdens sapientia. idest sapiētes huius mundi. perdam inquit sapientiam sapientium.
Quin etiam. Docet queadmodum discipuli debeant orare et exponit orationem dominicaz hoc est pater noster. ex Mattheo capi. vj. et Luca. xj. Celerem salutem breuiter orando quam celeriter prestabit. Indulgenda idest concedenda. Baptismate. quo facti sumus illius filij adoptiui. Iure suum. idest per naturaz. Proprium honorem scilicet filiatiōis cōmunicauit nobis In ipso fratres. Or si filij dei patris sumus ergo xpi fratres. Germanum odium. Ad illud referendum q̄ caim abel fratrem occidit. Origine mundi. supplēda est prepositio in vel ab. Spiritus igne. i. amore. Nouuz gestare hominē. Ad ephesios. iiij. Induite nouum hominem qui scdm deū creatus. Terrena degenerēt a deo. i. homies desinant esse filij dei. cui gratia christi fecit nos filios adoptiuos. Sanctificetur vbi. Secunda petitio et legendum interrogatiue quasi dicat. Nusquam sanctificādus est nisi in corde puro. Annuat ipse prior. Sensus est vt nos possimus illū sanctificare: ipse prior debet nos sanctificare per gratiā preueniēdo. vt cū nos illū sanctificauerimus in nobis tunc ille sanctificet nos in se. Sicut benedicier idem. Per similitudinē loquēdi modū exponit qd̄ de santificatiōe dicit.

Nā qui stulta potens elegit et infima mundi
Fortia confringens deus et sapientia perdens.

Docet discipulos orare.

Quin etiaz celerem cupiēs cōferre salutem
Orandi praecepta dedit: iudexq benignus
Indulgenda peti breuiter iubet: vt cito praestet:
Sic dicens. orate patrem baptismate nostrum
Iure suum propriumq homini cōcessit honorē
Et quod solus habet cunctos permisit habere
Qui dominum caeli patrē memoramus: in ipso
Iam fratres nos esse decet: nec origine mundi
Germanum tractare odium: sed spiritus igne
Flagrantes abolere doli monumenta vetusti.
Atq nouū gestare hominem: ne forsan ab alto
Denegerent terrena deo: cui nos duce christo
Fecit adoptiuos caelestis gratia natos
Sāctificetur vbi dominus: qui cuncta creando
Sanctificat: nisi corde pio: nisi pectore casto
Vt mereamur eum nos sanctificare colendo:
Annuat ipse prior. sicut benedicier idem
Se iubet a nobis: a quo benedicimur omnes.

Adueniat regnum tuum. Tertia petitio que est retributio iustorum. Quod subaudi regnum. Uacans morte. idest immortale. Fine carens. idest interminabile. Nulla tempora. quia illius duratio non mensuretur tempore. Sine nocte dies quia ibi nulla est vicissitudinis obumbratio: sed lux quedam inaccessibilis, de qua prima timothe. capi. vj. Principe christo. Qui est caput ecclesie: cuius nos sumus membra. Nobile caput. idest nobilitatu3. Praemia opima. sicut spolia opima dicebātur q̄ de rege victo ferebat rex victor. Utqꝫ polo sic pellat humo. idest sicut in coelo ꝛ in terra. i. sic in anima iusti: ita et in carne: q̄ statiꝫ declarat dicēs Nec hydrus seuꝰ idest serpens antiquus. Uindicet sibi. idest approprietet. Tanq̄ vile solum. idest terrā inertem ꝛ alludit ad serpentis naturam q̄ terra vescit̄ vt dicit Uergi. nigris ex esa chelydris. Animas ꝛ artꝰ. Que per coelum ꝛ terterram intelliguntur. Annonam fidei. Que per panem quotidianū. et est quarta petitio. Jeiuna a christo. idest illius expers ꝛ vacua. Corpore ꝛ ore idest sui corporis sacramento et verbi predicatione. Uerbum et cibus. Quoruꝫ vtrūqꝫ ad anime refectionem pertinet, Dulcia nam domini. ex psalmo. cxviij. Quā dulcia faucibus meis eloq̄a tua super mel ori meo. Debita laxari. Quinta petitio est. Est aūt laxari debita. i. cōdonari ꝛ remitti nobis peccata nr̄a quibꝰ era

Adueniat regnum iamiam: quod: scilicet illud
Morte vacans: ꝛ fine carens. cui nulla p̄ aeuum
Tempora succedunt: quia nescit tempus habere,
Continuus sine nocte dies. vbi principe christo
Nobile perpetua caput amplectente corona
Victor opima ferens gaudebit praemia miles.
Hoc iugibus votis hoc nocte dieqꝫ precemur:
Illius vt fiat coelo terraqꝫ voluntas:
Qui nūsq̄ꝫ vult esse nefas: hostemqꝫ nocētem.
Utqꝫ polo sic pellat humo. nec corpora nostra
Tanq̄ vile solū saeuus sibi vindicet hydrus.
Sed qui cuncta fouet plena pietate redūdans
Omnipotens: animas pariter conseruet ꝛ artus.
Altera pars etenim coeli sumus altera terrae.
Annonam fidei speremus pane diurno:
Ne mens nostra famem doctrinae sentiat vnq̄
A christo ieiunia suo: qui corpore ꝛ ore
Nos saturat simul ipse manens verbūqꝫ cibusqꝫ
Dulcia nam domini nostris in faucibus haerent
Eloquia: exuperantqꝫ fauos atqꝫ omnia mella.
Debita laxari qui nobis cuncta rogamus:

mus obnoxij atqꝫ deuincti. nam laxare est: quod vinctum est soluere. Laxem⁹. Subaudi ijs qui nos offenderunt. Nā cautio. idest instrumentū siue cōtract⁹ corā tabelliōe ꝛ testib⁹ in quo quis se obligauit. Tenet spondentes. i. obligat Soluti. i. venie cōdonati. Uincula alteri⁹. i. alterū venia proseq̄. Incipietqꝫ pius. hoc ex euangelio Matth. cap̄. xviij. De domino qui remisit seruo debitori decem mille talēta: ijsqꝫ deinde conseruum debētem sibi centū denarios / cogebat vt redderet. Tradere. Ordo est incipiet tradē nos tortoribus. Abire. scz. ex carcere. Ad breuem quadrantem. idest nouissimum vt euangelista dicit. Non quod nos hec est sexta petitio. Dominus lucis. qui dixit Joañ. viij. Ego sum lux mūdi. Semita pacis de qua Luce primo. Ad dirigendos pedes nostros in viā pacis. In laqueos temptātis. idest diaboli Prima timothei vj. Mala nostra.

Nos quoqꝫ laxemus. proprij nam cautio verbi
Spondentes manifesta tenet: grauiusqꝫ soluti
Nectimur: alterius si soluere vincla negamus.
Incipietqꝫ pius decies millena talenta
Dimittens dominus: si nos affligere propter
Denarios centum conseruum senserit vllum
Tradere confestim tortoribus. namqꝫ feroci
Carcere constricti nō permittemur abire:
Donec cuncta breuē reddamus adusqꝫ q̄drantē.
Non quod nos dominus lucis via semita pacis
In laqueos tēptantis agat: sed cum mala nostra
Deserit: ire sinit. nam quisquis retia mundi
Deliciosa sequens luxus ꝛ gaudia blandae
Perditionis amat: deus hunc virtutis amator
Linquit: ꝛ ingreditur qua se tēptatio ducit.
Ab hac ergo pedem retro faciamus: ꝛ arctum
Corde petamus iter: tenuis qua semita mōstrat
Ire per angustam regna ad coelestia portam.
Si cupimus vitare malum: debemus adire
Sectariqꝫ bonum. hic quia liberat: ille trucidat

idest nos qui mali sumus ire sinit. Tanq̄ desperans de nostra salute. Nā quisquis pluribus verbis adhuc exponit: quod dixerat. Qua temptatio ducit: qꝛ derelictus a deo trahitur aut ducitur a concupiscentia sua. Ab hac. scilicet temptatione. Arctum iter. quia arcta est via que ducit ad vitam. Matthei capitulo secundo. Que sententia similis illi aqud hesiodum. Sudorem posuere dici virtutis ad arcem. Deinde subdit septimam petitionem dicens. Si cupimus vitare malum. Juxta illud psalmographi. Declina a malo et fac bonum. Sed hic genere masculino malum pro diabolo bonum pro deo accipe debemus.

Nam quantum sydera terris. comparationes sunt notę. Dextrum aut leuum iter. vt dextrum sit bonorum: leuum malorum. Persius. Surgentē dextro mōstrauit limite callem. Patriarcha. s. Abraam. In tuos sinus. quo iusti descendebant ante passionem saluatoris: nunc vero per sinus Abraam intelligimus regnum celorum: quo duce christo et ipse peruenit. At leua malorum. ex. Uer. vj. eneid. est sumptum. Est hec voluntas. idest esse debet. Bona libertas. quia quē admodum qui facit peccatum seruus est peccati: ita ediuerso: qui seruit deo liber ē vera libertate. ad quaz sequitur gehēne fuga. z ęterne beatitudis cōsecutio.

Hic alit: ille necat. nam quantum sydera terris:
Ignis aquis: lumen tenebris: concordia bellis:
Uita sepulturis: tantum bona lōgius absunt
Dissociata malis. dextrum cuicūq; necesse est
Aut leuum gradiatur iter. sed dextra bonorum
Semita conspicuos vocat in sua gaudia iustos
Inq; tuos patriarcha sinus. At leua malorum
Exercet poenas: z ad impia tartara mittit.
Ergo agnis ouibusq; dei est haec sola voluntas
Et bona libertas: euadere torua cruenti
Ora lupi: vitaq; frui per pascua Christi.

Prima sue dominus. Quomodo Iesus vocatus ad nuptias in cana galilee cum matre z discipulis: deficiente vino: aquaz in vinuz mutauit ex Ioanne. cap. ij. Thalamis. idest nuptijs. Documenta sue virtutis. idest experimenta sue potentie. Mirabile interiectio est pro res miranda. Aquas fusas. Intellige in hydrias. Pallorem. qui color et vini optimi in genere vini albi giluum apellat A. gellius. Unda lęta. Cum transiret in aliam speciem. Rubuerunt. i. in vinum rubrum mutata sunt: vt quędam ex hidrijs aque in vinum giluum: quędaz in rubrum mutata sint. Non nato musto. idest non natiuo. nam alias ex musto fit vinum. Sex la-

Coelij Sedulij mirabilium diuinorum. Liber tertius.

Aquae in vinum mutatio.

Ria sue dn̄s thalamis dignat⁹ adesse
Uirtutis documēta dedit/ puiuaq; pn̄s
Pascere nō pasci vēiēs/ mirabile fusas
In vinū cōuertit aq̄s. admittere gaudent
Pallorē latices. mutauit laeta saporem
Unda suum largita merum: mēsasq; per omnes
Dulcia nōn nato rubuerūt pocula musto.

ens. Lacus proprie sunt receptacula illa in quę defluit mustū extorculari. sed hic pro hydrijs posuit. Hoc nectare. idest vino coelesti. nam nectar potus deorum est. Vitis ferax. Joannes. capitulo. xv. Ego sum vitis vera. Virtute colona. idest virtute et potestate sua agricolante. Pampinus mitis. idest vir iustus ipso dicente, ego sum vitis et vos palmites. Sub cuius tegmine. idest protectione: quia palmes nisi in vite non viuit.

Impleuit sex ergo lacus hoc nectare Christus
Quippe ferax qui vitis erat, virtute colenda
Omnia fructificans, cuius sub tegmine blando
Mitis in occiduas enutrit pampinus vuas.

Reguli. de filio reguli a saluatore nostro capharnaum sanitati restituto. Ex Joanne capitulo q̄rto. Quo viseret. pro visitaret. Animam trepidam. quia cuique viuere ipsum dulce est. De sede sua. idest de corpore qd̄ est quasi anime domicilium. Nulla negat. quia fidelis nihil postulat nisi qd̄ honestuz est. Comitata fidē. quia dona stati sequūtur credētem. Facili sermone idest solo verbo. Perge. Per parēthesim dictum est. id

Reguli filius curatur.

Regulus at nato quidam moriente rogabat
Flebilis ⁊ suplex dn̄m: quo viseret egrum
Febre laborantem puerū: trepidamq̄ vetaret
Labi animam de sede sua. tunc larga potestas
Credenti que nulla negat: nec dona retardat
Velocem comitata fidem: sermone salutem
Concedens facili, viuit iā filius inquit
Perge tuus. quātum imperij fert iussio christi:
Non dixit victurus erit: sed iam quia viuit:
More dei: qui cuncta priusq̄ nata videndo
Praeteritum cernit: quicquid vult esse futurum.
Inde salutiferis incedens gressibus vrbes
Oppida. rura. casas. vicos. castella peragrans
Omnia depulsis sanabat corpora morbis.

Leprosus mundatur.

est valde et vide an ita sit. Quantū impij. Per admirationē legēdū est. i. q̄ impiosa ē. Priusq̄ nata vidēdo. Videt Seduli⁹ intelligere qd̄ cū saluator nr̄ dixit regulo. fili⁹ tu⁹ viuit: nō illico sanat⁹ est ſ3 postea: ex eo qd̄ iam erat illi praesens siue p̄teritū qd̄ apud alios erat futurū. ſ3 ex euagelisté cōtextu facile colligit qd̄ qua hora dixit fili⁹ tu⁹ viuit. eadē ⁊ sanat⁹ est. Vrbes. Omne oppiduz est vrbs p̄ter Romā: q̄ nō est oppidum. Rura: quę colunt. Casas. tuguria in agris. Vicos. qui muro nō sunt circūdati sicut castella q̄ nō sunt muro cincta.

Ecce autem. Quomodo descendente Jesu de monte vbi longum sermonē fecit: mundauit leprosum ex Matth. cap. viij. et Luca. cap. v. Plus miser cādore miser. i. lepra candida: quam latini vitiliginē grçci alphon vocant proprie. nam lepra omnis foeda cutis deformatio est. Ut christus inquit. idest dixit volo mundare. Una cutis. idest continuata. et vnius coloris. Figuram peregrinam. idest aduenticiam et non propriā. Magis in suo colore. idest proprio et naturali. Uix est agnit⁹. ab ijs qui illū antea cognoscebant.

Ecce autē mediae clamās ex agmine turbae
Leprosus poscebat opem: variosq; per art⁹
Plus candore miser. si vis dn̄e inquit ab istis
Me maculis mundare potes. volo xp̄s vt inquit
Confestim redit vna cutis: proprioq; decore
Laeta peregrinam mutarunt mēbra figuram:
Inq; suo magis est vix agnitus ille colore.

Socrus petri curatur a febre.

Forte petri validae torquebat lāpadis aestu
Febris anhela socrū: dubioq; in funere pē-
Saucia sub gelidis ardebat vita periclis. [dens
Immēsusq; calor frigus loetale coquebat
At postq̄ fessos domini attigit artus.
Igneus ardor abit: totisq; extracta medullis
Fonte latentis aquae cecidit violentia flammae.

Demoniacos curat.

Quin etiam rapidas nigrorū depulit iras
Spirituū: ne flatus atrox laceraret iniqua
Peste homines: operisq; dei vexaret honorem
Quem norat non esse deum/passimq; cateruas
Ut prius innumeras pulso languore saluti
Reddidit: et varia populos a clade leuauit.

Forte petri Socrum simonis petri febricitantem domin⁹ per impositionez manus curauit. Ex Matheo. ca. viij. Luce. iiij. Aestu lampadis. id est calore febris. anhela. i. quç illā prç nimio calore cogebat. Anhelare. i. crebros spiritus ducere. Periclis gelidis. idē mortiferis. Uer. Et cum frigida mors anima subduxerit art⁹. aut ad horrorem qui febrem prçcedit referendum est. Unde subdit frigus loetale coquebat. Fonte latentis aquç. idest christi qui est fons aquae salientis in vitam çternam. Joannis. capitulo. iiij.

Quin etiam. Quod saluator noster demonia habentes et varijs languoribus çgrotātes curabat. Ex Math. ca. iiij. Spirituū nigrorū. i. demonū Operis dei. i. hominis. Quem norat non esse deum. quid si legas non esse reū idest culpa dignum vt stet sensus. Ut prius. idest quemadmodū et prius fecit.

Unde marina. Quomodo christo in naui dormiente ingruit tempestas validat: quia a discipulis excitatus tempestatem sedauit. Ex Mattheo capitulo. viij. et Luca. viij. Marina littora maris. Algas arentes. Quas vnde ad littus appulerant. Conscendens robora cymbe. idest cybam roboream proprie aut ligneam si largo modo accipiatur. Librabant carbasa. idest moderabant vela carbasina. e autem carbasus lini quoddam genus. Ponto placido. i. tranquillo. Puppis secura acta flabris. idest impulsa ventis: a flando dicta flabra. Fera hyems idest tempestas valida. Vergilius noctem hyememque ferens. Vertitur. Miscetur et perturbatur. Vada salsa. i. maria dicta quod per ea naufragantes vadant. Perculerat. idest perturbauerat. Naufraga brachia. idest ipsi naufragi. Tendere. idest natando iactare. Maiestate vigil. quia dormiebat humanitas et vigilabat diuinitas. Cantico. v. Ego dormio et cor meum vigilat. Quia non dormitat. ex Psal. cxx. Non dormitabit neque dormiet: qui custodit israel. Qui es. i. sonus: quemadmodum vigilia est labor. Verg. Dulcis et alta quies. Nil vota moratus. i. non expectans vt discipuli conciperent vota naufragorum more. Mitescere imperat. i. vt mitescant. Dicto citius. i. breuiori tempore quam dici posset. et est Verg. pri. enei. Sic ait et dicto citius tumida equora placat. Non erat. Sensus est. quod illa ventorum marisque concitatio non seruire volebant in xpm: immo gestiebant illi in seruire atque obsequi impio illius. Audacia pugnax. i. vt pugnaret vires tru

Tempestas sedatur.

Unde marina petens/arentes gressibus algas
Pressit: et exiguae conscendens robora cymbae
Aequoreas intrauit aquas: dominumque sequentes/
Discipuli/placido librabant carbasa ponto.
Jam procul a terris ferat ratis: actaque flabris
Sulcabat medium puppis secura profundum
Cum subito fera surgit hyems: pelagusque procellis
Vertitur: et trepidam quatiunt vada salsa carinam
Perculerat formido animos: sese que putabant
Naufraga littoreis iam tendere brachia saxis.
Ipse autem placidum carpebat pectore somnum
Maiestate vigil. quia non dormitat in aeuum
Qui regit israel: nec prorsus dormiet vnquam.
Ergo vbi pulsa quies: cunctis clamantibus vna
Voce simul miserere citus: miserere perimus.
Auxilio succurre pio: nil vota moratus
Exurgens dominus validis mitescere ventis
Imperat: et dicto citius tumida aequora placat.
Non erat illa feri pugnax audacia ponti

ces. idest terribiles. Flamina. idest ventos. vt supra flabra. Exiliens christo. idest pre nimia leticia illi exultans. Imum fretum. idest ab imis sedibus mare profundum. Obsequio. idest vt illi obsequatur. Gaudia ventorum. idest venti gaudentes. Mouerunt pennas. venti namqꝫ a poetis finguntur alas habere. Iuuenalis. Nam dum se continet auster dum sedet ⁊ madidas siccat in carcere pennas.

In dominũ: tumidas que surgere cogeret vndas,
Nec metuenda truces agitabant flamina vires:
Sed laetum exiliens christo mare cõpulit imũ
Obsequio feruere fretum: rapidoqꝫ volatu
Mouerunt auidas ventorum gaudia pennas.

Duo daemoniaci liberantur.

Interea placido trãsuectus marmore puppis
Liquerat: ⁊ medios lustrabat passibus agros
Cum procul e tumulis gemino stridore ruentes
Prosiluere viri: quos non mala daemone pauco
Sed legio vexabat atrox. nexuqꝫ cruento
Saeua catenatis gestabant vincla lacertis.
Angebat quoqꝫ poena duplex. en dira furoris
Condicio. qui vim patitur/ magis ille ligatur.
Tunc domini praecepta tremens exire iubentis
Spiritus infoelix/ hominem non audet adire/
Effigiem reuerens: quã christum cernit habere:
Sed pecus/ immũda gaudens lue: semper amicũ
Sordibus atqꝫ olido consuetum viuere coeno
Pro meritis petiere suis. tristesqꝫ phalanges

Interea. quo pacto saluator noster ĩ terra gerasenorum duos demonia habentes liberauit Ex Mattheo ca. viij. placido marmore. idest mari: vt supra. Viri prosiluere: scilicet illi duo demoniaci. at qui Marcus ⁊ Lucas vnum tãtum dicũt. Quos non mala. Repete ab inferioribus vexabãt. Pauco demone. i. pauci demones mali. Legio atrox. idest tanta multitudo quanta est militum in legione. Gestabãt vincla. non tũc. quia ruptis vinculis eo confugerant. vt Lucas ca. viij. et Marcus. ca. v. narrant. Poena duplex. s. demonũ ⁊ vinculorum. Magis ligatur. cũ furiosi ne vim inferant vinciri debeãt hi qui vim patiuntur: magis ligantur. Effigiem. i. oris vultusqꝫ maiestatem. Sed pecus. Ordo est. Sed petiere pecus. Gaudens lue immunda. idest gregem porcorum. Amicum sordibus. Hora. Vixisset canis immundus vel amica lutosus. Phalanges. idest legio illa. Liuius Phalanges lingua macedonũ appellantur cunei. Vegetius phalãgem dici habere tria milia armatorum

Niger hospes idest demon siue genius niger.

Hinc alias. Quo pacto cum venisset iesus in patriam suam nazareth siue capharnaũ curauit paraliticum. Ex matheo. ca. viij. atq; alijs tribus. Natale solum idest patriam. Sed Marcus cap̃. ij. dicit hoc factum esse capharnaum: Matheus nazareth videtur innuere: cum dicit patriam suam. cui astipulatur Sedulius. Sunt qui dicunt capharnauz domini patriam: propterea quod erat ciuitas metropolis galilee. et vt hieronymus ait miraculorum domini familiaris. Nasci corpore. Atqui in bethleem natus est nõ nazareth aut capharnauz. Ergo nasci pro concipi & educari accipiẽdũ est. Pater ipse cũ dixit Matthei cap̃. ij. Quoniam nazareus vocabitur. Unuz iamq; cadauer. i. paraliticum qui et si viuit nõ habet vsũ membrorũ. Bis bina ceruice idest quattuor viri ceruicibus illum portantes. Juuenalis. Cum iam sexta ceruice feratur. Uix hominem. idem dicit resoluta membra. Paralysis enim resolutio interpretatur. Fluxos per artus. idest resolutos vt supra. et quod sequitur. Neruis demissis idest resolutis. Egentem virtutum. Prima vt illi peccata remitteretur: altera vt sanaretur. Nil moratur iussa. idest exequens. Aliena vestigia. s. illorum a quibus portabatur. Uectorem suum. idest seipsum: nam vector est qui vehitur. vel vectorem suum. idest grabatum quo vehebatur. Mercede grata. quia ab alijs vehebatur mercede sed non grata.

Porcinũ tenuere gregẽ. niger. hispidus. horrẽs.
Talẽ quippe domũ dign⁹ fuit hospes habere.

Paralyticus curatur.

Hinc alias dñs pelago delatus in oras
Intrauit natale solum: quo corpore nasci
Se voluit: patriamq; sibi pater ipse dicauit.
Ecce aderant viuum portantes iamq; cadauer
Bis bina ceruice viri: lectoq; cubantem
Uix hominẽ: cui vita manens sine corporis vsu
Mortis imago fuit. resoluta mẽbra iacebãt
Officijs deserta suis: fluxosq; per artus
Languida demissis pendebãt vincula neruis.
Hunc vbi virtutum dominus cõspexit egentẽ:
Robore peccatis primũ confirmat ademptis
Quae generant augmenta malis: miseroq; iacẽti
Surge ait: & propriũ scapulis atolle grabatum:
Inq; tuam descẽde domũ: nil iussa moratus
Cui fuerat concessa salus: vestigia linquens
Tandem aliena suis laetatur vadere plantis.
Uectoremq; suum grata mercede reuexit.

PRincipis. Quo pacto Jaerus princeps rogat dominum: vt filiam suam mortuam suscitet. id quod fecit sed inter eundum mulierem hemoroissam curauit. ex Mathei cap. ix. Principis Lucas nomen expressit Jairum appellans. Clauso die. i. finito. Vergi. pri. enei. Ante diem clauso componet vesper olympo. Auras superas. i. hunc aerem quem spiramus qui respectu inferorū superus est. Ver. vj. enei. Superasque euadere ad auras. Finis edax. i. mors omnia consumens rodensque Spem prolis. i. filiam ex qua suscepturus erat nepotes. Ver. ij. enei. Quiquaginta intus thalami spes tanta nepotum. Matura. ad nuptias. Verg. vij. Jam matura viro cum prole. Nomen patris. quia pater et filia nomina sunt ad aliquid dicta. Refunde animam. i. iterum redde. Autor lucis. qui est lux et lucis origo. Ad funera extincte. s. puelle. Vix mouens gressum populo stipante. i. propter nimiam populi frequentiam. Cruorem inundantem. idest fluxum sanguinis. Tenuerat opes. Distribuendo patrimonium medicis et pharmacopolis. Domo exhausta. idest re familiari euacuata. Censum cum sanguine. idest patrimonium cum sanguinis effusione. Sano in pectore. idest in corde melius de religione vera sentienti. Fides diues. idest copiosa quippe que fundamentū est aliarum virtutum. Jmmersa. idest inuoluta. Filum christi. subaudi vestis quod euangelista dicit si tetigero fimbriam vestimenti eius.

Jari filia mortua resuscitatur
et hemoroissa curatur.

PRincipis interea sinagoge filia clauso
Functa die superas moriēs amiserat auras.
At genitor: cui finis edax spem prolis adultae
Sustulerat: sanctos dñi lachrimansque gemēsque
Corruit ante pedes/ vix verba precantia fari potens
Singultu quatiente/ valens/ miserere parentis.
Orbati miserere senis. modo filia dicens
Unica virgineis nec adhuc matura sub annis
Occidit: et misero patris mihi nomen ademit.
Affer opem: lapsamque animā per mēbra refunde:
Qui totum praestare potes. hec inquit. et autor
Lucis ad extinctae pergebat funera gressum
Vix populo stipante mouēs. permixtaque turbis
Jbat inundantem mulier perpessa cruorem:
Quae magnas tenuerat opes: vt sanior esset:
Exhaustaque domo: nec proficiente medela:
Perdiderat proprium pariter cū sanguine cēsum:
Ast vbi credentis iam sano in pectore coepit
Diues adesse fides: medijs immersa cateruis
Nititur aduersi vel filum tangere christi.

Posterius latēs.i.latēter a tergo. Furata salutē. quia furtim tetigit christi vestem vnde consecuta est salutē subitam. De extrema veste.i.de fimbria siue limbo vestis. Audax fiducia.i.mulier ex fidei fiducia audens. Dānauit venas patulas.i.obligauit siue obscurauit venas apertas. Nam & dāno pro constringo siue obligo sępe legitur. autor marcellus & Seruius in illud Vergilij. Damnabis tu quoq; votis. Siccis fluētis idest exsiccatis fluxibus sanguinis Quod virtus dedit. hoc est quod euāgelista dicit & statim iesus in semetipso cognoscens virtutē quę exierat de illo aiebat. Laudat furtum.i.mulierē q̄ sic inuenit salutē dicens illi. Fides tua te salua fecit. Rapine. i.furto. hoc ē mulieri sic furanti. Ventum erat. Accedit saluator ad domum archisynagogi vt suscitet eius filiā. Moriens virgo pro mortua. Tibijcen.id qd̄ alijs in locis diximus. in funere puerorum siue puellarum solitos fuisse adhiberi tibijcines sicut in funere virorum tubas. Papinius in funere archemori tibia cui teneros suetum deducere manes. Hic sopor est. idest non mortua puella: sed dormit. Mortui quoq; in sacris litteris dormire dicuntur: quia suscitandi sunt in die iudicij. vnde & coemiterium grecę hoc est dormitorium dicitur vbi christiani sepeliuntur. Positam somno, idest dormientem. Cadauer constrictum, idest congelatum. Igne spiritus contra id quod dixit morte gelida. Verbo. tantum dicens puella surge. Genitam semel. aut conceptam aut natam. Bis viuere, semel in ventre matris atq; iterum suscitante illā saluatore.

Posteriusq; latens subitam furata salutem
Extrema de veste rapit. siccisq; fluentis
Damnauit patulas audax fiducia venas.
Senserat ista deus: cuius de fonte cucurrit:
Quod virtus secreta dedit: furtumq; fidele
Laudat: et egregiae tribuit sua vota rapinae.
Ventum erat ad maesti lugentia culmina tecti:
Deflentemq; domū: moriens vbi virgo iacebat
Extremū sortita diem: trepidusq; tumulatus
Omnia lamentis vlulans implebat amaris.
Funereosq; modos cātu lachrymante gerebat
Tibicen. plangorq; fremens cōfuderat aedes.
Ponite solicita conceptos mente dolores:
Hic sopor est saluator ait: nec funus adesse
Credite nec somno positam lugere puellam.
Dixerat. et gelida constrictum morte cadauer
Spiritus igne fouet. verboq; immobile corpus
Suscitat: atq; semel genitā bis viuere praestat.
Obstupuere animis: inopinaq; vota parentes

Plangunt per gaudia. quia prius per luctus: nunc per leticiam: nam plangere tantum est percutere.

Inde pedem. quod post suscitatam archisynagogi filiam restituit visum duobus cecis. Ex matth. ca. ix. Geminos cecatos. pro duos. Umbras nocturnas. i. cecitatem. Diem clarum. i. lucem. Cognosse deum. quod non possumus facere nisi illuminati Uidebant corde. i. credebant intelligebantque. Uiam lucis. Illius qui illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Tunc cum videbant deum. etc. Ceca lumina precantum. i. oculi eorum qui petebant videre. Micuerunt. i. lumen acceperunt. Sub viam domini. scilicet qua gradiebatur. Ignis torpens. i. languens. Ora instaurata. i. visui pristino restituta. Tactu sereno. scilicet saluatoris. Radiarunt suis lucernis idest viderunt propriis oculis.

Accipiunt: versisque modis per gaudia plangunt.

Duo caeci illuminantur.

Inde pedem referens gemios videt ecce sequentes
Caecatos clamare viros. fili inclyte dauid
Decute nocturnas extinctis visibus vmbras:
Et clarum largire diem. quam credere tutum:
Quam sanum est cognosce deum. iam corde videbant
Qui lucis sensere viam. tunc caeca praecantum
Lumina/diffuso ceu torpens ignis oliuo/
Sub domini micuere viam. tactuque sereno
Instaurata suis radiarunt ora lucernis.

Mutus surdus demoniacus sanatur.

His ita dimissis: alius producitur aeger
Multiplici langore miser. qui voce relictus
Auditu vacuus solo per inania membra
Daemone plenus erat: hunc protinus ordine sacro
Curauit/versis deus in contraria causis:
Daemonio vacuans: auditu et voce reformans.

Mittit discipulos vt curent aegrotos. etc.

Nec minus interea proprios iubet omnia posse
Discipulos: totisque simul virtutibus implens

His ita. Demoniacus qui erat surdus et mutus liberatur. restituitque vsui audiendi et loquendi. Matth. ca. xij. His scilicet duobus caecis. Multiplici scilicet silentio surditate demonio. Relictus voce idest destitutus sermone. Uacuus auditu. idest expers. Membra inania. idest inutilia. Causis versis. quia diuersorum effectuum et causas oportuit esse diuersas.

Nec minus. Discipulos mittit cum potestate curandi omnes langores. suscitandique mortuos: idque gratis quia gratis eam potestatem ab ipso acceperunt. ex mattheo cap. x. Uirtutibus. potestatibus. Excludite. i. expellite. Sed domus israel. scilicet

tantum non gentium. in viam inquit gentium ne abieritis. Gētes omnes hoc nomine. Sensus est: nondum gentes erāt adoptate in familiam dei: q̄ postea vere dicte sunt israel abdicato populo iudeorū. Dicite regnū celorū. hoc iubet illos predicare. Locum .i. corpora que possident. Ac velut hoc dicens .i. quasi vellet hoc dicere. Ego sum pastor qui habeo agros proprios & pascua: vos autem estis ministri & substituti pastores: qui nō debetis meis ouibus vendere pascua: que illis dedi gratis. Doctrina fluens decurret scilicet qđ ea que gratis a deo accipimus non debeamus vēdere. Qualiter. cōparatio ē quēadmoduz ex vno fonte qui est in paradiso voluptatis deriuātur quatuor illa ingētia flumina đ quibus Gen. cap. ij. ita ex xp̄o emanauit hec preceptio scz gratis accepistis gratis date: deinde per discipulos atq; illorū successores propagata est in praesentem diem.

Ite ait: et tristes morborū excludite pestes:
Sed domus israel: quia nec dum nomine gētes
Auxerat hoc omnes: coelorum dicite regnum:
Daemoniis auferte locum, depellite lepram:
Cunctaq; subductae reuocate cadauera vitae.
Sumpsistis gratis: cunctis impendite gratis.
Ac velut hoc dicens ego vobis quippe ministris
Pascendos cōmitto greges, ego deniq; pastor
Sum bonus: & proprios ad victū largior agros.
Nemo meis ouibus quae sūt mea pascua vēdat.
Haec in apostolicas ideo prius edidit aures
Omnipotēs: vt ab his iam sese autore magistris
In reliquum doctrina fluens decurreret aeuum.
Qualiter ex vno paradisi fonte leguntur
Quatuor ingentes procedere cursibus amnes:
Ex quibus in totū sparguntur flumina mundū.

Mancus in synagoga curatur.

Exin cōspicuā synagogae ingressus in aulā
Aspicit inualidū demesso corpore mancum
Seminecem membris non totuz viuere: cuius
Arida torpentem damnarat dextera partem.
Imperioq; medens gelidam recalescere palmā

Exin. Quđ saluator i synagoga restituit sanitati mancū quēdā & extincte corp⁹ nō vtile dextre. Ex matth. ca. xij. Cōspicuā in aulā synagoge. Naz in tam celebri vrbe necesse erat amplissimā fuisse extructā synagogā. Demesso corpe .i. mutilato ab eo q̄ est demeto. is. Hora. pri. sermone. Caudāq; salacem demeteret. Seminecē .i. semimortuū q2 in parte viuebat: in parte mortuus erat vn̄ subdit nō totū viuere. Dānarat .i. inutilem fecerat. Medens scilicz spiritus.

Precepit imperio. verbo tantum non adhibitis fomentis. Palmam gelidam idest torpentem et quasi quodam gelu impeditam. Reclarescere idest explicari et extendi. Diuino more. scilicet verbo solo aut nutu. Nil tollit scilicet pro mercede aut nil diminuit. Reddit omnia. idest restituit.

En iterum. Quod oblatum demoniacum. cecum et mutum: saluator noster sanitati restituit. Ex Mattheo capi. xij. En iterum quia supra de altero demonium habente mentionem fecerat. Ille lubricus chelydrus. i. serpens antiquus lubrica conuolens sublato pectore terga. Qui liuidus et colore et inuidia. vtrumque enim liuidus significat. Felle. In quo est inuidie sedes. Qui ij. meta. Pectora felle virent. Gaudet pinguescere. i. pascitur dannis hominum quod ipsum inuidie est. Per alternos egros. i. alternatim illos inficiens. Vocem et lumen. i. vsum loquendi et audiendi abstulit. Furore. i. danno. Orbum. i. lumine orbatum. Lux nostra. que illuminat omnem mundum. Sermo parentis. i. verbum patris per quorum prius restituit ceco lumen per posterius muto vsum loquendi.

Precipit: et reddi diuino more saluti:
Sicut semper agit: nil tollit et omnia reddit.

Daemoniacus idemque caecus
et mutus curatur.

En iterum veteres instaurans lubricus artes
Ille chelydrus adest: nigri qui felle veneni
Liuidus humano gaudet pinguescere tabo.
Quodque per alternos toties disperserat aegros
Virus: in vnius progressus viscera fudit:
Cui vocem lumenque tulit. triplicique furore
Saucia membra tenens mutum quattebat et orbum.
Tunc dominus mundi lux nostra et sermo parentis
Sordibus excussis oculos atque ora nouauit.
Verbaque per verbum: per lumen lumina surgunt.

Mulier incuruata sanatur.

Venerat et morbo mulier contracta vetusto
Non senio tremebunda gemens incurua caducis
Vultibus: et solam despectans cernua terram
Quae domino miserante iuges post octo decemque
Membra leuat messes: caelumque ac sydera tandem

Venerat. quod incuruatam mulierem surrexit atque restituit saluator. ex Luca. capitulo. xiij. Contracta. idest vt euangelista dicit inclinata: hos greci emprosthotonicos vocant. Morbo vetusto. quo fuerat detenta duodeuiginti annos. Non senio. quo senes incuruantur. Cernua. i. in terram prona. Messes idest annos continuos. Totum orbem solis. i. solem qui sphericum corpus habet.

Ardentem Ex opinione antiquorũ. qui totum ętbera dicebant esse ignee nature. Erecta. q. prius erat curua. Quia quos moraliter exponit.

QUamq; de hinc. Quomodo ex quinq; panibus et duobus piscibus quinq; milia virorum dominus saturauit. Ex Matthei. cap. xiiij. In deserta. vbi hoc miraculum dominus fecit. Moses typicus. quo duce in deserto populus manna past⁹ est. Maiorib⁹ actis. i. miraculis. Antiquam opem .i. similez illi antique. Alite multa idest multis coturnicibus. Opima carnis. i. carnes opimas et pingues. Auxit subaudi opem. Mãna sufficiẽs. idest qđ sufficeret satisq; esset. Cetera turba: qđ euãgelista dicit exceptis mulieribus et pueris. In illo numero. s. quinq; mille virorum. Legio hic pro multitudine. Matrũ idest mulierũ. species pro genere. Quoq; magis stupeas. Hemistichũ est. Iuuenalis in sexta satyra. Cophinos. corbes ex viminib⁹ contextos. Que redit aucta quia plus redit a mensis quã fuit appositũ. Non est data. scz cum in mensis positi sunt panes et pisces.

Cernit et ardentem solis reminiscitur orbem
Totũ erecta vidẽs, q: quos mal⁹ opprimit hostis
Ima petũt: quos Christus alit sine labe resurgũt

De quinq; panibus et duob⁹ piscibus.

QUamq; de hinc populũ sese in deserta secutũ
Ut typicus moses verusq; ꝓpheta videret
Antiquam sentire famem: maioribus actis
Antiquã monstrauit opem. tunc alite multa
Carnis opima dedit: geminis modo piscib⁹ auxit.
Sufficiẽs tunc mãna pluit: modo panib⁹ amplũ
Quinq; dedit victũ per milia quinq; virorũ.
Caetera turba latet: numero nec clauditur illo
Maxima paruorũ legio, vel maxima matrum.
Quoq; magis stupeas: cophinos ablata replerũt
Fragmina bissenos. populisq; vorãtib⁹ aucta
Quae redit a cunctis non est data copia mẽsis.

Christus ambulat super mare.

IAmq; senescentem gelidi sub caerula ponti
Oceano rapiente diẽ: cum pallor adesset

IAmq;. Quomodo saluatore in terra manente discipuli nauegantes opprimebantur tempestate. Jesus ad eos veniens super fluctus cepit illos consolari: et quod illius iussu petrus se ad illum ex naui demisit. Ex Matthei cap. xiiij. Oceano rapiente diẽ. Descriptio est occasus solis. q̃ in oceano videt᷑ mergi cũ occidit. Senescẽtẽ. q: occasus solis respõdet senectuti hoĩs. Sub cerula ponti. i. sub pontũ ceruleũ. nã ille est color maris. Pallor. i. nigror. Hesperus stella q̃ alio noĩe dicit᷑ ven⁹: dicta hesper⁹ cuz post occasum solis videtur.

carens.i.mut⁹.Umbras astriferas: quia astra nisi per vmbras nō videnť. Solo magistro.i.in comitato.Salū vndosum.i.mare.Uer.j.eñ. Perq; vndas superāte salo.Torua ęquora.i.irata atq; perturbata. vt torua leena lupū sequitur. Aduersus. i. non a puppe & secundus. Marmora glauci fluenti.i.maria glauca fluentiaq;.est autē color maris in tranquilitate glaucus. idest viridis. Lambebāt. idest leuiter tangebāt Uergi.ij.eneidos. Lābere flāma comas. Cohors discipulorū s.sub calce pedestri idest sub planta pedis cuius est calix posterior pars. Uias nauigeras. idest per quas sole naues eunt. Fidem amicam.i. sibi familiarem & sociā Agnoscere. quippe qui alijs addubitantibus dixit tu es christus filius dei viui. Matthei.xvj. In gurgite. maris tempestate. Uiator.s. Petr⁹. Campos vitreos.i. maria. Sicut qui. idest meta. Campoq; recepta liberioris aquę.

Noctis: & astriferas induceret hesperus vmbras:
Discipuli solo terris residente magistro
Undosum petiere salum. fluctuq; tumenti
Torua laborantem iactabant aequora puppim.
Aduersus nam flatus erat. tunc noctis opacae
Tempore calcatas dominus supambulat vndas
Et vasti premit arua freti: glauciq; fluenti
Circumfusa sacras lambebant marmora plantas
Miratur stupefacta cohors sub calce pedestri
Nauigeras patuisse vias. at Petrus amicam
Doctus habere fidē Christūq; agnoscere semp
In medias descendit aquas. quē dextra leuauit
Labentem domini; nil tanto in gurgite passum:
Cui potius fuit illa manus. pelagiq; viator
Libera per vitreos mouit vestigia campos.

Fimbria tactus curabat aegrotos.

Genesar inde soli domino veniette coloni
Infirmos traxere suos: vt fimbria saltem
Uix atracta dei morbis mederetur acerbis.
Et quotquot tetigere: iugem sensere salutem.
Quam preciosa fuit quae nunq̄ vendita vestis
Ipsa omnes modici redimebat munere fili.

Genesar. Quomodo cum venisset Jesus Genesareth: omnes infirmi qui tangebant fimbriam vestimenti eius sanabantur. Matthei.cap̄.xiiij. Coloni.habitatores. Soli genesar. que ab hebreis dicta est Cenereth. postea ab herode in honorem tiberij cesaris Tiberias dicta. Salutē iugē. idest non tēporariam sed perpetuam. Nunq̄ vendita fuit. subaudi. Sed an fuerit empta aut dono data saluatori nescio. Redimebat. idest a morbis liberabat.

HInc tyrias. Ex genesareth venit Jesus in phenicem: quę quomdam fuit cananeorum vbi sunt vrbes pręclare tyrus & sydon. ibiq filia mulieris cananitidis curata est. Matth. ca. xv. Petentem. i. xpm eũtem. Pronate vitio erat enim demoniaca. Que more sagaci. Festus. canes inquit indagatores sagaces sunt appellati qr ferarũ cubilia pręsentiũt. Odorate mẽse. i. quã odore explorãt. Ad limina. i. ad introitum siue ad finem mense. Refluas. i. cadentes aut retro fluẽtes. Silius. li. xv. Refluusq rciprocat est. Vox humilis. s. fuit huius mulieris. Sed celsa fides. i. alta vt humile opponatur alto. De cane cũ per humilitatẽ se cani cõparauit. Quia tã. s. ouem ex cane factam. In sentib9 gentis. i. inter gẽtiliũ spinas. Cõpulit scilicet fides. Pascier de gramine agri. Perstat in trãslatiõe ei9 qd dixit ouẽ.

Cananeae filia sanatur.

HInc tyrias partes sidoniaq arua petentẽ
Anxia pro natae vitio: quã spiritus atrox
Vexabat stimulis mulier cananea rogabat
Se canibus confessa parẽ. quae more sagaci
Semper odoratae recubant ad limina mensae
Assuetae refluas dominorũ lambere micas.
Vox humilis: sed celsa fides: quae sospite nata
De cane fecit ouem: gentisq in sentibus ortam
Compulit hebraei de gramine vescier agri.

Languentes curantur.

ALta de hic subiẽs mõtis iuga plebe sequẽte
Millia caecorum. claudorũ millia passim.
Leprososq simul populos: surdasq cateruas:
Inualidasq manus: & quicquid debile vulgi
Venerat: in priscum componit motibus vsum:
Et reuocata suis attemperat organa neruis.

De septem panibus & paucis piscibus.

OUmq medẽs aegrũ refouet vtute tumultũ
Tertia lux aderat: sterilicq in cespite nullũ
Contigerat plebs tanta cibũ. nimiosq labores

ALta de hic. qd ascẽdẽs iesus in montẽ curauit multa genera languentiũ ex Matth. ca. xv. De hinc. post cananee filiam in phenice curatã. Subiens. i. ascẽdẽs. Quicquid debile vulgi. i. oẽs ex vulgo aliqua infirmitate debiles. Motibus. qui prius erant impediti: neq poterãt mẽbra mouere. At temperat organa. idest disponit membra siue instrumenta anime. Reuocata. idest restituta suis neruis.

OUmq. Alterũ miraculũ simile supiori de quinq panib9 & duab9 piscib9 hic de septẽ panib9 & paucis piscib9. ex Matth. ca. xv. Tumultũ egrũ. i.

turbas egrotãtes. In cespite sterili.i.in deserto. Geminãda fames: q: nõ modo ꝑmebãtur fame ex preteritis diebus cõtracta: sed etiã futura quz quisqz rediret domũ. Callẽ.i.viã anfractuosaz qualis esse solet in locis desertis. Panis adest.qui Joãnis.vj.dixit. Ego suz panis vite. Sine frugib⁹.i.sterilibus. Agmen grãde virũ.ꝑ virorũ. Infirma secũdi sexus.i.alterius hoc est mulierꝝ. Et etatis.i.puerorꝝ: q̃ vtraqꝫ etas ⁊ sexus debilis ẽ. Edẽdo: hoc ẽ mirãdũ ꝙ cõsumunt dapes edẽdo augeãturqꝫ. Fugitiua fames. Fingit Ouidi. i metha. famẽ quasi deam quãdaz habitare in locis desertis: moresqꝫ illi⁹ pulchre describit. Nunc vero dicit auctor ꝙ fames fugitiua.i.que fugiebat turbas iã saturas. Expauit reliquias suas.i. fragmenta q̃ relicta fuerũt. Culmina septẽ sportaꝝ i.septẽ sportas ad culmen sũmũ plenas. Sũpto fragmie.i.collect̃ fragminib⁹. De modico semie.i.de septẽ panib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹.

Nutribat geminanda fames: si saucia callem
Turba per ingentẽ dapibus ieiuna rediret.
Qua flexus pietate deus qui semper egentum
Panis adest: victumqꝫ locis sine frugibus infert:
Pisciculis paucis ⁊ septem panibus agmen
Pauit grande virum. praeterqꝫ infirma secundi
Sexus ⁊ aetatis/saturauit quattuor illic
Milia vescentum. plus vt mireris ⁊ auctas
Disce fuisse dapes. epulas nutriuit/edendo
Vulgus: ⁊ attritae creuerunt morsibus escae.
Relliquiasqꝫ suas/sportarum culmina septem
Expauit fugitiua fames: vbi fragmine sumpto
Vidit abundantem modico de semine messem.

Transfiguratio domini.

NEc tamẽ humano quãuis in corpore xp̃m
Matris ab occasu mortalia mẽbra gererẽ
Clã fuit esse deũ: quia non absconditur vnq̃.
Urbs in mõte sedens: modio nec sudibit ardens
Lychnus: anhelantẽ sed spargẽs altius ignem

NEc tñ. Quo pacto corã trib⁹ discipulis trãsfigurat⁹ est: apparuerũtqꝫ cũ eo Moses ⁊ Helias loquẽtes. Ex matheo.ca.xvij. Nec tñ Ordo ⁊ sensus est. nec tñ fuit clã.i.occultũ. Christũ esse deũ quãuis gerẽtez ab occasu matris i.a matre mortali mẽbra mortalia in corꝑe hũano. Esse deũ inquã. Quia vrbs sedẽs.i.fundata: ⁊ est sumptũ ex Mattheo.ca.v. Nõ potest abscõdi ciuitas supra montẽ posita neqꝫ accendũt lucernam: ⁊ ponũt eã sub modio: sed super candelabruz: vt luceat omnibus qui in domo sunt. Lychnus grece interpretatur lucerna: neqꝫ est vt vulgus putat ex cera aut seuo: sed que ex oleo temperatur.

Nā testib⁹. ordo est. Nā ꝟsus splēdore. i. mutat⁹ in ętherea figurā. Fulgore amplo velut ardor. igne⁹ solis. Vicerat ore. i. oris splēdore. Diē. i. solē. ⁊ hoc trib⁹ discipulis intuētib⁹. s. Petro Jacobo ⁊ Joāne. Cādida forma niuis fulsit de tegmine. i. vestis mutata est in forma niuis discipulis intuētib⁹ ipam vestē. Que nō sunt credita mūdo. i. credibilia. aut ad illud respicit ꝙ mūdus eū nō cognouit. Mosen. hic scriptor recentez grçcam sequitur ⁊ latinam cuz autores greci ⁊ latini nō Moysen sꝫ Mosen hunc vocent. Principiuz ac finē. Alpha atqꝫ o. Idē est ex apocal. ca. j. Alter viuēs. s. Helias. Limine mortis. s. moses. Hierony. Dat signū de celo Helia inde descēdente. et mose ab inferis resurgēte Vox patria. i. patris. Sydereo sono. i. a celo descēdenti. Verbo genitum. immo verbum genitum.

Lumen agit cunctis radiās. nā testib⁹ amplo
Discipulis fulgore tribus velut igneus ardor
Solis in aetherēa versus splēdore figuram
Vicerat ore diē. vestemqꝫ tuentib⁹ ipsam
Candida forma niuis domini de tegmine fulsit.
O meritū sublime triū. quibus illa videre
Cōtigit in mūdo: quae nō sunt credita mūdo.
Quicquod ⁊ Heliā ⁊ clarum videre Mosen.
Ignotos oculis viderūt lumine cordis:
Ut mayor sit nostra fides: hūc esse per orbem
Principiū ac finē. hūc alpha viderier atqꝫ o.
Quem mediū tales circūfluxere prophete:
Alter adhuc viuēs: alter stās limine mortis.
Sydereoqꝫ sono meus est hic filius aiens
Ostēdit verbo genitū vox patria Christum.

Demoniacus liberatur.

Postqꝫ corporeos virtus regressa per artus
Texit adoratā carnis velamine formam:
Seqꝫ palā dn̄s populis dedit: ecce repente
Vir humilis moesto deiectus lumina vultu
Procedit: supplexqꝫ manus ⁊ brachia tendit:
Imploratqꝫ gemēs. vnus mihi filius vnus
Est domine: horrēda lacerat quē spiritus ira:
Nec linquit: nisi mergat aquis: aut ignibus atris
Opprimat: atqꝫ animā dubia sub morte fatiget:

Postqꝫ corporeos post trāsfigurationem Christus demoniacuz curauit. ex matth. cap. xvij. Virtus diuina. s. in q̄ resplenduit. Regressa. i. se recolligēs respiciēsqꝫ. Formā adoratā. tūc. s. a trib⁹ disciplis aliās adorādā. Deiect⁹ lumia. sinechdoche. i. hn̄s lumia deiecta. Vn⁹ filius vn⁹ hec geminatio vnicū significat. Spūs lacerat. euāgelista lunaticū dicit. vt idē sit lūatic⁹ ⁊ dēmoniac⁹. Aq̄s aut ignib⁹. math. nā sępe cadit ī ignē ⁊ crebro ī aquā

Miseratus vtrūq;. s. me atq; illū. Redde mihi subaudi filiū. Redde sibi. subaudi seipsum. q: ille nō est suus: qu⁹ nō est dominus suorū mēb[ro]rū actionūq; suarū. Caeca potestas. i. occulta vis demonis. Subtracto lumine. i. amissa luce hui⁹ vitę. Volutās. pro volutat⁹ aut quēadmodū euāgelista dicit genibus prouolut⁹. ꝛ est participiū presentis in significatione passiua. qd̄ ꝛ Verg. posuit in. j. georgi. Tardaq; eleusine matris voluētia plaustra. ꝛ in eodē siliq̄ q̄ssante legumē. Votis. s. patris orantis pro filio. Fabrica iuris alieni. i. domus alterius dñi Domo puasa. idest quā violenter inuasit. Carpere. idē vexare ac torquere. Frustra laborans: q: puero nō potuit nocere In obscuras tenebras. i. ad inferos vbi est illi domiciliū propriū.

Hunc precor expulso miseratus vtrūq; furore
Redde mihi: vel redde sibi. nec caeca potestas
Expellat trepidam subtracto lumine vitam.
Dixerat: ꝛ genua amplectēs genibusq; volutās
Haerebat: dominusq; pio iam pectore votis
Annuerat. tunc praedo furēs ac noxius hostis:
Cui possessa diu est alieni fabrica iuris.
Peruasa migrare domo compulsus/in iram
Tollitur accensam: correptaq; carpere mēbra
Nititur: ꝛ frustra dño prohibēte laborans
Fugit in obscuras puero viuēte tenebras.

De didrachma in ore piscis.

Rex etiā solus regū ꝛ dñs dominantium
Non dedignatus petro piscāte tributum
Soluere caesareum: medij de gurgite ponti
Hamū ferre iubet gerulū didrachmatis auri.
Incola mox pelagi pendentia fila momordit
Jussa tributa ferēs: grauioraq; onerāte metallo
Vilis honor precio maiore pependit:

Rex etiā sol⁹. Quod ex gētibus tributū iussit Jesus solui didrachmon in ore piscis inuentum. Ex Matth. cap. xvij. Rex regum qui dixit regnum meū non est de hoc mūdo. Joan. xviij. Ideo solui tributum cęsari imperat. Hamum ferre. idest in mare hamū mittere: qui piscem adducaret: in cuius ore inueniendum esset didrachmon vnde tributum cesari solueretur. Didrachmatis auri. potest fieri vt didrachma fuerit ex auro: si ad pondus referatur: alias drachma monete genus non est nisi ex argento: sed tunc non drachmatis sed drachme mittit genitiuum. Incola pelagi. idest piscis. Jussa. A christo persolui. Vilis honor. idest parui precij. Pependit scilicet ex hamo.

Discipulisq;. Interrogatus Jesus a discipulis quis esset maior in regno celoꝝ. statuto in mediū puero dixit. Oportere effici quasi paruulū illum volenti intrare in regnum celorū. Ex Mat. cap. xviij. Se percontantib⁹. id est ipsum interrogātib⁹. Demissa ceruice. idest non dura et contumaci sed prona ꝛ humili. Iste paruulus. Quē vt dicit euāgelista Jesus statuit in medio discipulorū. Ingeniū aeui teneri. id est mores aetatis puerilis. Non annis sed mente. q᷑ vt dicit Aristoteles. Nihil refert aetate quis iuuenis sit an morib⁹ et ediuerso cani hominis sapientia illi⁹. Sapien. iiij. Quia mollior etas. idest tenera hoc est puerilis. Nil pompe mundalis. Ecce puerorū mores. Non ambit. i. non est ambiciosus. Ne supina. i. erecta: qḋ est cōtrarium humilitati. Semita vitę pure. i. incedentes puri sicut pueri per semitam vitę. puer namq; a puritate dicit᷑. Prona solo. i. in terrā inclinata ꝛ humilis. Mēs vergēs. i. inclinata absolute. Lucanus in. j. Vergētib⁹ annis. Alias actiue. vt Verg. in. iiij. Frōtiq; inuergit vina sacerdos. Quo. i. ea pte qua. De stercore. Psal. cxij. de stercore erigēs paupem. Tyrānos. Hic pro reges accipit. Verg. vij. ene. Pars mihi pacis erit dextrā tetigisse tyrāni. Mēte pugnaci. i. cōtumaci ꝛ elata. Per singula. Q᷑ quātūcūq; dixero min⁹ est. Bonū speciale qḋ intra gen⁹ cōtinetur. Quia bonū quāto cōmunius est tantū diuinius existimandum.

Quis maior in regno celorum.

Discipulisq; suis se percontantibus aulae
Coelestis regni maior quis possit haberi:
Ut deus et doctor mirabilis omnibus inquit
Celsior est humilis: cunctisq; potentior ibit
Qui cunctis subiectus erit: seseq; minorem
Demissa ceruice feret: velut iste videtur
Paruulus: ꝛ monstrat puerū consistere paruum:
Scilicet ingenium teneri sectemur vt aeui
Non annis sed mente iubet: quia mollior aetas
Nil pompae mundalis habet. nō ambit honorē
Nec resupina tumet. sic purae semita vitae
Quantum prona solo tantum sit proxima coelo:
Mens etenim vergens altū petit: altaq; vergit.
Inferiorq; gradus quo vult descendere: surgit.
Ecce humilem dn̄s de stercore tollit egenū:
Et facit egregios inter residere tyrannos.
At contra tumidū pugnaci mente rebellem
Praecipitem coelo sub tartara iussit abire.
Paruus loquor: si facta dei per singula curram:
Et speciale bonum cum sit generale reuoluam.

Iam placidas. Coelij Sedulij liber quartus. ⁊ primo dicit difficulter diuitem intrare in regnū celorū. Ex Matth. xix. Itē pro iteri[illegible] Arenas iordanis. i. ripas arenosas. Iter iudeę. i. venit in eā partē iudeę q̄ est [illegible]is iordanez Vulgus sine noīe. i. ignobiles quosdā homines. Suscipit. idest ad suā curam admittit. Discedere. i. vt discedāt. Ardua planare. i. altas res planas facere. In directa. ex Esaya cap̄. xl. Erūt praua in directa: ⁊ aspera in vias planas. nā prauū dicitur qd̄ est distortū. Prestat se iudice. i. se arbitro ⁊ rerum dn̄o et in cuiꝰ arbitrio sunt omnia. Namq̄ exponit quō intelligēdū sit illud qd̄ euangelista dicit Faciliꝰ ē cameluz per foramē acus trāsire: q̄ diuitez intrare in regnuz coeloꝝ. Pro mole. i. pro magnitudie. Calē. vt sępe diximꝰ viā angustam. Coercet. id est coarctat ⁊ continet. Sub lege: quia solutus a legibus. Condere velle est. idest oīa quęcunq̄ voluit fecit. Psal'. cxiij.

Coelij Sedulij mirabiliū diuinorū. Liber. iiij.

Iam placidas iordanis itez trāsgressus arenas
Iudee sectatus iter/sine nomine mestum
Vulgꝰ ⁊ innumeras releuans a clade cateruas:
Suscipit infirmos: ⁊ dat discedere sanos.
Nil igitur summo desesperantibus vnq̄
Difficile est conferre deo: cui prona facultas
Ardua planare: ⁊ curua in directa referre.
Nam quicquid natura negat: se iudice prestat.
Namq̄ foramē acus sicut penetrare camelus
Membrorum pro mole nequit: sic diues opima
Fertilitate tumēs/tenuem non possit adire
Coelestis regni ducentē ad limina callem.
Ni genitor rerum qui mundū lege coercet
Et nulla sub lege manet: cui condere velle est:
Quē frōs nulla videt: sed totū cōspicit ipse
Hoc impossibile est homini dixisset: at alto
Possibile est ius omne deo: multisq̄ molestum
Diuitibus tandē facere mitescere censum.
Nam proprias bene tractat opes: coeloq̄ recōdi
Thesauros vult ille suos: vbi quicquid habetur

Frons nulla videt: quia deum nemo vidit vnq̄. Joannis primo. Molestum diuitibus: quia non omnes diuites gaudent facere censum ⁊ augere patrimonium. Faceret mitescere censum. idest vilescere ⁊ nō crescere in infinitum. Bene tractat. subaudi aliquis ex numero diuitum. Vbi. idest in quo in coelo. Mordax ęrugo. idest flos eris qui corrodit numismata ęrea. ex Matheo ca. vj. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra vbi ęrugo et tinea demolitur.

Tinea sulcat. idest corrodit. consumitque. Male defossum. idest furto non ex venis naturalibus quia iure effoditur. Jeiunis. Qui misericordie opera enumerat quorum materia sunt diuitiae. Sibi egenus. Juuenalis: Esto vt nunc multi diues tibi pauper amicis: de eo dixit qui cõtrarius est misericordi. Illa substantia, idest ille census siue patrimonium. Sub paupere forma. Ex mattheo ca. xxv. Quod fecistis vni de his fratrib⁹ meis minimis hoc est pauperibus mihi fecistis. Dãnis augmenta capit. idest cum distribuitur: augetur. Spargitur vt sit. idest vt pmaneat. Perit. idest perire videtur cuz reuera maneat. Mortua idest perdita opinione aliorum.

Non mordax aerugo vorat: non tinea salcat:
Nec maledefossum famulatur furibus aurum:
Jeiunis qui ferre cibum: sitientibus haustum:
Hospitibus tectum: nudis largitur amictum:
Solatur nexos in carcere. perfouet aegros.
Atque alijs largus sibi tantum constat egenus.
Nec dubie in caelum substantia peruenit illa
Que christo collata datur sub paupere forma:
Qua damnis augmẽta capit: quae spargitur vt sit.
Que perit vt maneat: quae vitã mortua prestat.

Duo caeci illuminantur.

Praeterea dñs geminos cõsidere caecos
Cuz quoddã trãsiret iter comitante caterua
Conspicit extinctae poscẽtes munera formae:
Flebilibusque vagas implentes vocibus auras.
Nec cunctata solens pietas inferre salutem
Que sensit flagrare fidem. mox lumina tangens
Euigilare iubet: quae somnus presserat ingens.
Atque diu clausas reserans sub fronte fenestras
Ingrediente die fecit discedere noctem.

Preterea dñs. Egresso iesu ex iericho facti sunt illi obuiam duo ceci. quos sanitati restituit. Aliaque deinde mirabilia fecit. ex mattheo. capi. xx. Geminos caecos. id est duos. Considere. quia sedebant secus viã. Quoddam iter scilicet ex iericho hierosolymas. Forme extincte idest oculorum excecatorum. Auras vagas. per quas solent voces diffundi. Solens pro solita. Fidem illorum cecorum Lumina euigilare. i. oculos aperiri et videre. Sõnus ingens. i. nox perpetua cõtra illud quod dixit euigilare. Fenestras clausas. Trãslatio est nota vt mors intrauit per fenestras nostras Jere. ix. Die. idest luce. Noctem. idest tenebras.

Repetita.i.que sepe repetebat frequentabatq;. et hoc sumptum est ex eodem Mattheo capi.xxj. Lumina z vestigia.idest oculos z pedes.

T Alia dauidicā. Jesus e bethania in vrbē hierosolymā rediens esuriit.cū vero ad ficū arborē accessisset.vt inde ficos decerperet non inuentis indixit illi sterilitatē. z cōtinuo arefacta est. Ex matth.ca.xxj. Urbē dauidicā.sic enim hierusalez vel potius sion appellatur vrbs dauid. Uicina petēs. Distat enī bethania a hierosolymis: duob⁹ milib⁹ passuū. Hieronym⁹ z Eusebi⁹ auctores. Eadez die.s. intra.xxiiij.horas postq; venit in bethaniā. Clarescēte.mane dicit euāgelista. Frondea pro frōdosa. Uergili⁹. nemora int frōdea turbam. Nullū pomū. Recte de ficis pomū dicitur. Ait comis arboreis. i.frōdibus arboris. Ex vrō germie. proprie germē vnde erumpunt fruct⁹ Suis succis. Alimentis vnde virescit. Siccis.sine alimēto. Omnis que sequūtur moraliter dicta. Lignis vstis. pro vrendis. Palme similis.ex psal.xcj. Justus vt palma florebit: et sicut cedrus libani multiplicabitur. Sydera tangit. Quippe qui cedro comparatur: que in libano monte miruminmodum in sublime crescit.

Hinc repetita sacri gradiens per moenia templi
Lumina caecatis dedit:et vestigia claudis.

De ficu arida.

TAlia dauidicam post facta reliquerat vrbē
Bethaniae vicina petēs:eademq; reuersus
Clarescente die properabat visere tecta
Ecce autem medijs astans sublimis in aruis
Frondea ficus erat:cuius in robore nullum
Repperit esuriens lustrato stipite pomum.
Arboreisq; comis iam nunc ex germine vestro
Nullus ait fructus reliquū generetur in aeuum.
Confestim viduata suis ficulnea succis
Aruit:et siccis permansit mortua ramis.
Omnis enim quicumq; deo nil fertile nutrit:
Ceu sterilis truncus lignis aequabitur vstis:
At iustus palme similis florebit amoenae
Semper habens frondes:z tanq; libana cedrus
Multiplicandus adest:et vertice sydera tangit.

Demoniacus mutus sanatur.

POst oblatus ei virtutem sensit herilem
Insanus sermōe carēs: quē faucibus atris

Post oblat⁹. Jesus mutū isanū eūdēq; demōiacū curauit:sz de quo h loq̄r muto nō video cū p̄serti pōit ꝑticulā ɔtinuatiuā po. sz si ordinē nō fues pōt itelligere de illo d̄ quo Mat.xij. z Luce.xj. Uirtutē herilē.i.dn̄i. Sermone

Vis mali clausa .i. demon. Tacēdo prodiderat vitium .s. per signa quę faciunt oppressi a demonibus. Latronem demonem fauces illius occupantem. Nexu saluto. idest faucibus expeditis.

POst dominus. Coenanti Jesu in domo pharisei: Maria vnxit pedes: ab eoq; est peccatorū suorū venia donata, ex Lu. cap. vij. Coene pharisea conuiuia .i. pharisei qui illū inuitauerant. Imperti uit se .i. cōmunicauit se. Mordebāt stimulabāt quia male audiebat .i. īfamata erat. Vestigia clementia. idest domini clementis. Incumbens .i. prona ad illi⁹ pedes. Lambere plantas. idest osculari. Fouens. idest ad recreationem inungens. Sententia dei lęta .i. lętā faciēs mulierē. sicut econtrario. Juuenalis. De nobis post haec tristis sententia fertur. Et ē ordo donec sententia lęta dei dixisset. vade mulier: tua fides saluabit te ab oī malo qdcūq; videris gesisse. & p parentesiz interposuit.

Angebat vis clausa mali: vitiumq; tacendo
Prodiderat. sed cuncta solens infirma leuare
Conditor obsessa pepulit de fauce latronem:
Et voce patefecit iter. nexuq; soluto:
Muta diu tacitas effudit lingua loquelas.

Magdalena venia donatur.

POst dñs pharisea petēs cōuiuia coene
Orranti dapibus sese impertiuit amici.
Tunc mulier quam fama nocēs & plurima vite
Mordebant delicta suae: clementia supplex
Corruit amplectens vestigia: quaeq; profusis
Irrigat incumbēs lachrymis: & crine soluto
Tergere nec cessat: nec sacras lambere plantas
Unguento fragrante fouens: sententia donec
Laeta dei: quem ferre manū nō poenitet vnq̄.
Si nos poeniteat veterem quesisse ruinam
Vade: fides mulier tua te saluabit ab omni
Dixisset: quodcūq; malū gessisse videris.
Utere pace. mea magna est medicina fateri
Quod nocet abscōdi. quoniā sua vulnera nutrit:
Qui tegit: et plagā trepidat nudare medēti.
En polluta diu modicū purgata recessit
Per gemitū: proprijs lauās in gurgite fletus
Munda suis lachrymis redit & detersa capillis.

quē nō penitet ferre manū: iuxta illō job. xiiij. Opi manuū tuaz porriges dexterā, si pęniteat nos q̄sisse veterē ruinā .i. īcidisse ī aliq̄ pcī fossaz. Utere pace mea. p eo qd ē vade ī pace. abscōdi .i. si abscōdat, trepidat .i. timet. lauās sub audi se quāq; elegāti⁹ dr ego lauo q̄ ego lauo me, dtersa .i. mūdata suis capillis

IAmq; capharneç. Docēte Jesu in sinagoga que erat capharnaum agnoscēs illū demō qui vexabat hominē iussus est a saluatore tacere ex Marco. cap. iiij. & Luc. iiij. Iniquus spiritus. i. demō. Infremuit. i. vociferatus est Quid nobis & tibi. i. quid est tibi cōmune nobiscū. Quis sis. q2 es christus. Semen dei. i. te genitū a deo patre. Imperio terrente. Quia interminatus est illi Jesus atq; imperauit: vt taceret. hoc ē ne se apud multitudinē proderet. Auras vacuas. Opinione vulgi quod vacuū appellat illud quod non est plenum corpore solido. Fecit fidem. Quia cū exclusione demonū exclusit quoq; morbos comitantes. Talem testem. scz improbum atq; mēdacem. Olim. scz cū primū creat⁹ est anteaq̄ caderet. Amator mortis simpliciter: sz eorum quę mortē consequunt̄. Anguis nocens qui sub anguis specie decepit mulierē. Illic. idest in coelo. vbi erat. Velamine. carnis. i. sub specie humana. Gemit dolet ex eo q homini3 generi inuidet atq; multo magis ex quo tempore carnem nostram suscepit. Dominu3 virtutis. idest tante potestatis.

Daemoniacus liberatur.

IAmq; capharneae sinagogā ītrauerat vrbis
Rite docēs populos: quē cū vidisset iniquus
Humano sub corde latens clamore proteruo
Spiritus infremuit: quid nobis & tibi dicens
Perdere nos heu Christe venis: scio deniq; q̄s sis
Et semē cognosco dei. nec plura locutus
Imperio terrente tacens hominemq; reliquit
Pulsus & inuacuas fugiēs euanuit auras.
Sic etiam varijs finē languoribus esse
Fecit: & exclusos semper reticere coegit
Daemonas: ac talē prohibet se pandere testem.
Olim quippe ferox & nigrae mortis amator
Ille nocēs anguis deiectus culmine coeli
Cum pompis socijsq; suis omniq; nephandae
Agmine militiae Christum quē nouerat illic:
Conspicit in terris velamine carnis opertum:
Et gemit esse hominū dominū virtutis amicū.

Mutus & surdus curatur.

DAmq; tyri trāsgressus iter sydonia rursus
Arua legēs placidas dn̄s calcauit arenas
Curauit gemino miserū spiramine clausum:

DAmq; tyri. Venit Jesus in phoenicem: vbi mutū eundēq; surdū sanitati restituit. Ex marco. cap. vij: Sidonia arua rursus. q2 supra dixerat illum venisse in fines tyri & sydonis. Clausū gemino spiramie. i. habētē duo spiramēta clausa hoc ē Gutture faucibusq; p q̄s loq̄mur. & aurib⁹ q̄b⁹ vocē trahim⁹.

Non ore dabat. L[o]quendo. Non aure trahebat. audiendo. Omnes fores pa tuere. scilicet os atq[ue] aures quae sunt quasi ianuae. Attactu. i. pulsatione. Ma nus syderae. [ch]risti. Ruptis penetralibus. i. claustris hoc est impedime[n]tis.

TU quoq[ue]. In bethsaida galilea ciuitate dominus caecum illuminauit ex puendo in illius oculos. Ex Marco. ca. viij. Tu quoq[ue] procumbens oculis. idest cui oculi pcubuerunt hoc est pciderũt. In lumine. idest in oculis. Mortis simulatae: quia cecitas est mortis similitudo.

Hinc maiora. Jesus i naviculã conscendit: vnde populos docebat. Petrus vero cum rethia in mare iecisset. nihilq[ue] cepisset: iussus a saluatore iteruz iacere magnam vim pisciuz extraxit. Ex luca. ca. v. Nimis idest plures. Stagna petit scilicet genesareth. qd' alias stagnũ tiberiadis appellat'. In simonis alno

Qui vocem non ore dabat: non aure trahebat.
Syderaeq[ue] manus ruptis penetralibus omnes
Attactu patuere fores: laetusq[ue] repente
Audiriq[ue] loquens meruitq[ue] audire loquentes.

Caecus illuminatur.

TU quoq[ue] virtutis sensisti munus herilis
Procũbens oculis: cuius in lumine christus
Expuit: et speciem simulatae mortis ademit.

Multitudo piscium capitur.

HInc maiora docẽs populos coelestia veruz
Se reserat sermone deũ. turbasq[ue] sequẽtes
Quae nimis irruerant cupiens vitare parũper
Stagna petit: paruaq[ue] sedens simonis in alno
Littore sistentem firmabat ab aequore plebem.
Et dictis iam finis erat. tunc altius actam
In pelagus iubet ire ratem: vastoq[ue] profundo
Retia dimitti piscantia. que nihil omnem
Claudere per noctem vacuo potuere labor.
Simon paret ouans: et aquosis gentibus instãs
Linea claustra iacit. tantũq[ue] immanis apertos

Lego simonis in alno vt stet versus. Nam simon penultimam genitiui producit. Alnum vero pro nauicula posuit per metonymiam pro naui facta ex alno arbore. Sistentem plebem. idest stantem. Firmabat. scilicet in fide suis sermonibus. Finis. idest finierat sermonem. Altius idest in mare profundius. Claudere. idest in rete claudere. Labore vacuo. idest ocioso et vano. Aquosis gentibus. idest piscibus in aquis viuentibus. Linea claustra. idest retia ex lino quibus pisces clauderent: nam claustrum a claudendo dicitur. Immanis captura. idest maxima. Vergilij. vi. enei. Posuitq[ue] immania templa.

Sinus.i.retis receptacula. Turbaret. Nam tāta fuit piscium vis vt naniculae poene mergerentur. Nam vt dicit euangelista duae erant illic. Propensa vota idest maxima. vt quod hic contigit de piscium multitudine quod erat optandum: sed parum abfuit quin onustae nauiculae mergerentur.

Talibus insignis. Cū venisset iesus in ciuitatē naim: vidit iuuenē efferri p portā q matris misericordie permotus mortuum vite restituit. ex Lu.ca.vij. Naim. oppidū est distans a monte tabor contra meridiem duobus milibus passuū. Eusebius et Hieronymus auctores. Opimo populo. id est copioso. Grege discipulū. pro discipulorū. Afferre cominus .i. prope. Triste ministeriū. Hemistichū est Vergilij. vj.enei. Sors inuida. Fortuna q visa est inuidere mulieri. Gemina vrna. Prima in q mariti cineres cōposuit: et altera nūc filij cōpositura erat. Pietas inimica doloris.i.q nō patit miserū diu dolere. Pārēs docto.i.obediēs. Verg.j.eñ. Paret amor dicto care genitricis. Assurgit. Ad vba loquētis surgit alias assurgere ē ad veniētē honoris gr̄a surgere. vg.ij.geor. Tumulus assurgit: qbus et rex ipe phanes. Funere torpēs.i.motu et sēsu carēs. Ilicet. Festus sine dubio interpretat. Verg.ij.eñ. Ilicet ignis edax. Vita pñte.i.xpo.q est via veritas et vita. Joā,ca.xiiij. Agmine verso.s.domū: vnde funus extulerāt. Recidiuo trami

Impleuit captura sinus: vt praeda redūdans
Turbaret geminas cumulato pisce carinas.
Nam socia illic puppis erat. sic maxima saepe
Gaudia nos ferimus: propensaqz vota timemus.
Quodqz deo facile est: hoīes optare nec audēt.

Unicus matri filius suscitatur.

Talibus insignis virtutibus ibat in vrbem
Quae sit dicta naim. populo vallatus opimo
Et grege discipulum: miserū cū cominus ecce
Conspicit afferri iuuenem: gelidumqz cadauer
Pluribus exequijs et inani funere passum
Triste ministeriū. cuius sors inuida matrem
Jam dudum viduam gemina viduauerat vrna.
Nec remorata diu pietas inimica doloris
Auxilium vitale tulit. tactoqz feretro
Surge ait o iuuenis. parensqz in tempore dicto
Mortuus assurgit: residensqz loquēsqz reuixit:
Atqz comes genitricis abit. nā funere torpens
Ilicet amissae passus discrimina vitae
Non poterat famulus dño clamante tacere:
Nec vita praesente mori. mox agmine verso
Deponens trepidum recidiuo tramite luctum

te.i.remenso. Pompa deponens luctū.i.vestes lugubres. Cādida.i.sumptis vestibus candidis. Reuocauit.i.reduxit. Foelicem.cui tantum boni euenit

NEc tibi. Ex marco ca.xvj.& luca.ca.viij.quo pacto saluator magdalenā a septē demonib⁹ curauit. Nō parua salus imo magna:quippe q̄ pfecta est ab ipa salute mūdi. Multiplici vulnere.i.septē animi pestib⁹ quas septē demones intulerāt.

Candida foelicem reuocauit pompa parentē
Magdalena a septē daemonib⁹ liberat̃.
NEc tibi parua salus dño medicāte maria
Multiplici laesum curauit vulnere sensuz:
Quā fera septenis rabies inuaserat armis
Daemonico cuneata globo:sed squāme⁹ anguis
Imperiosa sacri fugiens miracula verbi
Corde tuo depulsus abit:volucresq̧ per auras
In chaos infernae lapsus penetrale gehenne
Septē ingens gyros/septena volumina traxit.
Potestatē discipulis sūmā a dño dataz.
NEue redūdantē cumulato germine messez
Exiguis dominus sineret lāguere colonis:
Discipulos alios (quorū mens conscia recti
Puraq̧ simplicitas numero meritoq̧ refulgens
Aurea libra fuit) velut agnos precipit inter

.i. Iusticia

Quā inuaserat fera rabies cuneata.i.in cuneuz instructa quasi militare.nā cune⁹ agminis cūeati formā hz. Globo demonico.i. acie cōglobata & cōdensata. Squāmeus anguis.i.demon q̄ sub serpētis specie hominē decepit. Miracula imperiosa.i.impiuz mirabile. Verbi sacri.i.xpi qui est verbū pris. Lapsus. Cadens siue descēdēs. In chaos vbi nullus ordo sed sēpitern⁹ ē horror. Gehēne inferne. hoc noie saluator nr̄ prim⁹ inferos appellauit alio qui gehēna vallis emon interptatur quē locū deus in libris reguz & in Jeremia se impleturū cadaueribus minat̃. atq̧ inde saluator noster allegoricos gehēnā locū penaꝝ quas mortui subibūt pulchre vocat. Septez gyros.ex Verg.v.eñ.sūpt⁹ est hic v̄sus.et p gyros & volumīa spiras itelligit.

NEue redūdātē.quo pacto saluator dedit duodeci discipulis suis facultatē eijciēdi dmonia:& curādi morbos.ex mat.ca.x.dicit itaq̧. Ne dñs sineret messē redūdātē.i.copiosā.ex codē mat.ca.ix.messis inqt multa:oparij aūt pauci.i multi sūt egroti medici v̄o pauci. Lāguere.i.ęgrotare. Exiguis colonis.i. paucis oparijs & ē metaphora sūpta ab agricol̃. Discipl'os alios.ordo & sēsus ē.saluator p̄cipit alios discipl'os pperare velut agnos inf lupos sāguineos.i. cruētos. & p parēthesiz.quoꝝ fuit mēs ɔscia recti.i.iusticie. & est hemistichiō v̄gi.j.eñ.& quoꝝ fuit pura simplicitas.i.nō stolida aut subdola.& quoꝝ fuit libra aurea.aut statera p quā significat̃ iusticia, aut pōd⁹ duodeci vnciaꝝ vt re

ferat ad numerū aplo᷑. refulgēs dixit: q̄ aurea. Dicens di[sc]iplis quos mittebat assumite ⁊c. Sēsu virtute fideli. qꝛ hec ptās nō pōt nisi ex virtute fidei pvenire. Scorpionū inimica venena. vt stet v̄sus lege. ⁊ scorpi inimica venena. Feritas. i. feraꝝ seuicia. Nec tantū. hoc ex luca. ca. x. sumptū: vbi dꝛ. Ecce dedi vobis potestatē calcādi supra serpētes ⁊ scorpiones ⁊ sup̱ oēm virtutē inimici, ⁊ nihil vobis nocebit verūptamē in hoc nolite gaudere qꝛ spūs vobis subiiciūtur. gaudete autē q̄ noia vr̄a scripta sūt in celis. Spūs ater. diabolus. Aeterno libro. i. libro vite: de quo in apocalypsi. capi. xxi. Nō mirabūt: nisi q̄ scripti sunt in libro vite. Jus dei i. lex diuina precipit Preponere vitā factis. i. vitę innocētiā miraculis ex Math. ca. vii. multi dicēt in illa die dn̄e in nomie tuo demonia eiecimus ⁊ tūc cōfitebor illis qꝛ non noui vos. Discedite a me oēs q̄ opamini iniq̄tatē. Bono merito. i. bonis opib᷒. Faciūt plerūq̄ mali. sicut pharaōis sapiētes q̄ p̱ incātatiōes ⁊ ipsi fecerūt miracula. Exo. ca. vii. Arbiter orbis. i. mūdi opifex ideq̄ iudex. Nescio vos. ex Mat. vt dixim᷒ ca. vii. Tpe mose. variis modis declinat: sed h̄ p̱ primā grecā nostrāq̄ declinationē. Moses mose. sicut anchises anchise. Carminib᷒ variis incātatiōib᷒ v̄gilii carmia vl' celo pūt deducere lunā. Quidā. sapiētes vt dixim᷒ pharaōis. In oris mēphit. i. in terra mēphitide. i. egyptia vbi fiebāt ea miracl'a. nā mēphis ciuitas ē egypti nō lōge a babylōe egyptia q̄ nūc cari᷒ dꝛ. Spōte dei. i. pmissiōe diuia. Sꝫ imagine falsa. qꝛ illi nō erāt veri serpētes sed apparētes visui hoim. Post pharisco᷑um quomodo in domo principis pharisco᷑uꝫ die sabbati cu-

Sanguineos properare lupos: assumite dicens
Jura potestatis: nullum metuatis vt hostem
Vipereasq̄ minas: ⁊ scorpionū inimica venena.
Omnia virtutis sensu calcate fideli.
Nulla meis famulis feritas aduersa nocebit.
Nec tantum hoc gaudete viri: quod spiritus ater
Subiaceat vobis: quātū quod nomina vestra
Scripsit in aeterno coelestis littera libro.
Jus est quippe dei vitam praeponere factis.
Nam merito cessante bono miracula nil sunt:
Quae faciūt plaerūq̄ mali, quibus arbiter orbis
Nescio vos dicturus erit, discedite cuncti
Artifices scelerum: rebus qui semper iniquis
Diuinum simulastis opus, sic tempore mose
Carminibus quidam vanis memphitinis in oris
Signa dabant sponte dei: sed imagine falsa
Visibus humanis magicas tribuere figuras.

Hidropisim curatam.

Post pharisco᷑ū cuiusdā principis intrat

rauit hydropicū. Ex Lu. ca. xiiij. Clarificare. illustrare. qr loc⁹ vbi aliqđ mira culū fit. efficit illustris. Ad quā domū siue escā hoc est cōuiuiū. Facili pcatu. qr facili saluator pcib⁹ dabat locū. Homo distēt⁹. i. nō mō plen⁹ sȝ refect⁹. Aluus suspēderat cutē. grauidā subaudi aq̄. i. vēter ipe suspēsus ē nimio tumore. q̄le est illō Persij piguis aq̄licul⁹ propēso sesqui pede extat. Paritura necē. i. morte mallatura. Et macies infusa per art⁹. qr crescente aluo d̄crescūt mēbra reliqua. ⁊ est hemisticō. Uer. ex. vj. eñe. Totusq; infusa per art⁹ mēs agitat molē. Totus hydrops i. humor ille aquꝰ. Nō tulit hāc speciē. i. hāc rei indignitatē. ⁊ est vergi. ij. eñe. Nō tulit hāc speciē furiata mēte choreb⁹. Mūdi pr̄. i. creator. trāsit. i. profanat trāsgrediturq; sua sabbata. Nam in exodo. ⁊ ī leuitico sua sabbata. frequenter appellat. Non curans. Repete iteruȝ sabbata. Magis suum subaudi quā sabbata. Propt hominem vt talisdie cessaret a labore ⁊ vacaret diuinis Luē humētē. i. pestē illā ex nimio humore pueniētē. Morb⁹. fluid⁹. ad aq̄ naturā retulit. Fibre. i. vene tenues per q̄s labit humor. Residēt. i. cōtra hūc cū antea pminerēt. Pestis lymphata. i. aq̄. Lacū carnalēq;. nam tres hydropis species sunt tympanit. ascyt. hyposarca: de q̄ nūc loq̄t. vñ subcarnea īterptat.

Clarificare domū: nō escam summere tantum.
Ad quam tunc facili conuenerat ipse precatu:
Hic homo perspicuo distent⁹ vētre tumebat
Plen⁹ aquae: grauidāq; cutē suspēderat aluus
Inclusam paritura necem. iā mēbra fluebant
Dcrescēte sinu: miserosq; infusa paratus/
Turgida perflatum macies/tenuauerat aegrum:
Inq; vteri spaciū totus cōuenerat hydrops.
Non tulit hāc speciē mundi pater: ⁊ sua trāsit
Sabbata nō curās/hominē curare paratus
Quē voluit magis esse suum: nā sabbata propter
Cōdita sunt hominē: sed nō homo sabbata propt
Tum pius humentē siccata corporis vnda
Iussit abire luem. fluidus mox viscera morbus
Deserit: ⁊ vacuae resident in pectore fibrae.
Carnalēq; lacum pestis lymphata relinquit.

Leprosos decem mundatos

Oeperat interea domin⁹ galilea per arua
Trāsgrediēs scro qđdā pede tangere castrū.
Hūnc procul vt videre decē maculosa gerentes

Oepat. Qđ ingrediens in qđdā castellū occurrerūt ei decē viri leprosi. ⁊c. Ex Lu. cap. xvij. Gerētes portēta maculosa. i. lepras varij coloris. Unde subdit pena discolor. i. morb⁹ vñ in leuitico genera leprarū ex colore distigunt

Potestas.i.christus qui est patris brachiuz per quez operatur, et cui data est omnis potestas. Mathei cap. vltimo. Infit. idest dicit.

Qumqz viam. Ex eodem argumento sumpto ex eodem euangelista. Nihil varium: vt supra diximus varij coloris: sed omnia erant vnicoloria. Alterno lũine.i. alternatim se aspiciẽtes oculis. Reducti tramite.i.via illo reducẽte actiue alioq̃ passionẽ significat, vt ver.j.eñ. Namqz tibi reduces socios classemqz relatã. Dñm ṽtutis. s.ad miracula faciẽda. Vero sacerdoti: nã q̃ pcesserãt figurati erãt puta Melchisedech: et aarõ. Põtificuz princeps. idẽ est qd̃ sũmus sacerdos. Adest pro est: hoc est cõpositũ pro simplici. Autor gemini libaminis.i. institutor sacrificij: cuius materia duplex ẽ panis videlicet vinũqz. Munera.i. sacrificia Ordĩe Melchisedech.ex Tu es sacerdos in eternũ scd̃m ordinẽ melchisedech. q̃ sua sunt: si igitur sua sunt non danť: sz redduntť. Fructꝰ segetis.idest panis et gaudia vitis.i.vinũ qd̃ letificat cor hominis.ex.ps.ciij.

Leprosi portenta viri: quos corpore foedo
Discolor obscoenis turbabat poena figuris.
Praeceptor: miserere: potes namqz omnia: Jesu
Clamãtes dixere simul. tunc flexa potestas
Quae nunq̃ pietate vacat: clementior infit:
Ite: sacerdotũ conspectibus ora referte.

Unius ex decem gratitudo.

Qumqz viã peterẽt, subito mũdata vicissim
Mirantur sua mẽbra viri: variũqz tuentes
Esse nihil, sese pariter speculãtur: et omnes
Explorant proprias alterno lumine formas.
Ex quibus vt grates agerent pro munere tanto:
Vix vnus reduci conuersus tramite pronus
Sternitur ad terram dominũ virtutis adorans:
Atqz sacerdoti vero sua protulit ora.
Deniqz pontificũ princeps summusqz sacerdos
Quis nisi christus adest, gemini libaminis autor
Ordine melchisedech: cui dãtur munera semper.
Quae sua sunt, segetis fructus et gaudia vitis.

Cęcum curatum.

Qum residens caecus Timaei filius illud
Propter iter: dñm per qd̃ cognouerat ire:
Vociferans crebro lumen clamore petisset:
Nec populo prohibẽte tacẽs: accedere iussus

Qum residẽs. Dñs restituit integritati luminis timei filiũ a natali cęcũ ex Luc.ca.xviij. Propter illd̃ iter.i.iuxta. Uer. in buc. ppter aq̃ riuũ viridi pcũbit in vlua. et est ordo cũ vociferãs neqz tacẽs populo phibẽte illũ tacere.

Palpante manu. idest per tenebras explorante. Nullo docente. idest iter per quod domum rediret monstrante. Fides. qualis fuit in ceco. Res dura idest difficultas. sic Vergi. pri. eñ. Res dura et regni nouitas. Votis honestis. non improbis: qualia sunt eorum qui petunt bona fortunę. Unanimũ amicum. ex Luca, cap. xj. Quis vestrum habebit amicum: et ibit ad illum media nocte &c.

Ad dominum palpante manu: visumq͞ recepit.
Et nullo docente redit. quã fortiter instat
Importuna fides: quicquid res dura negari
Sola frequens votis oratio prestat honestis.
Unanimem panem sic ille petebat amicum:
Qui foribus clausis per opaca silentia noctis
Obnixeq͞ diu confidenterq͞ neganti
Vocibus assiduis precibusq͞ extorsit anhelis.

Per opaca silentia noctis. idest p noctem silẽtem et opacam. Precibus anhelis idest laboriosis.

Cum samaritana collocuti.

Preteriensq͞ viae dñs loca samaritanae/
Humanã flagrante sitim collegerat aestu/
Fonsq͞ perennis aquae modicã desiderat vndã
Ut biberet: qua corpus erat. tunc accola gentis
Stãs mulier: paruũ puteo que traxerat haustũ
Cũ dare cunctatur perituræ munera lymphae:
Agnoscens propriam numeroso coniuge vitam/
Orat inexhausti tribui sibi dona fluenti
Aeternam positura sitim: qua nemo carere
Dignus erit domini nisi mersus gurgite christi
Percipiat placidas anime nõ corporis vndas.

Preteriens. qd saluator cuz iter faceret p samariam atq͞ ex via fessus ad puteum collecta siti sederet. cũ muliere samaritide collocutus est multa ex Joan. cap. iiij. Humanam sitim idest qua pte homo erat. vnde lãguores nostros ipse tulit: et dolores nostros ipse portauit. Esaie. liij. Fons pennis aq̃ d quo psal. xxxv. apud te est fons vite. et Esaie. xij. Haurietis aquas in gaudio de fontibus saluatoris. Qua corpus erat. idest homo corporeus. Tunc accola gentis. quid si legas incola. Paruum haustum. idest breuem vrnam. Lymphe periture. non qualis illa de qua saluator tunc dixit. Fiet in eo fons aquę salientis in vitam eternam. Numeroso coniuge quippe que viris quinq͞ nupserat. Fluẽti inexhausti. idest fluminis perennis. Gurgite christi, idest baptismate spiritussancti. Anime quoniam eo anima lauatur. Non corporis, quoniam effectus sacramenti non corpore, sed anima terminatur.

De muliere moecha.

Quamq; sui. quo pacto mulierē adulterā saluator absol[uit]. ex Ioā. ca. viij. Cūq; residēs Subaudi saluator Media testudine tēpli. ex Verg. j. eñ. tū foribꝰ diue media testudine tēpli. Sui. i. sibi dicati. Ore tonans patris. q2 ipse vbū pr̄is est. Ecce trahebat̄. vsus est cōpositꝰ ex duobꝰ hemistichijs vgilianis pmū ex. ij. eñ. Ecce trahebat̄ passis pameia vgo. alterū ex pmo eñ. magna iuuenū stipante caterua. Lapidāda. ex lege mosis leuitici. ca. xx. Sistens statuēs. Omībꝰ illis. q2 illorū cōparatione mulier iustior est inuēta. Saxum missile. i. mittēdū. Feriens cōtagia meche. i. mechā q̄ malo exemplo aliaꝝ peccauit. Festucaꝫ puā. ex Matth. ca. vij. Quid vides festucā in oculo fratris tui: ⁊ trabeꝫ in oculo tuo non vides. quisq; illorū accusatoꝝ Vellere festucā. i. dānare peccatum leue. In pprio lumine. i. oculo suo Grandē trabē. i. maius peccatuꝫ.

Quamq; sui residens media testudine templi
Ore tonans patrio/directi ad peruia callis
Errantem populum monitis conuertit amicis.
Ecce trahebatur magna stipante caterua
Turpis adulterij mulier lapidanda reatu.
Quam pharisea manus placido sub iudice sistēs
Cum damnare parat: plus liberat omnibus illis.
Nam simul e turbis proprio sine crimine nullus
Accusator erat: saxum qui missile primus
Sumeret/obscoenae feriens contagia moechae.
Nec poterat quisq; festucam vellere paruam
Ex oculo alterius: proprio qui lumine grandem
Sciret inesse trabē: profugus sic ille recessit
Impetus: ⁊ clemens donat sententia culpam
Iam non peccandi sub conditione solutam.
Nam vomitum quicūq; suum canis ore relābit:
Nec vetereꝫ studet hic veniā: nec habere futurā:
Huius damna tenens/huius cōpendia perdēs.

Caecum a natali restitutum.

Inde means genitum cernit cōsidere cecum:

Impetꝰ. i. phariseoꝝ furibūdus. Clemēs sentētia amplius noli peccare. Naꝫ vomitū hoc sūptū est ex pueerbioꝝ ca. xxvj. Sētia. i. clementis iudicis censura. Donat culpā. i. remittit peccatū. Sub conditione. nam mulieri saluator dixit. vade ⁊ vt canis inquit qui reuertitur ad vomitū suū: sic imprudens qui iterat stulticiā suam. Canis ore. i. ad morē canis. Veterē veniā. qm̄ illā perdit ⁊ non est dignꝰ venia futura si peccauerit. Dāna huiꝰ. i. venie p̄terite. Perdēs cōpendia huiꝰ. i. future venie. ⁊ posuit cōpēdia p vtilia sicut dispēdia sūt detrimēta.

Inde meās. Quomodo saluator cecū a die geniture sue restituit luci. ex Ioanne. ca. ix. Inde. i. a tēplo vbi cū phariseis disputauit. Gēitū cecū. i. natū

Male dilapsus.i.infeliciter ortꝰ. In lucē sine luce.i. in hāc vitalē aurā sine lūine oculoꝝ. Cōditor sanguinis hūani.i.generis. Uer. Nec pucruz nr̄i generis nec sanguinis edūt. Origo.i.principiū. Mēbra imperfecta.i.orbata lumina. Proprij opis.i.hois quē creauit. Natale lutū.i.cōnaturale qꝛ homo ex luto factꝰ est. vnde ꝛ adā dictꝰ ab adama qđ ex hebꝛeo terra ītcrpꝛetaᷣ. Per claustra gena.i. palpebrarum q̄ sunt q̄ʼi ianue oculorū. Supplet.i.id qđ deest apponit. De semine veteri. idest ex materia de q̄ primū creatꝰ est. Ad vndā siloaz vade inq̄t dn̄s et laua ī natatorio siloe: ꝛ subdit euāgelista qđ interp̄taᷣ missus. Limi consanguinei.i.eiusdem nature vt dixit. Fouisset.i. recreasset lauissetqꝫ. Gemelle acies.i. orbes oculoꝝ pares. Effulgēt vultibꝰ.i.facie splendēt. Ignotū diez.i.solē quē nunq̄ viderāt. Cognoscite cuncti. ad cognoscēdū allegoriam hortatur. Nā per cecum intelligimus genus humanū qđ iam inde ab initio mūdi tenebris inuoluti a via recta declinauimus. Sed dignante deo quando venit plenitudo tēporis cum misit deus filiū suū natum ex muliere factum sub lege: vt eos q̄ sub lege erāt redimeret ad Galathas. ca. iiij. Tegminis humani. ad Philippēses ca. ij. in similitudinē hominū factꝰ ꝛ habitu inuētꝰ vt homo humiliauit semetipsum. Terra salutaris.i. Christi humanitas q̄ salutez attulit. Abluta fōtibꝰ sacris.i.baptismate. a peccato originali mūdata. non in Christo sed in nobis q̄ cū illo sumꝰ vnū corpꝰ mysticū. Reserat spiramina clara.i.fenestras aperit. Lucis renascētis.i.ex cecitate restitute.

Qui male praegnantis dilapsus vētre parentis
In lucē sine luce ruit. tunc sanguinis ille
Conditor humani/mūdiqꝫ orētis origo/
Imperfecta diu/proprie non passus haberi
Mēbra operis: natale lutū per claustra genarū
Illiniēs/hominē veteri de semine supplet.
Nec visum tamē ante capit: quā voce iubentis
Accepta domini/siloam venisset ad vndam:
Et consanguinei foetus medicamine limi
Pura oculos fouisset aqua. mox ergo gemellae
Uultibus effulgent acies. tādemqꝫ merentur
Ignotum spectare diē. cognoscite cuncti
Mystica q̇d doceāt animos miracula nostros:
Caeca sumus proles miserae de foetibus euae
Portātes longo natas errore tenebras.
Sed indignante deo mortalem sumere formam
Tegminis humani: facta est ex virgine nobis
Terra salutaris: quae fontibꝰ abluta sacris
Clara renascētis reserat spiramina lucis.

Lazarum mortuum vitae restitutum.

BEthaniecq solū Quo pacto precibus sororū permotus Jesus Lazarū ex quatriduo mortuū vite restituit. Ex Joan. cap. xj. Bethanie solum: Villa siue potiꝰ vicus erat Lazari sororūcq eiꝰ scdo a hierosolimis millario montis oliueti. autor Eusebiꝰ. Occidua sorte. qr statutū est hoibꝰ semel mori. Sepulchri marmore. i. marmoreo sepulchro. Exhalabat. spirabat. Populatio psens .i. iudei qui venerant vt sorores cōsolarent̄ & posuit improprie populationē pro populo. Sz corpore. i. qua erat homo: nō qua deus erat Artus exanimes .i. Lazarū mortuum. Dolebat illa pro parte. s. hūanitate quā assumpsit. Impleuit amicū. i. sparsit lazarū quē amabat Quid moraris credere: nā videbat̄ subdubitare: cuz christo pollicenti fratris suscitationez: respōdit: scio qō resurget in nouissimo die Quid ve maria gemis: Prostrata ad pedes saluatoris.

BEthanniaecq solū repetens intrarat: ibicq
Lazarus occidua tumulatus sorte iacebat
Jam quarto sine luce die: claususcq sepulchri
Marmore/corruptum tabo exhalabat odorē.
Flebant germanae. flebat populatio praesens.
Flebat & omnipotens: sed corpore nō deitate.
Exanimescq artus illa pro parte dolebat
Qua moriturus erat: lachrimiscq impleuit amicū
Maiestas domini. qd credere martha moraris.
Quid ve maria gemis: xp̄s dubitatis amicum
Possit ab infernis hominē reuocare cauernis:
Qui dabit innumeras post funera surgere turbas:
Ergo vbi clamātis domini sonuit tuba dicēs
Lazare perge foras: magno concussa pauore
Tartara dissiliunt. erebi patuere recessus.
Et tremuit loetale chaos. mortiscq profundae
Lex perit. atcq aīa proprias repente medulas/
Cernitur ante oculos viuens astare cadauer.
Postcq sepulchralem tancq recreatus honorem
Ipse sibi moriens & posthumus extat & heres.

Dubitatis de est. particula interroganti ne vel an vt sit sensus an dubitatis q christus. &c. Tuba. qr voce magna clamauit lazare veni foras. Tartara dissiliunt. i. inferi dehiscū. Erebi recessus. i. inferorū penetralia. Loetale chaos. i. mortis locꝰ. Lex perit. qr cōtra legē mortis lazarus ab inferis est reuocatus. Medulas. i. corporis loca vbi est aīe sedes. Cadauer viuēs nō qō cadauer viuat: sed q cadauer qō fuerat mortuū nūc viuit homo. Post honorē sepulchralem. i. post exequias in honorē defuncti peractas. Ipse sibi. ordo est. moriēs recreatꝰ extat sibi post humus & heres. i. sibi ipsi successor & superstes. nā posthumus est qui mortuo patre nascitur. Extat. i. permanet.

Utque caduca. Quod Jesus lazaro suscitato venit hierosolimas: vbi magnifice fuit suscept⁹ acclamātib⁹ cūctis osanna filio dauid. ex Mat. ca. xxj. et Joan. ca. xij. Utque caduca. Ordo ē. vt xp̄s mōstraret se deū nō sulcauit iter puluereum equo sed asello parui p̄cij ꝛc. Cōtēnēs culmina. i. sup̄biā. Secli vagi. i. fluctuātis in hoc magno mari et spacioso. Mōstraret se deum. contemnēdo ea q̄ ab hominibus magni estimant̄. Curribus altis. more triūphantiū. Quadrigis rapidis. i. quattuor equis sub curru iunctis. Iter puluereū. q2 puluis excitat̄ equorum cursu. Equi frementis. hinniētis Uer. j. geo. Tuque o cui p̄ma fremētem fudit equum Picus et ostro. i. stragulo purpureo. et est Uer. iiij en. Ostroque insignis et auro stat sonipes et frena feros spumantia mādit. Lento gestamine. q2 asinus

Asino inuect⁹ ingreditur hierosolimas.

Utque caduca vagi cōtēnens culmina saecli
Mōstraret se rite deū: nō curribus altis:
Qui pōpae mortalis honos. rapidisque q̄drigis
Puluereū sulcauit iter: nec terga fremētis
Ardua pressit equi: phaleris qui pictus et ostro
Ore cruētatum mandēti concutit aurum.
Sed lento potius gestamine vilis aselli
Rectori suffecit honos. leuis vngula cuius
(Ut tanto sessore decus mirabile portans)
Nobilior sub fasce foret: non illius impar
Qui patulo Christū licet in praesepe iacentem
Agnouit tamen esse deum plebs omnis adorās
Insolito molles subiecit tramite vestes.
Dicite gentiles populi cui gloria regi
Talis in orbe fuit: cui palmis cōpta vel vnquam
Frondibus arboreis laudē coelestib⁹ hymnis
Obuia turba dedit, dn̄o nisi cum patre christo:

ingressu lent⁹ ē. Uer. j. ge. tardi costas agitator aselli. Rectori. sessori. Leuis vngula. At q̄ asell⁹ vt dixit tard⁹ est. q̄no igit̄ nūc leuis d2: s3 posuit leuis p̄ vilis vt sup̄. Foret nobilior sub fasce. i. qd̄ gestatio illa xp̄i honorifica eēt ipsi asini vehēti. fascē v̄o posuit p̄ onere. Uer. in. buc. Ego hoc te fasce leuabo. Nō illi⁹. s. asini alluditque ad illō. Esaye. ca. j. Cognouit bos possessorē suū et asin⁹. presepe dn̄i sui. qd̄ est adimpletū in eo qd̄ scribit euāgelista q̄ reclinauit Jesum recens natū in p̄sepio q2 nō erat loc⁹ in diuersorio. Qui patulo in p̄sepe. Lego patula vt stet ratio grāmatice. nā hec presepis dicit̄. vt apud Catonē et Uarronē sepe. Insolito tramite. i. sueto: q2 nūq̄ tale aliq̄d ē factū in honorē hominis mortalis. Cui regi ac si dicat nulli. Cui sub regi. Turba cōpta. i. ornata siue coronata palmis vl' frōdib⁹ arboreis. Obuia. i. occursū p̄cedēs. Dedit laudē hym̄is celestib⁹. i. soli do d̄bit̄. ac si dicat. Nulli nisi xp̄o dn̄o nr̄o p̄ redēptiōe3. Cū p̄re

cui equꝰ datur honos. Qui princeps. scȝ pater. Regit regnū̄ ethereū. In principe. i. in filio. per quē omnia creauit ⁊ in quo omnia moderatur. ipso dicente mihi data est omnis potestas in coelo ⁊ in terra.

Has inter virtutes. Quod ante sex dies pasche quo tēpore habitu triumphali intrauit hierosolimas adstantibꝰ discipulis ⁊ alijs ex pplo Iesu dicēte: pater clarifica me ex hac hora venit vox de cela dicēs: ⁊ clarificaui ⁊ iterū clarificabo. ex Ioan. cap. xij. Inter virtut̄ opes. i. diuine potentie miracula. Domini gloria. i. dominus vt ita dixerim gloriosus. Carnē mortaleȝ. i. hominem morituꝝ. Viuam idest immortaleȝ post resurrectionem. Nō aliā sed eandeȝ numero. q̄le est illud Iob Quē visurus suȝ ego ipse: et non alius. Ideo subdit. Sed eaȝ quā plenam lucis munere. idest glorie Quoniam resurrexit glorificatus nec iam amplius moriturus: et sic ascendit incelum Ficit tempꝰ quo

Qui regit aethereū princeps in pricipe regnū.

Coelij Sedulij mirabilium diuinorum. Liber quintus.

Christum a patre clarificatum.

Has iter virtutis opes iā prima pasche
Ceperat esse dies: dn̄i cū gloria vellet
Ponere mortalē viuā͡cp resūere carnē
Nō aliā: sȝ rursꝰ eā: quā mūere plenā
Lucis ab infernis releuans ad sydera duxit.
Exclamā͡scp palā pater ista meme͞t in hora
Saluifica. sed in hanc ideo veni tamen horam.
Clarifica͡cp tuum inquit nomē. magna͡cp coelo
Vox resonās venit per nubila clarificaui:
Clarificabo iterū: quid apertius est patre teste
Coelo assertore. at nec sic agnoscere christum
Gens voluit iudea deum: pars esse ferebat
Hoc tonitrū. pars angelicam crepuisse loquelā.
O gens caeca oculis. o gens durissima corde.
Num potuit tonitrꝰ Christum seu angelus vllꝰ
Autorē genuisse suum: qui nomine patris
Audito respō̄sa daret. sed ab ore tonantis
Natū agnoscentis populus quo crederet adstās

aliter legendum fuisse putabam repugnante syllaba. Nam legebam ab infernis lucis non animum versa carminis ratione. Celo assertore. idest voce de celo descendente. ⁊ iunxit genus masculinum neutro sicut illud tempus repertor. Suum autorem, idest conditorem omnium rerum. Nomine patris. scilicet

cum filius illum patrem vocauit. Suo vero. idest filio.

Annua tunc sacre. q iesus a cena surgēs deposuit vestes et accepto linteo misit aquā in peluim et cepit lauare pedes discipulorum. ex Joāne. ca. xiij. Celebrans. s. xp̄s cū discipulis suis. Paschales dapes. i. agnū illū paschalem Ex more. iuxta legis preceptū. Exo. xij. Per officia annua. quia phase quotannis celebrat. Assurgit. A cena surgit. Tantum honorē. quāuis erat christi dei hominisque. Nec iudam quia ipsi pedes quoque lauit. Illa gloria. q xp̄us tibi pedes lauerit. Nil dabat. p nō dabat. Sēsu. mēte. Velut omne sepulchrum. ex eo q saluator comparat ypocritas sepulchris a parte exteriori depictis ab interiori scatētibus vermibus

Vox emissa suo respondit consona verbo.

Lauat discipulorum pedes.

Annua tūc sacrae celebrās p munera coenae
Paschales ex more dapes humilēque ministrū
Se faciens et grata suis exempla relinquens.
Assurgit: famulisque libens famulatur: et omnem
Linteole accinctus tātum inclinauit honorem.
Discipulis vt sponte lauans vestigia cunctis
Nec iudam exciperet: quem proditionis iniquae
Mouerat auctorem: sed nīl tibi gloria saeue
Traditor illa dabat pedibus consistere nudis:
Qui sensu pollutus eras. velut omne sepulchrū
Exteriora gerens albae velamina formae
Sordibus interius foedoque cadauere plenum.

Judae proditionem insectatur.

Nec dominū latuere doli: scelerisque futuri
Prodidit auctorem: panē cui tradidit ipse:
Qui panis tradendus erat. nā corporis atque
Sanguinis ille sui postq̄ duo munera sanxit:
Atque cibum potumque dedit: que perpete nunq̄
Esurient sitientque animae sine labe fideles:

Nec dn̄m. q iesus discipulis suis dicēs. q vnus ex illis eēt eum traditurus: seque inuicem aspicientibus ioānes admonitus a petro recumbēs supra pectus domini accepit responsum. Ille inquit est: cui ego panem intinctum porrexero. ex Joanne. capitulo. xiij. Deinde auctor inuehitur in proditorem. Latuere doli. Vergi. pri. eneidos. Nec latuere doli fratrez iunonis et irae. Prodidit auctorē. idest Joanni reuelauit illum esse. cui panez esset porrecturus. Panis tradendus. Ego sum inquit panis viuus qui de celo descendi. Duo munera sanxit. idest statuit hoc sacramentum sub materia panis et vini. Quo perpete. idest continuato illo cibo et potu. nam perpes siue perpetuum significat aliquit continuatuz. Fideles sine labe. i. sine peccato.

Protinus in iudā. ait nāq3 euāgelista. et cū accepisset bucellā introiuit in eū sathanas. Liuor habebat sedes. i. habitabat inuidia: que fuit iudē prodēdi causa Arma sumēs in dn̄m. i. cōsilia rebellādi ⁊ desedēdi a dn̄o. Uerg. ij. en̄. et q̄rere cōscius arma. Bellū seruile. qd̄ serui mouēt cōtra dn̄os: qualia fuerunt multa apud romanos. Illi p̄cio. s. paruo. q: nō in precij quātitate est culpa: sed in facto. Tantūdez sceleris. ordo est. sumēs terdena numismata argenti. i. triginta argenteos cecatus. paruo munere. tantūdem sceleris gessit: quātum gesturus erat si caperet cuncta regna ⁊c. Aethrā. i. etherē. alias etheris est splendor. Sufficerent. s. ad emptionē. Qui pater est mundi. i. creator. Hūc nasci. i. per quez ⁊ in quo est creatus. Atq3 vtinā sterili. ex eo sūptū est qd̄ euāgelista scribit xp̄m dixisse de proditore. ve hoi illi: per quez filius hois tradetur bonum

Protinus in iudam sedes vbi liuor habebat:
Spiritus intrauit teterrimus: armaq3 sumens
In dominum seruile dedit consurgere bellum
Pactus grande nefas parua mercede. neq3 illi
Culpa datur precio: sed inhaerent crimina facto
Tantundē sceleris terdena numismata sumens
Argenti paruo caecatus munere gessit:
Quantum cuncta simul terrarum regna marisq3
Diuitias omnemq3 vagis cū nubibus aethram
Si caperet: gesturus erat. neq3 eniz bona mundi
Sufficerent magni fuso pro sanguine christi:
Qui pater est mūdi: qui fecerat hūc quoq3 nasci.
Atq3 vtinam sterili damnatus matre nequisset
Natalem sentire diem: nec luminis huius
Hausisset placidis flabris vitalibus auras
Aeterno torpore latens: miseroq3 fuisset
Sors melior nescire datam quā perdere vitā
Aut male fusus humo confestim munera lucis
Perdet: vt puluis quē ventus proijcit ingens
A facie terrae. rapidisq3 volatibus actus

erat ei si nat⁹ nō fuisset hō ille. Sterili matre i. q̄genitus nō fuisset. sed quomodo dānatus: si non est: nimirū quia hoc ipsuz non fuisset malū est: vt ille apud Ciceronē in thusculanis argumētatur. Nec luminis huius. ex Uergi. pri. eneidos: auras vitales carpis. Flabris vitalibus. i. spiritibus afflando dictis: in quibus est hominis vita. Torpore. idest motus ⁊ sensus priuatione. Sors melior. idem sed alijs verbis dicit. Aut male fusus. idest infoeliciter natus: in terra positus. ex antiquor̄ cōsuetudine: qua recēs nati in terra sistebantur ⁊ tū leuabātur. vn̄ est dea leuana. Aug. in quarto de ciuita. Ut vētus. Ex psal. j. accepta ē hec cōparatio. Act⁹. excitat⁹ ⁊ cōmot⁹. Uolatib⁹ rapidis. i. volucrib⁹ vētis.

Obscurior vmbris. Ob pulueris spissitudinem. In vacuas nebulas. in aeris inanitatē in quas nebule cōsistūt. Tu ne cruēte. acerbe inuehit̄ in proditorē appellās illū multis infamie noīb⁹. Preuius comitaris. at cōtraria sunt preire ⁊ comitari: sed stare possunt simul diuersis rationib⁹. nā qz p̄cedit ducēs alios est preuius. qz iūgit se cēturioni ē comes. Ore ora premis. i. oscularis. Sub imagine blāda. sub osculo qđ ē signū pacis. Pax nō cōiurat ī enses. i. nūq̄ pax ⁊ bellū pn̄t stare simul. Porrigit oscula. sed aperta frōte adoritur.

Spargitur in vacuas nebulas obscurior vmbris.
Tu ne cruente. ferox. audax. insane. rebellis.
Perfide. crudelis. fallax. venalis. inique
Traditor immitis. fere proditor. impie latro
Preuius horribiles comitaris signifer enses:
Sacrilegamq̄ aciē gladijs sudibusq̄ minacē
Cum moueas: ore ora premis: melliq̄ venenum
Inseris: ⁊ blāda dn̄m sub imagine prodis:
Quid sociū simulas: ⁊ amicum fraude salutas:
Nunq̄ terribiles aut pax coniurat in enses.
Aut truculēta pio lupus oscula porrigit agno.

Malcho auriculā amputatā restituit.

Traditu⁹ ergo viris operator sanctus iniquis
Cōsuetā nō liquit opē: puerīq̄ reuulsam
Ense petri: ne qua pius a pietate vacaret:
Reddidit auriculam. neq̄ enim vindicta tonāti
Conueniēs humana fuit: qui millia patrem
Angelicas sibimet legiones poscere posset
Plus duodena dari: si mallet sumere poenas
Demeritis: quā spōte suas ignoscere plagas
Tunc parci mucrone iubet: quia venerat ipse
Ponere pro cūctis animā: nō tollere quicq̄.

Tres petri negationes praedicit.

Tamq̄ Petro clara iam dudū voce fatenti

Traditu⁹. Qđ petr⁹ amputauit aricl'ā vni ex satellitib⁹ noīe Malcho quaz ie sus illi restituit. ⁊c̄ ex Matt. ca. xxvj. Cōsuetā opez: qz semp miseris opitulari consueuit. Puero. i. suo p̄ncipis sacerdotuz naz puer p seruo frequēter accipit̄ etiā in sacris lr̄is. Vindicta hūana. i. more hominuz expetita. Qui milia. Ordo est. q̄ posset p̄rez poscere dari sibi duodena milia legiones angelicas. ex corrupta loquendi cōsuetudine pro duodecim legiōes millenos milites cōtinētes: aut ternos millenos. Ponere aiam qđ solus christus potuit facere. iuxta illud Joā. ca. x. Potestatē habēo ponendi animam meam ⁊ iterum sumendi eam.

Tamq̄ petro. Affirmāti petro se nō desertuz christū: etiā si alij discipli de

ferēt dixit q̄ ter erat illum negatur⁹ anteq̄ gallus cantaret. Ex matth. ca. xxvj fatenti profitēti. Gall⁹ aliger. Ad differentiā galli sacerdotis cibeles. aut viri ex gallia. Non reprobādo fidem. idest non tam vt reprobet: quam vt prędicem do timorem inuincibilem confirmet.

Continuo. Qđ Jesus ducit̄ ad domū principis sacerdotū q̇ vocabat̄ cayphas. apud quē insimulat̄ a falsis testib⁹. Ex math cap. xxvj. Vastas aedes. amplas. Princeps scelerꝫ is enim dicebat: expedit vt vnus homo moriat̄ ꝓ pplo. Cathedra pestifera. ad illđ psalmiste respicit in cathedra pestilētie non sedit. et subītelligitur in prepositio. Cōcilīū agitatū. cōgregatū ⁊ cōmotum Mēdacia cōflata falsa testimōia cōficta. Labellis vanis. i. mēdacibus Ver. j. eñe. Vani docere parentes qđ Serui⁹ exponit ꝓ mēdacibus

Cum domino se velle mori: prius aliger inquit
Quam gallus cantet. hac me ter nocte negabis
Non reprobādo fidē: sed predicēdo timorem.

In domum cayphe deducitur.

Continuo ad vastas caiphe deducitur aedes
Jlle sacerdotū fuerat tūc deniq̄ princeps
Et princeps scelerū. nāq̄ hoc residēte cathedra
Pestifer a falsis agitatū testibus ardet
Conciliū. iam iāq̄ volāt mendacia mille
Jn dominum vanis hominū conflata labellis
Et pereunt leuitate sua. velut ignis oberrans
Arentes stipulas: vires cui summa cremandi
Materies infirma rapit: victoq̄ furore
Labitur inualide deformis gloria flamme.

Jesum colaphis ⁊ palmis caesum.

Postq̄ nulla dolis patuit via: brachia: tolli
Armat in insontē seu⁹ furor. hei mihi q̄ntis
Jmpedior lachrimis rabidū memorare tumultū
Sacrilegas mouisse manus. non deniq̄ passim

Leuitate sua. quia non constant sibi ipsis ⁊ subdit similitudinem: velut ignis oberrans stipulas sub perit. Cum scilicet igni. Materies infirma. qualis est arentium stipularum. Rapit vires. idest subtrahit. Cremandi summa. idest maxima queq̄ si contigeret sibi solidior materia. Victo furore primo illo impetu. Gloria deformis: quia breui momento euanescit.

Postq̄ nulla dolis. q̄ Jesus illusus est a iudeis colaphisq̄ ⁊ palmis caesus. Ex Matthei. cap. xxvj. Nulla via. quia nullum est inuentum verum testimonium. Armat. idest parat. Tolli brachia. idest ad tollendum brachia vt alapis cędant. Non deniq̄. Ordo est plebs execranda iudeorum non quieuit idest cessauit mouisse manus. ⁊c.

Subiecto corpore. idest exposito ad omnia ludibria. nostrae saluti. iuxta illud Esaie capitulo. lxiij. Uere langores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portauit et quae sequuntur. Libertas plausit nobis. idest arrisit: cum antea essemus in seruitute.

At senior. quod petrus iuxta domini praescriptum magistrum et dominum ter negauit. Ex Matth. ca. xxvj. et est ordo. At senior negauit semel bis et ter se prorsus esse e socijs ipsius. et posuit adesse pro esse: hoc est compositum pro simplici. et per parenthesim interposuit quoniam quod christus ait idest dixit nequiuit. i. non potuit esse infectum. idest non factum. Sanctio idest decretum et statutum. Sensus redire. qui fuerant sopiti: quod euangelista dicit recordatus est petrus verbi Jesu. Memor malorum. scilicet quod christum abnegauit. Damnauit opus immemoris idest penituit illum quod fuerit oblitus promissi. Delicta cedunt idest vincuntur. Fletus amari: ad illud quod euangelista dicit et egressus foras fleuit amare.

Uel colaphis pulsare caput vel caedere palmis
Aut spuere in faciem plebs execranda quieuit.
Ille tamen patiens subiecto corpore totum
Sustinuit: nostraque dedit sua membra saluti.
Namque per hos colaphos caput est sanabile nostrum
Haec sputa per dominum nostram lauere figuram.
His alapis nobis libertas maxima plausit.

Petrum ter negasse xpm.

At senior cui cuncta potens praedixerat auctor
Quae ventura forent: quoniam transire nequiuit
Infectum quod christus ait: se prorsus adesse
Ipsius e socijs semel. ac bis. terque negauit
Et gallus cecinit. completa est sanctio christi
Et sensus rediere petri. Memor ille malorum
Immemoris damnauit opus: gemituque sequenti
Culpa fugit. cedunt lachrymis delicta profusis
Et dulcem veniam fletus genuistis amari.

Jesus ducitur ad pilatum et iudas se suspendit.

Jamque dies aderat nocturna maestior vmbra
Flagitium visura nouum: tenebrisque remotis
Pandebat populis iudeae crimina gentis

Jamque dies aderat. Quomodo posteriori die Jesus ductus est ad pilatum. vt reus mortis ageretur. Judas quoque poenitentia ductus sceleris admissi laqueo se suspendit. Maestior. tristicia et laeticia temporis a nobis sumitur secundum affectus. Pandebat. quasi velit dicere quod scelera noctis hesternę latebant in tenebris; quę vero nunc gerentur populo teste fient.

Ad moenia pilati.i.ad aedes siue praetoriũ.nã ⁊ de priuatis aedib⁹ etiaȝ moenia dicũtur Vergi.ij.geor.fugi p moenia teucri cõticuere. Nexibus astrictũ.i.nodis colligatũ. Diriguit.i.obstupuit. Cõmertia sceleris.i.triginta argẽteos proditionis preciũ quanq̃ cõmertiũ est mertiũ cõmutatio. In cassum.i.inuanũ. Reliquit.apud principes sacerdotũ in tẽplo. Nõ facta.i.proditionẽ factã.

Trepidauerũt timore. Ex psalmo xiij. qm̃ illic trepidauerũt timore: vbi nõ erat timor q.d. tũc opportuit iudã timere: cũ aggredieba͂r scelus q2 timor est p turbatio de malo futuro. Cõfessio in iferno. Ex psalmo.vj. In iferno quis cõfitebi͂r tibi. Demersa securis.i.impacta radicibus vt arbor procũbat.ex Matheo.ca.iij.iaȝ securis ad radicem posita est. ois arbor q̃ nõ facit fructũ bonũ excide͂r ⁊ in ignẽ mitte͂r. Vertat.i.euertat Feralia germina vnde mites fruct⁹ debuit germinare ⁊ produxit feros.

Mox igitur dominum pilati ad moenia duci
Nexibus astrictum iudas vt vidit iniquus
Diriguit: scelerisq̧ sui cõmercia reddens
In cassum facti precium non facta reliquit.
Quid nam etenim prodest illic trepidare timorẽ
Nullus vbi timor est? aut quae cõfessio tetro
Lucet in inferno? cum iam demersa securis
Arboris infande radicibus: exitialem
Quae peperit fructum: feralia germina vertat
Funditus: ⁊ dignis pereãt mala robora flãmis.
Continuoq̧ trucis correptus mente furoris
Se quoq̧ morte petit: tanq̃ tunc sanior esset
Cum scelus vlcisci praecurrerat: ipsaq̧ dirae
Guttura vocis iter: cuncti quae vendere mundi
Ausa redemptorem: nodatis faucibus angens
Infoelicem animam laqueo suspendit ab alto.
Lenior ira quidem tanto pro crimine culpae
Cunctorum cui nulla foret par poena malorũ.
Exitus hic mortis tamen: ⁊ sublime cadauer
Ostendit populis quanto de culmine lapsus
Pridem discipulus: qui nũc reus: alta relinquẽs

Iuxta illud Esaie.v. An qd̃ expectaui vt faceret vuas: et fecit labruscas. Mala robora. Iuuenalis sterilis mala robora feci. Mente furoris.i.consilio furioso. Petit se morte. idest consciscit sibi mortem. Tunc sanior esset. Ac si dicat tunc fuit insanior cum properauit vlcisci scelus. Angens idest constringens. Guttura appositiue vocis iter. Vergi.eñ.vdeq̧ vocis iter. Infoelicẽ animam.i.se infoelicẽ. Lenior ira.i.vindicte appetitus.id quod precedit pro eo qd̃ sequitur. Sublime cadauer.idest erependens. De quanto culmine lapsus.i.de quãto dignitatis gradu cadẽs. Pridẽ.i.olim.nunc reus scȝ

crimine proditionis. Apostata. idest deficiens ꝛ absistens a domino eius cui obsequi debet. ab aposteo quod est absisto.

At dn̄s. ꝙ iesus stās an̄ presidis tribunal accusat̄ lese maiestatis qđ dixisset se iudeoꝝ regē. ex Matth. ca. xxvij. Mitissimus agnus. Juxta illud Esa. ca. liij. Sicut ouis ad occisionē duct⁹ est. et quasi agnus corā tondēte se obmutescet Mēdax scꝫ cohors iudeorū q: patrē habꝫ mēdacē. jo. c. viij. Uerū ducit ꝑ crimine. q: rex erat: sꝫ accusator veritat̄ iuxta illđ Juue. accusator erit q̇ verū dixerit hic est. Jmperiuꝫ neget dtrectet. Jdola. recte producit penultimā tā etsi alio in loco posuit eādē breuē ꝛ ꝙ hebrei coluerunt idola plenuꝫ ē vetus instrumētuꝫ. Dilexit lucos. i. siluas arboꝝ alicui deo ꝯsecratas qđ a deo ꝓhibetur. Exo. cap̄. xxxiiij. Cōfringe inquit eorum statuas lucosq; succide. ꝛ in deutero. ca. vij. Lucos succidit ꝛ sculptilia. ꝛ sepe ī alijs locis hoꝝ lucoꝝ meminit Baal. q̇ ꝛ bel ꝛ beel frequēter ī sacris l̄ris appellat̄. a quo pplīn israel adulteratū dn̄s sequēter cōquerit̄. Barabbā. q̇ erat īsignis latro seditiosus ꝛ homicida. ꝛ est notāda l̄ratura ꝙ ꝑ vnū. r. scribit̄. ꝛ acētus acut⁹ in penultia. Juuēcus pilat⁹ donat plebi legiq; barabbā interp̄tat̄ nāq; fili⁹ p̄ris autor: Ambrosi⁹ sup lucā. Jn hebreo tn̄ autore hieronymo sup mattheū barabbas hoc est fili⁹ mḡri legit̄. Sētētia. pilati postulātib⁹ iudeis. Per vtrūq;. s. ꝑ iesuꝫ et barabbam. Autor mort̄. q: homicida erat barabbas. Autor lucis. i. vite xp̄s. Credite passū ꝑ cūct̄ Juxta illđ Esaie. lxiij. Uulnerat⁹ ē ꝑpter iniqtates n̄ras

Sydera tartareum descendit ad vsq; profundum
Tunc vir apostolicus: nūc villis apostata factus.

Obiectum xp̄o ꝙ se regem dixit.

At dn̄s patiens cū praesidis ante tribunal
Staret vt ad iugulū duct⁹ mitissim⁹ agn⁹:
Nil inimica cohors insonti sanguine dignum
Repperiens regem qđ se rex dixerat esse
Obijcit: ꝛ verum mendax pro crimine ducit.
Nec mirum si iura dei gens impia vitet:
Jmperiūq; neget: semper quae idola adamauit
Dilexit lucos: simili nam modo furentes
Tunc coluere baal: nunc elegere barabbam.
Damnatoq; pio conseruatoq; proteruo
Mutauit per vtrumq; viam sententia iustam.
Autor mortis erat iustus qui sumere lucem
Autor lucis erat iustus qui sumere mortem.
Credite iam christū pro cunctis credite passum
Quid dubitatis adhuc? en sectus terga flagellis
Subditus opprobrijs poenas amplectit̄ oīs
Nec dignus sentire necem: ceu latro periret.

et illud Propter scelera populi mei percussi eum &c.

Heu falx torua. quia pilatus cum apud iudeos nihil proficeret lotis manibus iesum flagellatum tradidit illis vt crucifigeretur. In quem satis acerbe autor inuehitur. Falx torua. an irata vt quod est personae detur instrumento an potius legendum falx curua qualis est messoria. de cuiusmodi falce loquitur Ioan. apoca. ca. xiiij. Nepotum ad illud respicit quod scribit euangelista: sanguis eius super nos et super filios rapis. Sacrum lauacrum. Baptisma quod te totum ablueret. Corripis ad mortem rapis. Sub praeside. i. sub te qui praeses es. Post vulnera qui flagellatum crucifigendum dedit.

Jesus ad patibulum ducitur.

Heu falx torua patrum segetem casura nepotum
Heu facinus pilate tuum. quot gesseris vno
Crimina iudicio: vigili si mente notares:
Nec solas lauisse manus: sed corpore toto
Debueras sacrum veniae expectare lauacrum.
Corripis insontem. sistis sub praeside regem.
Praeponis humana deo. qua morte teneris:
Quid dominum numerosa cruci post vulnera figis

Ludibrio christus exponitur.

Quamque datus saeuis ad poenam sanctus abiret
Militibus: vilem rubri sub tegmine cocci
Vestitur chlamydem: species vt cuncta cruentae
Mortis imago foret. spinis circumdedit amplum
Nexa corona caput. quoniam spineta benignus
Omnia nostrorum susceperat ille malorum.
Implet harundo manum: sceptrum quia mobile terrae
Inualidum fragile est vacuum leue. mox alienos
Deponens habitus proprium suscepit amictum
Scilicet humanae positurus tegmina carnis

Quamque datus quia milites quibus traditus est iesus crucifigendus induerunt eum chlamydem coccineam et plectentes coronam de spinis posuerunt super caput eius et arundinem in manus eius collocauerunt. ex Matth. ca. xxvij. Vilem chlamydem. non potuit esse vilis. i. parui precij si chlamys erat et sic coccinea. sed vilis exponendum est in vilipendium christi adhibitam Mortis imago. Quia mors illa cruenta erat. ideo induitur veste coccinea. sic Vergi. v. eneidos. Purpureosque iacit flores ad imitationem inquit Seruius sanguinis in quo est anima. Amplum caput. honestum vnde et amplitudo pro honore. Spineta nostrorum laborum. Iuxta illud Esaie. Vere languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portauit. Harundo. pro sceptro quod mundi huius designat leuitatem. Mobile. qualis est harundo Alienos habitus. chlamydem. s. illam purpuream. Proprium amictum quod significabat quia depositurus erat carnem humanam et postea resumpturus. Item pro iterum.

Nil iā mutabile. q2 resurgēs cū corpore glorificato iā nō est moritur⁹. Ponēs carnē mortalē, z subaudi resumēs eandē immortalē q̄ qdē est tegimē humanū sub quo diuinitas latet. Nec sine. Qō posteaq̄ Jesus pduct⁹ est in caluarie locum/ porrexerūt ei felle vinū admixtū. qō cū gustasset: noluit bibere. Ex math. ca. xxvij. Sine diuino moderamine. Videlicz vt adimpleret illud ps. lxviij. dederūt in escā meā fel z i siti mea potauerūt me aceto qō etiā significabat: qō breui tēpore mortez erat degustaturus tristē saporē. i. amarū. Vergi. j. geo. Tristes lupiōs dixit qō seruius exponit amaros.

Et sumptur⁹ itē. nil iam vt mutabile ferret
Post mortē propria cū maiestate resurgens
Humano ponēs mortalē tegimine carnem.

Fel christo porrectum.

Nec sine diuino constat moderamine gestū
Quod vinū cū felle datū tristēq̄ saporem
Suscipiēs tetigit labijs z ab ore remouit.
Quippe necē paruo degustaturus amaram
Tempore: quā reduci cōtēnere carne pararet.

Jesum crucifixum.

Protinus in patuli suspēsus culmine ligni
Religione pia mutās discriminis iram
Pax crucis ipse fuit. violentaq̄ robora membris
Illustrans proprij poenā vestiuit honore
Supplicūq̄ dedit signū magis esse salutis
Ipsaq̄ sanctificās in se tormenta beauit.
Ne ve quis ignoret speciē crucis esse tollendam
Que dominum portauit ouans: ratione potēti

Necē amarā Eccle. c. xlj O mors quā amara est memoria tua. Carne reduci. Restituenda simul: et glorificando. Nam reduces dicuntur a periculo liberati Cōtēnere mortē: q2 mors illi vltra non dominabitur. Ad Romanos capitulo sexto.

Protinus. Quod Jesus crucifixus est: que cum fuerit nocentium poena ignominiosa in Christo nobilitata est. Ex Mattheo cap. xxvij. Patuli ligni. in apetro positi z expassi. Mutans iram religione: nisi mendum aliquod sub est hoc in loco vult significare quod crux q̄ solebat esse ignominiosa seruorum poena ab iratis dominis inflicta: nunc mutata est in honorificam religionem. Fuit pax crucis. idest conciliauit nobis crucem. Unde z nos pdicam⁹ Christum crucifixum; iudeis quidem scandalum gentibus autem stulticiam. Violenta robora. idest crucem ex robore quę mortem violentā inferre solebat Illustrans. idest clariorem faciens. Poenaz vestiuit honore. idest quod antea erat ignominia conuersum est in honorem. Esse colendam. Ex eo scz q̄ oīa cōplectit̄. Ouās. triūphās cū Christo victore. Ratiōe potēti. i. efficaci z maxīa.

Colligit.i.cōplectit̃. Orbis quadrati.i.in q̃ttuor mūdi cardines diuisi. Eous .i.oriēs.vnde et eos aurora.de vertice.fingit perinde ac si christus cruci applicit⁹ oia cōtineat foueatq́. Occiduo sydere.i.sole occidēti. Lābunt̃. tangunt̃ leuiter. Arctō. Partē septētrionalē. Medium axē.i.meridionalē polū. Cuncta natura.i.omnes res naturales.hoc est coelum et omnia que sub coelo sunt.

Scribit̃ et titul⁹ q̄ pilat⁹ p̄cepit scribi titulū in q̊ significaret̃ causa cur sit affixus cruci idq́ grece hebraice: et latine: q̄ oēs tres lingue hyerosolimis erāt note: et qd̄ milites sortiti sunt vestes christi Ex math.c.xxvij Quo nihil vacet.i.oīa sint plena diuino mysterio. Nā celitus.i.diuinit⁹ hoc gestum est: vt in noie Jesu omne genu flectat̃: celestiuz terrestriū et infernorum: et omnis lingua cōfiteat̃ qd̄ christus est in gloria patris.ad philipē.ca.ij. Ter dicere regē.i.trib⁹ liguis. Hebraica in q̄ est scripta religio. Greca ī q̄ sapiētia humana. Latina in q̄ potētia romana.q̄ oīa in Christum collata sunt. Intemerata.i.integra et no decissa.nā cū milites vellēt illā inter se diuidere dixerūt: non scindam⁹ eā sed sortiamur de illa cuius sit. Schisma.i.diuisionē a schizo.quod est scindo.nō vt vulgus nūc loquitur scisma.

Quattuor inde plagas quadrati colligit orbis:
Splendidus autoris de vertice fulget eous.
Occiduo sacrae lambuntur sydere plantae
Arcton dextra tenet: mediū leua erigit axem.
Cunctoq́ de membris viuit natura creantis
Et cruce cōplexū Christus regit vndiq́ mūdū.

Titul⁹ in cruce trib⁹ liguis. et sortitio vestium.

Scribitur et titulus. Rex hic est iudeorum.
Quo nihil a deitate vacet.nā coelit⁹ actū
Hoc hebrea refer.hoc graeca: latinaq́ lingua
Hoc docet vna fides vnum ter dicere regem.
Huius in exuuijs sors mittitur: vt sacra vestis
Intemerata manens a christo schisma vetaret.

Duos latrones cum Christo crucifixos.

Quin etiā insonti latere ex vtroq́ cruentos
Constituere viros: meritū licet omnib⁹ vnū
Non faciat similis quamuis sententia.namq́
Inter carnifices sancto pendente latrones
Par est poena triū: sed dispar causa duorum.
Hi mundo sunt quippe rei pro crimine multo:

Quinetiā. Qd̄ duo latrones cū Christo sunt crucifixi. Ex matth.ca.xxvij. insonti.i.cū innocēte. Cruētos viros.i.homicidas meritū vnū.i.causam cur paterent̃. Similis sentētia: q: oēs tres sunt cōdēnati.sed ex diuersis causis Mūdo sunt rei.i.toto mūdo; ideo morte sunt digni ob multa illorū crimina.

Reus mundus.i.obligat⁹ & iusta seruitute obnoxi⁹.pp̄ter redēptionē. Nō perdidit iura potestatis.q: cū sit a deo cōstitut⁹ iudex viuo⁊ & mortuorū Actuū ca.x.alterū absoluit & alterū cōdēnauit. Tuēs intuēs Examine preceiso pensans. trāslatio ab ijs sūpta q̄ in statera appēdūt ver. in viro bono. iusto trutine se examīe pēsat. Nec morte reliquit. ex Verg. vj. eñ. nō ip̄a ī morte relinquit. Dictis p̄prijs.i.suis et tali p̄sona dignis. Setiger hircus.i. q̄ vestit̄ nō lana sed setis. Similitudo est: nam queadmodū hircus. infigit dentē venenatū viti. ita & hic latro in xp̄z Verg.ij.geo. Duri& venenū dētis & admorso signata ī stirpe cicatrix Vitē amenam.i. xp̄m q̄ se vitē voluit apellare. Jo. ca.xv. Ego suz vitis vera. Saucia lumina.i. morientia lumina habēs in humū deiecta. Lumīa naz geminas. ex Vergi.ij. enei. de cassādra. Quez errātem ex Luca.cap̄.xv. de oue que errauit ex grege centum ouium. In campos paradise tuos paradisus hortus interpretatur: sed per paradisum intelligimus statuz innocētie in quo primi parētes sunt creati: et in paradiso voluptatis a deo positi. vnde per peccatum deiecti sunt. Gramineus ager. prestat in translatione. Antiquum colonum. Primum parentem quem deus posuit in horto voluptatis. quid si legas antiquus serpens. Juxta illud apoca. capitulo.xij. Draco ille magnus serpēs antiquus qui vocatur diabolus. Ingemit. quia inuidia diaboli mors introiuit in orbem terrarum. Varius facinus alter scilicet pessimū facinus. alter preclarum facinus. Diuerso calle. idest tramite quā& ille qui tendit ad inferos.

Huic reus est mundus saluatus sanguine iusto
Supplicijs& tantū rerum dominator in ipsis
Jura potestatis non perdidit. aequus vtrum&
Judex: nam& tuens hunc eligit. hūc reprobauit
Amborum merita praecelso examine pensans.
Unus enim quem vita ferox nec morte reliquit:
In dominum scelerata mouens conuicia dictis
Mordebat proprijs: et tan& setiger hircus
Ore venenato vitem lacerbat amoenam.
Alter adorato per verba precantia xp̄o
Saucia deiectus flectebat lumina. tantum
Lumina: nā geminas arcebāt vincula palmas.
Quē dn̄s ceu pastor ouem deserta per arua
Colligit errantem: secum& adducere gaudet
In campos paradise tuos: vbi flore perenni
Gramineus blanditur ager: nemorū& voluptas
Irriguis nutritur aquis: inter& benigne
Conspicuos pomis non defitientibus hortos
Ingemit antiquum serpens habitare colonum.
Ambo igitur varium diuerso calle latrones

latus sit: qui ad superos arctus. ex Matth. capitulo. vij. Grande violentum. idest grandem violentiam. quia malus latro per violenta latrocinia sua descen dit ad inferos bonus latro per violentiam ascendit ad superos. ex Mattheo capitulo. xj. regnum celorum vim patitur: & violenti rapient illud.

Interea. qꝫ a sexta hora vsqꝫ ad nonam tenebre facte sunt super vniuersam terrā. ex mattheo. capi. xxvij. Mestis exequijs idest quasi in exequias funerales. Texere diem. idest diei lucē operuerunt. Tetro amictu. Verg. pri. geor. Cum caput obscura nitidum ferrugine texit: & quod subdit impiaqꝫ eternam timuerūt secula noctem. Delia. Luna a delo insula vbi cū apolline ē nata Suberat terris. qui si tūc plena erat luna: qꝺ videlicet quarta decima die mēsis pascha celebratū est: necesse quoqꝫ fuit solē hora diei sexta esse in culmine coeli: et lunā in angulo noctis medie. Elementa. sol cum ceteris mūdi elemētis. Cernere sibi quasi dicat induere sibi vultū lugubrē. Auxilijs patris. i. xpi qui est sol iusticie. Letata per ortum. quia tempore natalis lux orta est mundo. Luce. ca. ij. qꝺ statim declarat dicēs. nam lux vt tempore fulsit nascentis domini. Non diu mansura absens. quia tantum per tres horas obscuratus est sol: qꝺ significat per tres tantum dies saluatorem in sepulchro permansurum.

Aggressi facinus: violentum grande patrarunt
Infernas adit ille fores: adit iste supernas.
Ille profunda petēs penetrauit claustra gehēnae
Abstulit iste suis coelorum regna rapinis.

Solem obscuratum.

Interea horrendae subito venere tenebrae:
Et totum tenuere polū: moestisqꝫ nigrantē
Exequijs texere diem. sol nube coruscos
Abscondens radios tetro velatus amictu
Delituit: tristemqꝫ repleuit luctibus orbem.
Tota sibi oppositum fratrē qꝺ delia haberet
Cum suberat terris: super ille in culmine coeli
Impia perpetuam timuerunt saecula noctē.
Hunc elementa sibi meruerunt cernere vultum
Auxilijs orbata patris laetata per ortum
Moesta per occasum. nam lux vt tēpore fulsit
Nascentis domini: sic hoc moriente recessit.
Non absens mansura diu: sed mystica signans
Per spacium secreta suum. quippe vt trib⁹ horis
Caeca tenebrosi latuerunt sydera coeli:
Sic dn̄s clausi triduo tulit antra sepulchri.

Terraemotum fuisse
in morte christi.

NEc tellus. qd dño moriēte fact⁹ est terre motus. ex Matth. c. xxvi. Talia cernēs. i. tā indigna. Sine dubio. nā visa est natura dubitare de suo fine cū ipse de⁹ natura pateret. Supremū modū. i. finē. Sūm⁹ apex petēs inferna. i. Christus q est in summo rerū omniū apice cōstitut⁹. Cogeret omnē molē. i. oīa traheret secū ad inferos. Autorez. subaudi suū per quē oīa facta sunt Per tartara. q̄si dicat in antiquū chaos cōfunderet. Vagas vmbras. Ex more poetarū loloquitur q faciūt aīas per inferos vagari. Restituens perdita. i. nō tā vt cōsistētia linqueret q̄ vt perdita restitueret.

NEc tellus sine clade fuit. quae talia cernēs
Effūdit⁹ intremuit. dubioqȝ in fine supremū
Expauit natura modū: ne cogeret omnem
Sūmus apex inferna petēs succūbere molem:
Autoreqȝ sequēs per tartara mūdus abiret.
Sed pietas immēsa vagas ꝓperabat ad vmbras
Perdita restituēs: nec cōsistētia linquens.

Acetum porrectum sitienti.

NVlla tamē tāti metuerūt signa pericli:
Qui dñm fixere cruci: quin insup haustū
Cum peteret sitiēs: vnus de plebe nephanda
Peniculo infusum calamo porrexit acetum.
Manzeribus populis in deteriora volutis
Cōueniēs liquor ille fuit. nam dulcia vina
Sicut in horrendū dum conuertunt acetum:
A mensis proiecta iacent: sic tempore prisco
Gens accepta deo: nunc est odiosa propago.

Miracula in morte Christi.

ERgo vbi cūcta boni ꝯpleta est passio christi

NVlla tamē. Lȝ q̄uis elementa sunt mota suo autore moriēte: q fixere christū cruci nō sunt permoti. quin potius acetū illi porrexerūt. ex Math. ca. xxvij. Cū peteret sitiēs. qd factū est cū Jesus dixisset sitio Joannis capitulo. xix. Peniculo. Euangeliste spongiam dicunt infusaȝ aceto illi⁹ ori appositaȝ. Sed peniculi autore Festo Pompeio dicuntur spongie longiores propter caude similitudinem. Nam penis caudam significat. Manzeribus populis. idest nothis siue spurijs. ⁊ ex fornicatione procreatis. quasi velit dicere illegittimis: ⁊ est manzer hebraica dictio. Conueniens liquor. et in quo sit conueniens statim subiungit. Gens accepta deo. Deuteronomij capitulo. vij. Te elegit deus vt sis ei populus peculiaris. Propago odiosa. idest genus hominum deo atqȝ proinde gentibus inuisum.

ERgo vbi cūcta. qd mortuo Christo multa corpa scōꝝ surrexerūt ⁊ venerūt in sanctā ciuitatē. ⁊ alia mirāda q̄ tūc cōtingere. Ex matth. cap. xxvij.

Dimisit aiam. ex Ioã. ca. x. Potestatẽ habeo ponẽdi aiam & potestatez habeo iterũ sumẽdi eã. Mortu⁹ q̄ntũ attinet ad humanitatẽ. viu⁹. q̄ntũ ad diuinitatẽ qd ip̄e statim declarat. Mẽbris carne. patuere retrorsum. Ita vt aīe q̄ apud inferos erãt collocate possent duce christo redire ad supos. Petre. sepulchrorũ s. Diuisa cõpage. i. lapidũ sepulchri iũctura. Rediuiua. i. vite restituta. Iuue. Rediuiu⁹ pullulet arca num⁹. subitoq; fragore. ex ruptura veli. vel poti⁹ suplimi naris vt in euãgelio Math. hebraico legit̃ suplimi nare tẽpli scissum est. Illud tẽpluz ouãs scilicz qd fuerat a salomone extructũ applaudẽs Christo morienti. Maioris tẽpli. i. Christi qui se tẽplũm quoq; appellauit: cũ dixit Ioañ. cap. ij. Soluite templuz hoc & in trib⁹ diebus excitabo illd Procubuisse. id est mortuuz esse. Nudauit pectora. Trãslatio sumpta ab ijs qui in funere suor̃ scindũt vestimẽta & tundũt pectora palmis. Interiora sui. i. adyta: vbi erat arca testimonij. Exo. ca. xxvj Facies inquit velum. intra qd pones arcã testimonij quo & sanctuariũ sanctuarij diuident̃. Lex tecta velamine mose aut lex mose q̄ tecta erat velo sicut & arca testimonij: quo sciſſo arcana patuerunt. aut de velamine intelligit qd moses ori pretẽdit: de quo apostol⁹ in epistola ad Cor. scda ca. iij. nõ sicut moses ponebat velamẽ sup faciẽ suã. &c. Veniẽte nobis. i. causa nr̃a hominẽ assumẽs. qd si legas. nobis moriẽti.

Ipse animam proprio dimisit corpore sanctam
Ipse iterũ sumptur⁹ eam: quia mortu⁹ idem
Idem viuus erat. mẽbris obeuntib⁹ in se
Non obeũte deo: cuius virtute retrorsum
Infernae patuere viae. ruptaeq; patescunt
Diuisa cõpage petrae: rediuiua iacentum
Corpora sanctorum fractis abiere sepulchris
In cineres animata suos: subitoq; fragore
Illud ouans templũ maioris culmina templi
Procubuisse vidẽs ritu plangentis alumni
Saucia discisso nudauit pectora velo
Interiora sui populis arcana futuris:
Iã reseranda docẽs: q2 lex velamine mosae
Tecta diu Christo nobis veniente patescit.

Inuehitur in mortem.

O Ic vbi nunc tristis victoria: dic vbi nũc sit
Mors stimulis horrẽda tuis: q̄ semp opimis

O Ic vbi nũc. In mortẽ q̄ generi humano dominabat̃ ante Christi passionẽ inuehit̃. ex p̄ma Cor. ca. xv. Absorpta est inq̄t mors in victoria. vbi est mors victoria tua. vbi est mors stimul⁹ tuus. stimul⁹ mortis peccatũ est &c. et est ordo. O mors horrenda tuis stimulis: dic vbi nũc est tua tristis victoria. Tristis inq̄ ab effectu alias leta ẽ. Hora. j. ser. cita mors venit aut victoria leta.

Instaurata. renouata et repetita. Opimis. i. copiosis. Penali. q2 mors peccati fuit pena. Nō tu peruenis ad christū. q̄si ad inuitū. nā oblat⁹ est q2 ipe voluit. vnde subdit. s3 christus puenit ad te. s. volēs. Sine morte. q2 mors illi vltra nō dñabit̄. ad Ro. cap̄. vj. Culpa genitrice. Q2 subdit stipendiū peccat mors. Semine vipereo. q2 pp̄ter inuidiā diaboli est introducta cū in specie serpētis euā decepit. Uenia regnāte. i. mīficordia dei. q̄ nobis largitur veniam.

Instaurata malis cunctas inuadere gentes
Poenali ditione soles: cū pessima non tu
Peruenis ad Christum sed Christus puenit ad te:
Cui licuit sine morte mori: quiq3 oīa gignens
Omnia constituens: te nō formauit vt esses
Semine vipereo culpa genitrice crearis
Et venia regnante peris.

Ex Christi latere sanguine cū aqua fluxisse.

IAm spiritus artus
Liquerat ad tēpus: patulos iā frigida ligno
Uiscera pēdebāt: et adhuc furor arma ministrat.
Cuspide perfossum violat latus: ecq3 patenti
Uulnere purpureus cruor et simul vnda cucurrit.
Haec sunt quippe sacrae pro religionis honore
Corp⁹. sanguis. aqua. tria vitae mūera nostrae
Fonte renascētes mēbris et sanguine Christi
Uescimur: atq3 ideo tēplū deitatis habemur.
Quod seruare deus nos annuat immaculatum
Et faciat tenues tanto māsore capaces.

Christi corpus ponitur in sepulchro.

ERgo vbi thesaurū positi iā corporis amplū
Nobilis accepit domino loc⁹ ille iacente:
Nobilior surgente tamē: generatio fallax

IAm spūs. q̄ mortuo xp̄o cū lat⁹ illi⁹ fuisset pforatus cōtinuo exiuit sanguis et aqua. vñ sacramēta ecclesie vim habēt. ex Joā. c. xix. Ad tēpus. quo resurrecturus erat die tertia. Furor arma ministrat. ex Uer. j. eñ. Hec sunt. ordo est hec tria sunt munera vite nr̄e. s. corpus sanguis et aqua. pma Joā. cap. v. hic est q̄ venit p aquā et sanguinez. Tēpluz deitatis. pri. Cor. iij. Nescitis. q2 templū dei estis. Tenues. i. pauperes et indignos. Capaces tanto mansore. i. dignos in quib⁹ p grāz Christus inhabitet. Ergo vbi. qd̄ xp̄i corp⁹ mādatū est sepulture: et q̄d iudei fecerit circa ei⁹ custodiā timētes ne subripet̄ a discipulis. Ex mat. ca. xxviij. Loc⁹ ille nobilis. Mōumētū qd̄ Joseph vir nobilis exciderat ī petra vbi ipe mortu⁹ sepeliret̄. Thesaurū amplū. i. honorificū vl' poti⁹ magnū. nobilior. q2 maior fuit glīa seplchri resurgētē reddēt̄ q̄ fuisset retinēt̄

Augebat nephas. cũ poti⁹ debuerit admissoꝝ penitẽtiã agere. dicẽtes scʒ. Qđ discipuli raperẽt christũ. i. rapturi essent: ⁊ referrent. i. dicturi essent. Abijsse. i. surrexisse die tertia. Munimina. i. defensores ⁊ custodes. Obsidiõe. More illorum q̃ arces aut oppida obsident. Si nondũ. Pẽdet sensus vsq; in locũ illũ peioꝛib⁹ aptos. ⁊c̃. Uincula crucis. quib⁹ Christum cruci affixistis. Uulnera ferri. Clauoꝝũ ⁊ lanceę. Op⁹ carnificis. q̃ solet dãnatos plectere. Peioꝛib⁹ cõsilijs sub quã illũ pri⁹ moꝛti tradidistis. Cardine rerum. deest ꝑpositio i aut ex. vt sit ĩ cardine rerum: aut ex cardine rerũ. hoc est ex ipsi⁹ mundi penetralib⁹ q̃b⁹ oꝛbis innitit̃. Per tartara. Juxta illud psalmographi. si dſcẽdero in infernũ ades. Et coeli de nube. imitatur lucanũ in. j. pharsalie. tarpeia de rupe tonans. Deperdis op⁹ tumultus. i. tumultuosuʒ. Excubijs. excubãdo vigilans ad custodiam sepulchꝛi. Explorate fidem. volẽs experiri certitudinem rei: cui non es fidem adhibiturus.

Augebat sub coꝛde nephas: qđ nocte silenti
Discipuli Christum raperẽt: ⁊ abijsse referrẽt:
Ter redeũte die: sicut prædixerat ipse.
Quo stimulãte metu vigilũ munimina poscũt
Plura dari: saeuaq; locũ obsidione teneri.
Si nõ dũ post vincla crucis: post vulnera ferri:
Post obitum moꝛtis numerosa caede cruentum
Carnificis implestis op⁹: nec creditis illum
Qui toties imis animas produxit ab vmbꝛis
Posse suã reuocare magis: peioꝛibus actos
Consilijs armate dolos: signate sepulchꝛum:
Ponite custodes. monumẽto aduoluite saxum:
Quis poterit seruare deum: cui cardine rerum
Cũcta patẽt: vndis habitat. per tartara regnat.
Et coeli de nube tonat. quid saeue tumultus
Excubijs deperdis opus: quid niteris illam.
Explorare fidẽ: cui nõ vis credulus esse:

Christi resurrectio.

Oeperat interea post tristia sabbata foelix
Jrradiare dies: culmẽ qui nominis alti
A domino dominante trahit. primusq; videre

Oeperat. Quo pacto saluatoꝛ tertia die posteaq̃ passus est resurrexit a moꝛtuis. ex oĩbus euangelistis. Tristia sabbata. idest post dies tristes nam sabbatum aliquando pꝛo die quocumq; accipitur. vt Luce capitulo. xviij ieiunio bis in sabbato. Quid si legas post tertia sabbata. Culmen alti nominis. idest dignitatem quippe qui denominatur dominicus a domino.

Mundū nasci. quia tali die mūdus est creatus in eodē q; xp̄s resurrexit Genesis. qui liber est primus legis cui⁹ capite. ij. legit̄. cōpleuit de⁹ die septio op⁹ suū qd̄ fecerat: z requieuit die septimo zc̄. Caput orbis. i. principiū. Gloria regis. i. rex glorificatus. Fulgore tropei. idest triūphi cū more triūphantiū pre se ferens sanctorū animas resurrexit. Primatū. vt sit primus in ordine dierū. Virgo parēs. hoc nō dicūt enāgeliste. Joānes mariam magdalene tātū dicit venisse. Matheus adiūgit alterā mariā. Marcus duabus adiūgit tertiā. Messis aromatice: ad illō quod scribit marcus q; maria magdalene z maria iacobi z salome emerunt aromata vt veniētes vngerent iesum. Noctu. Joannes cū adhuc tenebre essēt ceteri euāgeliste diluculo mulieres venisse ad monumentū scribūt. Plenum virtute. idest miraculis: que nō poterant nisi diuina potentia fieri. Ab astris. de celo vt inquit mattheus. Amoti quod ipse angelus amouerat. non qd̄ resurgente xp̄o fuerit reuolutus vt pictores effingunt. nam quid attinet christum in gloria sua resurgentem euoluere lapidem sepulchri. Angelus vt Mattheus et Marcus dicunt: vnus. vt Lucas z Joannes duo. Flammeus. Erat enim vt scribit euangelista aspectus eius sicut fulgur: et vestimentum sicut nix. Gemina specie. scilicet terribili in custodes sepulchri milites. nam pre timore eius exterriti sunt custodes. Et gaudia. discipulis et mulieribus. Cuncta dispensans. idest distribuens. scilicet hos deterrens illos consolans. Igne minaci. idest fulgore illius. Calcata morte. idest superata. Juxta illud prophete. Ero mors tua o mors morsus tuus inferne. Statione deserta. idest vigilia z custodia.

Promeruit nasci mundum: z resurgere christum.
Septima nam genesis cum dicit sabbata claret
Hunc orbis caput esse diem: quem gloria regis
Nunc etiam proprij donans fulgore tropaei
Primatum retinere dedit: hoc luminis ortu
Virgo parens: aliaeq; simul cū munere matres
Messis aromaticae noctu venere gementes
Ad tumulum: vacuūq; vident iam corpore factū
Sed plenum virtute locum. nā missus ab astris
Angelus amoti residebat vertice saxi
Flammeus aspectu: niueo vestitus amictu.
Qui gemina specie terrorem ac gaudia portās
Cunctaq; dispensans custodibus igne minaci
Venerat in formā christum querētibus albam.
Ille igitur dominum calcata viuere morte
Angelica didicere fide: perterritus autem
Miles in ancipiti retinet discrimine vitam
Deserta statione fuga. testisq; timoris

Gratis.i.nō accepto munere. Postꝙ data munera.s.a iudeis.q: vt scribit euā gelista princeps sacerdotū grādi pecunia milites corrupuerūt a discipl'is xp̄m fuisse subreptū ipsis dormiētib⁹. Cōposit⁹ simulator.i.subornat⁹ ꝛ ex cōposito falsuꝫ testimoniū ꝓferēs. Improbe custos in falsū testē inuehit instās cōiectu ris. Productus.subreptus. Antro.sepulchro. Latuit sopitos.i.dormiētes cu stodes. Amictus Linteamina ꝛ su dariū quib⁹ fue rat corpus inuo lutū. Ad exuuias idest iuxta spolia An ne beati. ac si dicat nō est veri simile. Mentita ē ex psal.xxvj. In surrexerūt in me testes iniqui ꝛ mē tita est iniq̈tas si bi. Vana vox .i. mēdax. Vergi.j. eñ. Vani docuere parētes. Ad em ptū iudeis.i. ab il loꝝ custodia sub ductū.q.d. quē il li amiserūt nos in uenimus. Actuū xiij. vobis oporte bat primuꝫ loqui v̄buꝫ dei:sed qm̄ repellitis illud ec ce cōuertimur ad gentes.

Vera refert gratis.postꝙ data munera fallit.
Discipulumq; globum placidi sub tēpore somni
Clam sibi nocturna christum abstraxisse rapina
Compositus simulator ait.fare improbe custos.
Responde scelerata cohors.si christus vt audes
Dicere:concluso furtim productus ab antro
Sopitos latuit:cuius iacet intus amictus
Cuius ad exuuias sedet angelus: an ne beati
Corporis ablator velocius esse putauit
Soluere contectū:quā deuectare ligatum:
Cum mota sit furtis contraria: cautius ergo
Cum domino potuere magis sua lintea tolli.
Mentita est vox vana sibi.tamen ista figuram
Res habet egregiam. iudaeis constat ademptū:
Quem nos deuoto portamus pectore christum.

In iudeos christi occisores.

Plange sacerdotes pituros plāge ministros
Et populū iudaea tuū pro talibus ausis.
Non tuba.non vnct⁹.nō iā tua victima grata est.
Quae nā bella tibi clāget tuba rege perempto.
Quis tuus vnct⁹ erit:quae verū occideris vnctū:

Plange sacerdotes. In iudeos xp̄i occisores inuehitur ostēdēs quāta bo na amiserint:et in quot damna incurrerint. Sacerdotes ꝛ ministros pe rituros.quia iudeoꝝ sacerdotiū qd̄ erat penes leuitas trāslatū est in xp̄m qui est sacerdos scd̄m ordinē melchisedec. Ad hebreos ca.vij. Pro talibus ausis. idest que talia es ausa facere. Et est clausula versus vergiliani.ij.eneí. Tuba qua vtebantur sacerdotes ad conuocandū populum ꝛ in bello ad inuadēdas pugnas. Vnctus. Quia sacerdotes ꝛ reges vngebantur. sed vnctio illa trāsla ta est in sanctum sanctorum hoc est in christum ex prophetia danielis. capi.ix.

Victima. q2 in ei⁹ locū altera erat successura victima. i. Christus pro oīm pec-catis immolāda. Pastor. qui Joānis ca. x. dixerat. Ego sum pastor bon⁹. Habet̄ victima. i. sacrificat̄. Fuscata suo colore. i. denigrata nō aduēticio sed suo nā cū ecclesia in cāticis dicit. Nigra sum sed formosa subiūxit. Nolite me cōsiderare qd̄ fusca sim: q2 decolorauit me sol. qd̄ eccl'ia q̄ successit sinagoge ꝛ peculariter virgo dei para potest recte de se dicere. Clarifico. i. pclaro. Prius obtulit. Hoc euāgeliste nō narrāt: ē tn̄ vero per quā simile. Adueniētis. cuꝫ ex ipsa carnem suscepit. Redeūtis. i. ad superos resurgētis ab inferis.

Victima que dabit̄: cū victima pastor habetur.
Discedat synagoga suo fuscata colore.
Ecclesiā Christus pulchro sibi iūxit amore.
Haec est cōspicuo radiās in honore mariae.
Quae cū clarifico semper sit nomine mater
Semper virgo manet: huius se visibus astans
Lucē palā dominus pri⁹ obtulit: vt bona mater
Grandia diuulgās miracula quae fuit olim
Aduenientis iter: haec sit redeuntis ꝛ index.

Agnitus Christus in fractione panis.

Mox aliis cōuiuia potēs in fragmine panis
Agnitus enituit: q2 verus panis apertis
Semper adest oculis: fidei quos gratia claros
Efficit vt dominū viuentē cernere possint.

Apparuisse discipulis saepe.

Saepe dein propios diuersi temporis hora
Discipulos manifestus adit vescētib⁹ illis
Ex tēplo nunc hora ferens. nūc piscis obusti
Atq; faui mandens epulas: quo rite doceret
Corporeas res esse dapes: seseq; videri

Mox aliis. qd̄ saluator adiunxit se comitē duob⁹ discipulis euntib⁹ ab hierosolimis emauntas: agnitusq; ē ab illis in fractione panis. ex Luc ca. xxiiii. Aliis duobus. s. illis discipulis. Verus panis. de quo Joā. ca. vi. panis ver⁹ q̄ de celo descēdit. Aptis oculis. nā euāgelista dicit q̄ apti sunt oculi eoꝝ. Viuente. i. Christum de quo Lucē. ca. xxiiii. qd̄ q̄ritis viuētē cum mortuis.

Saepe dein. Quod saluator visus est postea discipulis aliis prebens seipsuꝫ videndum tum manifeste tum multis argumentis. Ex Luca capitulo. in apostolica historia. Vescentibus illis ad illud respicit q̄ lucas scribit: et conuescens precepit illis ab hierosolimis ne discederent: quamq̄ in greco non cōuescens sed conuersans legitur: hoc est synanlizomenos. Ora ferens. idest veram faciem pre se ferens. Piscis obusti. idest assi ꝛ mellis. Ex Luca capitulo. xxiiii. Seseq; videri. subaudi doceret.

FOrmidine rursus. quia cũ fores essent clause ,ppter metũ iudeorum visus est Jesus discipulis. Ex Joañ. ca. vlti. Turba fidelis. i. christi. Pace salutãtis. i. dicẽs. Pax vobis. rc. Expediẽs palmis. i. expeditas ostẽdẽs. Et latus. lãcea pfossum. Dydim⁹. ex greco interptat gemin⁹. Dubio sub corde. dicebat enim nisi videro in manib⁹ ei⁹ fixurã clauorũ: r mittã manũ meã in lat⁹ ei⁹ nõ credã. Nũq̃ subtract⁹ erat. Ipso Christo dicente: Matth. cap. vlti. Ego vobiscũ sum oib⁹ diebus vsq₃ ad cõsumationem secli. Probari. i. in experimẽtũ se pbere. Mẽtem labãtis. i. dubitationẽ amici titubantis. Agnit⁹ hinc ex vulnerũ cõmostratiõe. Fact⁹ est amic⁹. q. d. quod hoc fecit vt amicũ dubitãtẽ cõseruaret. Quisquis enim. sensus est q̃ fraude quẽpiam vult decipe: laborat ne in furto deprehendat r oia sub tenebris inuoluit. Fraudes artifices. i. artificiosas passiue. Persius. Artificemq₃ tuo ducit sub pollice vultum. Figuras varias. idest res fictas r non veras. nam figura est veritatis imago. Sua facta requiri. idest examinari. Sub nube: sub tenebris vt lateant doli. Recludens omnia. idest claudens. cum recludere sit potius aperire. Verg. Veteres tellure recludit thesauros. Simulator. idest qui simulat id quod non est. Solicitos. idest curiosos et diligentes.

In membris q̃bus ante fuit. Formidine rursus
Plebis apostatice dñm quae sepe negasset.
Cum foribus clausis resideret turba fidelis
Pace salutantis sese intulit: atq₃ foratas
Expediẽs palmas nudat latus. asibi Thomas
Cui didymus cognomẽ erat: cum fratrib⁹ vna
Nõ fuerat: dubioq₃ fidẽ sub corde gerebat.
Donec rursus eo pariter residente veniret:
Qui nunq̃ subtractus erat. tũc limine clauso
Cõstitit in medio nõ dedignat⁹ apertum
Discipulo monstrare latus: tactuq₃ probari
Vulneris: r mentẽ patiẽter ferre labãtis:
Agnit⁹ hinc pot⁹ qd̃ sit dubitãtis amic⁹.
Quisq̃s eni artifices caeca sub imagine fraudes
Instruit: r varias cupit exercere figuras:
Nõ vult agnosci: nõ vult sua facta requiri:
Vt lateant sub nube doli. nebulaq₃ recludens
Omnia solicitos odit simulator amicos.

Piscanti Petro apparuit.

GNarus item dñs petro piscante per aequor

GNarus. Dño piscãte Petro cum Thoma r duobus filijs zebedei Jesus visus est in littore qui cum nihil cepissent iussu saluatoris misit rete in dextram nauigij partem: vnde facta est magna pisciũ captura. rc. ex Joã. ca. xxi.

Cum sociis. scilicet thoma. iacobo. ioanne. nathanaele. Gnarus. idest sciens nihil esse captuz. Lina retia. ex lino. Gurgite clauso. quippe que nihil piscium illis dederas. Retia pendula. idest pendentia cum extrahuntur ex mari. Praedam fluctiuagam. idest pisces per mare vagantes. Noscenda. idest que retia figurate aliquid significant aliud q̄ quod pre se ferunt. Nam retia dignis. idest

Cum socijs captuz esse nihil: dimittere lina
In dextras hortatur aquas. mox gurgite clauso
Pendula fluctiuagam traxerunt retia praedā
Per typicam noscenda viam. nam retia dignis
Lucida sunt praecepta dei: quibus omnis in illa
Dextra parte manes concluditur: ac simul vlnis
Fertur apostolicis domini ad vestigia christi.
Nec pisces: prunaq; vacant: ⁊ panis in vno
Discipulis inuenta loco. quis nam ambigat vnā
His rebus constare fidē. quippe est aqua piscis.
Christus adest panis. sanctus quoq; spūs ignis.
Hic eteniz abluimur hic pascimur. inde sacramur
Tunc epulis praeceptor eos inuitat edendis
Alloquijs de more pijs: mensamq; petentes
Unanimes nota domini bonitate fruuntur:
Et xp̄m sensere suum. modicoq; paratu
Postq̄ victa fames: et surrexere relictis
Rite toris: an corde petrus se diligat alto
Explorat dn̄s. petrus annuit. ergo nitentes
Pastor amans augere greges operatio in omni
Parte bono cōmendat oues cōmēdat ⁊ agnos

electis siue predestinatis. Lucida p̄cepta. Ex psal. xviij. Preceptuz domini lucidū illuminās oculos. In dextra parte manens ad illud respicit quod legitur matthei ca. xx. statuet oues a dextris ⁊ hedos a sinistris ⁊ que sequuntur. Nec pisces. Dicit enim euangelista q̄ cū discipuli descendissent in terram viderunt prunas ⁊ piscem suppositum ⁊ panez que omnia quid significēt exponit. Nā piscis est aqua p quam regeneramur. Panis. qui descendit de celo quo pascimur.

Pruna. idest ignis spiritussanctus quo sanctificamur. De more quo illos consueuerat alloqui cum comituri erant cenam. Bonitate domini. idest largitate quadam profusa. Suum christum. idest quo frequenter vsi sunt in conuictu et familiaritate. Relictis rite toris. hoc est cum gratiarum actione. Alto corde. idest medulitus ⁊ exanimo. Explorat. idest inquirit. Petrus annuit. idest assentitur dicens. tu scis domine q2 ego amo te. Pastor amans. idest cupiens. Greges nitentes. idest pingues. nam pinguitudinem sequitur nitor. Bono operario. idest petro omni ex parte bono: quippe qui plusq̄ alij christum amabat.

Terno sermone.idest triplici admonitione vt Joannes scribit. vt qui ter negauit.ter fateretur se plurimum amare: tercꝫ illi saluator tanq̄ fideli dispensatori oues suas commendaret.

Inde sequēda.ꝙ iesus apparuit discipulis dicēs pax vobis ⁊ istituit illos oib⁹ in reb⁹ quas erāt facturi;baptizarētqꝫ oēs gētes in noie p̄ris ⁊ filij et spūssācti ex ioāne ceteris in fine suoꝝ euāgelioꝝ. Pacē meā. Joā. ca.xiiij.pacē relinquo vobis.pacē meam do vobis. Gentesqꝫ vocate. Mar.ca.vlti.Eūtes in vniuersum mundū predicate euangeliū oi creature. Lauari in fōte.i. baptizari. Uer g.i buco.oēs in fonte lauabo.

Haec terno sermone mouens:vt terna negātis
Culpa recens parili numero purgata maneret.

Tradit praecepta discipulis.

Inde sequēda docēs pacē oēs inquit habete
Pacem ferte meā pacem portate quietam
Pacem per populos monitis dispergite sanctis.
Et mundum vacuate malis:gentesqꝫ vocate
Finibus e cunctis:latus qua tenditur orbis
Jussis mando meis: omnesqꝫ in fonte lauari.

Ad coelos ascendit.

Haec vbi dicta pio dn̄s sermone peregit:
Bethaniae mox arua petit:coramqꝫ beatis
Qui tantum me[illegible]ere viris spectare triumphum
Aethereas euectus abit sublimis in auras:
Ad dextrā subit ipse patris. mūdumqꝫ gubernat
Jure suo:qui cuncta tenens excelsaqꝫ ⁊ yma
Tartara post coelum penetrat.post tartara coelū
Illi autem laeti cernentes vultibus altas
Ire super nubes dominū:tractusqꝫ coruscos
Uestigijs calcare suis:venerantur adorant.
Sydereasqꝫ vias alacri sub corde reportant:
Quas cunctos testes nam iure fideles
Diuinae virtutis erant qui plura videntes

Haec vbi dicta.ꝙ postea q̄ saluator admonuit disciplos faciendoꝝ eduxit illos in bethaniā ⁊ benedicēs illis in celū assumpt⁹ est. Ex Luca.ca. xxiiij.Subit.ascēdit.Mūdūqꝫ gubernat ipso dicēte. Mihi data est omnis potestas i celo ⁊ in terra. Matth.ca.vlti.Post celum.idest trans celuꝫ.quia non cōtinet celo diuina maiestas.Et post celū tartara.quia vbiqꝫ est per presentiā ⁊ inane qd̄ vltra celū cogitamus implet.Uias syderias.i.precepta christi que illis tradidit inuulgāda per omnes gētes.Testes.i.ipsi discipuli iuxta illud Luce.ca. xxiiij.⁊ actuū.cap.pri.Uos eritis mihi testes in iherusalē.⁊c. Qui plura vidētes.ad illud respicit;quod scribit Joannes in calce sui euāgelij:Multa quidē

7 alia signa fecit iesus in conspectu discipulorum suorum: que non sunt scripta in hoc libro. Bonorum. i. miraculorum. Cingere. i. cõplecti. Et sic est finis paraphraseon in Sedulij carmẽ ab Antonio nebrissensi grãmatico editarum.

Cantemus socij. Sunt qui dicant hoc opusculũ nõ esse editũ a sedulio: sed inter illius scripta inuẽtũ qđ satis est: vt sedulij puteť esse. Nã 7 aliorum scriptorũ opa nõ alia ratione certꝭ autorib⁹ accõmodãtur: nisi qđ illorũ nomine ꝑtitulata inueniunť. Carmẽ est inuitatoriũ ad diuinas laudes canendas in quo veteris testamẽti miracula cũ noui miraculis comparat atq; iucũdissima repetitione codez hemistichio versuz pẽthametrũ claudit quo hexametruz incipitur. Cantemus honores. i. laudes. Ore pio. i. religioso. Per sonet xp̃o. i. in honorẽ xp̃i. primus supbus. i. lucifer qui ꝓpter superbiã ad inferos deturbatus est. Primus hõ. i. adam. cuz tumuit ex admonitiõe diaboli putauit ex pomi esitatiõe se futurũ deo parẽ. Unius ob meritũ. i. peccatũ primi hominis. Minores. i. posteri. Unius ob meritũ. i. xp̃i nam meritũ 7 in bonum 7 in malũ accipi potest. Sola mulier. i. eua. que nos morti obnoxios fecit. Sola mulier. i. virgo dei para: que nobis ad vitam iter patefecit. Frater iniquus. i. cayn q̃ abel testimonio saluatoris iustũ occidit. Frater iniqu⁹. i. iudas scariotes q̃ xp̃m ꝓdidit. Trãsit⁹ ille. i. primi hois ꝑuaricatio. Primo origo. i. hõ in statu innocẽtie creatus. Transitus ille. i. xp̃i ad celos ascensio. quo 7 nos venturi sumus. Arca leuatur

Innumerabilium scripserunt pauca bonorum.
Nam si cuncta sacris voluissent tradere chartis
Facta redemptoris: nec totus cingere mundus
Sufficeret densos per tanta volumina libros.

Sedulij paschale opus explicitum.

Finis.

Eiusdem carmen inuitatorium.

Cantemus socij domino cãtemus honores.
Dulcis amor xp̃i personet ore pio.
Primus ad ima ruit magna de luce superbus:
Sic homo cum tumuit primus ad ima ruit.
Unius ob meritum cuncti periere minores:
Saluantur cuncti vnius ob meritum.
Sola fuit mulier: patuit qua ianua loetho.
Et qua vita redit: sola fuit mulier.
Frater iniquus erat: iustum qui perculit olim.
Damnator xp̃i frater iniquus erat.
Transitus ille docet: quid prima amisit origo.
Quid ventura paret: transitus ille docet.
Arca leuatur aquis: homines ne pderet aequor.
Ne pereant homines: arca leuatur aquis.

idest machina illa in modum nauis iussu dei a Noe fabricata. Arca leuatur.i. xps qui sumpta humanitate nos saluauit. Sume pater.i.o Abraã qui propterea q non dubitasti filium tuũ Isaac sacrificare est tibi multarum gentium ex semine tuo repromisso Genesis.ca.xxij. Sume parer populos.quos tibi filius per sanguinis sui redẽptionẽ tibi recõciliauit. Hostia summa patris.i. Isaac quez pater hostie destinauit.que figura erat xpi pro nobis immolãdi Quã xps reserauit.i.apuit. Claudicat ecce vidẽs. de Jacob intelligit qui postea q̃ cũ angelo luctatus est pede claudicauit: qa emarcuit neruus femoris eius Geñ.cap̃.xxij. Videns dñm: nam subdit vocauitq Jacob nomen loci illius phanuel dicẽs.Vidi dominũ facie ad fa.&c.

Sume pater populos pro nati vulnere cunctos:
Cum sumis christum sume pater populos.
Hostia summa patris tacitis signata figuris:
Quam reserat christus hostia summa patris.
Claudicat ecce videns dñm: dũ praeualet heres.
Aspera gens christũ claudicat ecce videns.
Reppulit ille famem: frater quem vẽdidit auro:
Venditus a iuda reppulit ille famem.
Perfide corde peris: dũ vastant omnia plagae.
Dum cessant plagae perfide corde peris.
Agnus ab hoste sacer conduxit sanguine patres
Sanguine nos reuocat agnus ab hoste sacer.
Obruit vnda nefas populo gradiente p aequor:
Nunc mundi populis obruit vnda nefas.

Heres.scilicet repromissionis primum facta abraam. Aspera gens.scilicet. iudeorum que deum exacerbauit. Claudicat videns. idest preuaricatur et videns christum non videt malignitate obsecata.Reppulit illi famen. scilicet Joseph qui venditus a iuda fratre consentientibus reliquis fratribus in ęgyptum ductus: atq a pharaone rei frumentarię pręfectus future famis prosperit: ex Genesi capitulo.xxxvi. Venditus a iuda.scilicet iscariote qui vendidit christũ. Perfide corde. De pharaone intelligit qui post consumpta omnia plagarum genera hebreos abeuntes insecutus fluctibus maris obrutus est. Corde peris. idest ad illud respicit qd̃ scriptura dicit: Induratuz est cor pharaonis. Perfide corde peris. De diabolo superato morte christi potest intelligi vel de eodem iuda proditore qui se laqueo suspendit. Agnus ab hoste. De agno typico intelligit quem iussit deus populo israel absumere quartadecima die primi mensis.qui significabat verum agnum qui pro salute hominum immolatus est. Ex exodo.ca.xij. Cõduxit patres.idest patriarchas ex captiuitate ęgyptiaca. Obruit vnda.idest fluctus maris rubri. Mersit nefas. idest nefarios ęgyptios. Obruit vnda nefas. idest tollit peccatum originale per baptisma.

Murmurat impietas.idest populus impius atq; deo rebellis. Manna veniēte.idest cadente de celo. Ex exodo.capi.xvij. Panis xp̄s. qui dixit ego suz panis viuus qui de celo descendi. Murmurat impietas. Obtractans facta xpi. Plebs sibi dura caput.de vitulo intelligit quē populus sibi conflauit dū moses faceret in monte morā Exodi.xxxij. Cultoris terrę caput.i.vitulū animal ad arandū natuz

Murmurat impietas manna veniente refecta.
Panis adest christus murmurat impietas.
Plebs sibi dura caput terrae cultoris adoptat
Abstulit heu christum plebs sibi dura caput
Lex dedit indicium veteris de crimine poenae
Quocq; salus veniat lex dedit indicium.
En lapis irriguus satiare incredule fonte
Qui christum reprobas en lapis irriguus.
Carpitur igne sacro munus votumq; priorum
Seditiosa tribus carpitur igne sacro.
Regna beata patris legis non contigit heres
Christus dispensat regna beata patris
Destruit arca dei muros dum circuit hostem
Sic hostem mundi destruit arca dei.
Area vellus habet madido sed vellere sicca est
Siccum tota madens area vellus habet.
Vincis honore dei promisse munere gentes

Abstulit caput. Christuz. scz qui oim est caput mysticū quē a se abalienauerūt. Lex dedit indiciuz.de lege veteri intelligit q̄ tota ad poena rigorez intēdebat. Lex dedit indiciū.s.euāgelica cuius auctor fuit xp̄s saluator:que cōdita est misericordia. En lapis irrigu⁹.De petra oreb ex q̄ erupit aqua ꝑcutiēte illaz mose baculo. Lapis ireigu⁹.i. xp̄us lapis angularis vt inq̄t apl's q̄ fecit vtraq; vnū:ex quo erūpit aq̄ saliēs in vitā ęternā. Joan.ca.iiij. Carpit̄ igne sacro mun⁹.i.holocaustū qd̄ absumebat̄ igne de celo descēdēte. Seditiosa trib⁹.s.datan abiron ⁊ q̄ murmurauerūt cōtra mosem. ex quoꝝ numero ducētos quinquaginta ignis de celo cōbussit. Legis heres.i.populus israel cui facta est repromissio. Christus dispēsat.q2 abdicatio populo israclitico adoptatur in reguū celeste populus gētilis. Destruit archa dei q̄ septies circūducta Jericho corruit.ex Josue.ca.vj. Arca dei.i.xp̄s qui vt dictū est per arcaz significatur. Aera vellus habet.ex libro Judicum ca.vj. de vellere gedeonis qd̄ in area posuit.madefactūq; est terra circūiacēte sicca atq; iterū terra madefacta ē vellere manēte sicco qd̄ vtrūq; significat foecūdę virginitat̄ icorruptionē. Vincis honore dei. Ex libro iudicū.ca.xj.quomodo iepthe iudex israel vouit se sacrificaturum quodcunq; ex domo sua primum illi occurreret: si filios Amon debellaret. Cumq; filia primum illi occurrisset; illā ex voto deo immolauit.

Effectũ natę. Lego affectũ q: filię amorē religioni post posuit. Qui sternis cę de Goliā. ex. j. Regũ. cap̄. xvij. quo pacto Dauid goliā philisteũ supauit in certamē singulari. Tu dec⁹ omne tuis. ex Uer. in buc. vsurpauit hoc hemistichiũ Qui vincis mũdũ. hic ē christus. Maxia dona dei. i. bñficia homini ꝯferēda restituēdo illũ p̄stino statui; qꝺ ꝓphetę p̄dixerũt: ⁊ christus ipleuit. Pōdera dura tulit. idest. atulit lex Mosis. Et irā. nā p̄cipiebat sꝗuiēdũ eē insontes sꝫ gr̄a hoc est euangelij. tulit. i. abstulit pondera dura. christo dicēte. Jugũ meũ suaue est ⁊ on⁹ meuꝫ leue. Fili⁹ hic hominis. i. puer ex virgine nat⁹. Fit q̄stio mũdi scꝫ alius de illo aliꝺ sentiēs appellando fabri filiũ. cũ peccatorib⁹ cōsuetudinē habētē. Nobiscũ de⁹ est. Ad illud respicit qꝺ scribit̄. Esa. c. vij Uocabit̄ nomen ei⁹ Emanuel; qꝺ interpretat̄ nobiscũ de⁹. Mũd⁹ p̄cepit et ambit. i. ꝯtinet. ex Joā. c. j. Jn mũdo erat ⁊ mũd⁹ cũ nō cognouit. Signa mouēt populos. i. gētiles qui miraculis ꝑmoti crediderũt. Duros populos. i. iudeos durę ceruicis rebelles mors ligno deducta. i. ex eo qꝺ Adaꝫ de fructu ligni qꝺ erat in medio paradisi comedit. Aufert̄ ligno. i. cruce atqꝫ xp̄i passiōe. Jp̄e tulit dñs. Pro cōtulit munera seruis ꝓ poenis q̄s ab illis passus est. Jp̄e tulit dñs poenas. i. ꝑtulit pro seruoꝝ redēptiōe. Uita bt̄a. i. Christus q̇ huiusmodi vitā homini attulit. Auertere necē. i. ꝓhibere mortē q̄ vt dicit Ap̄lus stipēdiũ pc̄ti est. Lumē dei. Juxta illud Esaye. capit. ix. Habitantibus in regione vmbre mortis lux orta est eis.

Effectum natae vincis honore dei.
Tu dec⁹ omne tuis qui sternis caede Goliam.
Qui vincis mũdũ tu dec⁹ omne tuis.
Maxima dona dei cũcti cecinere prophetae.
Impleuit Christus maxima dona dei.
Pondera dura tulit mādatũ legis ⁊ iram.
Gratia mandati tempora dura tulit
Uirgo Maria nitet nullo temerata pudore.
Post partum pueri virgo Maria nitet.
Filius hic hominis fit maxima questio mũdi
Nobiscũ deus est filius hic hominis.
Gaudia magna dei mũdus percepit ⁊ ambit
Respuit heu mũdus gaudia magna dei
Signa mouēt populos cernũt magnalia caeci.
Nulla tamē duros signa mouent populos.
Aspera mors populis ligno deducta cucurrit
Aufertur ligno aspera mors populis.
Ipse tulit dominus pro poenis munera seruis
Pro seruis poenas ipse tulit dominus.
Uita beata necem miseris auertere venit.
Depulit a miseris vita beata necem:

Lumē dei. Iuxta illud Ioā ca.j. Et vita erat lux hoīm ꝛ lux in tenebris lucet. Per hominē.i.per ṗmū parētem. Per hominē.i.per Christum q̄ mortē mori endo destruxit. Pater ille profan⁹.i.diabol⁹. Suscitat gen⁹.subaudi humanū adigēdo ad mortē. Dura ceruice. de iudeis dure ceruicis populo loquit̄. Hic popul⁹.s.gētilis. Gēs impia iudeorū.s.q̄ Christum morti tradidere. Sāguine lęta redit subaudi gēs chistianorū refecta sanguine eucharistie. Autor terren⁹.i. Adaz ex terra formatus q̄ mortem ītulit mūdo Christus.s.scd̄us adā i.homo facin⁹ deuinxerat.i.pctuz Adā qd̄ illū ex libero fecit seruum Christ⁹ reficit.i. restituit ex seruitute libertatem. Fortia vicla.quibus homines ꝑ pctum q̄si ꝯpedibus sunt implicitī. Fortia vincla. Quibus arctisime per charitatē christo copulamur. Celuz terrā q; subegit. Mat.ca.vlti. Mihi data est oīs potestas in celo ꝛ in terra. Pellitur vmbra die.i.figurata in lege veteri referantur in lege euāgelica. Adit gentes. de vocatione gentium ꝛ abditione iudeorum plenum est testamentum vetus. Te properare docent.idest prophete significabant Christum breui nasciturum ex virgine. Sacraq; gerimus. idest lex euangelica que signifitat breui futuri diem iudicij. Uota piorum.idest desideratus a sanctis patribus. Unicus.idest dei

Lumē adesse dei persensit tartarus ingens
  Nec cernunt homines lumen adesse dei.
Mors fera ꝑ hoīem miserū sibi subdidit orbē.
  Subdita cōgemit mors fera per hominem.
Suscitat ecce gen⁹ morti pater ille profanus:
  Ad vitam Christus suscitat ecce genus.
Hic popul⁹ dominum dura ceruice negauit:
  Suscepit prim⁹ hic populus dominum
Sanguine laeta redit fuso gēs impia Christi:
  Gustato Christi sanguine laeta redit.
Crimina cuncta suis terrenus contulit autor:
  Dissoluit Christus crimina cuncta suis.
Libera corda sibi facinus deuinxerat olim:
  Nunc reficit Christus libera corda sibi.
Fortia vincla dedit peccati saeua potestas:
  Dulcis amor christi fortia vincla dedit.
Iam super astra sedet: cūcti exultate fideles.
  Perfide quid saeuis: iam super astra sedet.
Mortuus ille tonat. coelū terramq; subegit.
  Quid faciāt hostes: mortuus ille tonat.
Pellitur vmbra die Christi veniēte figura:
  Christus adit gētes pellitur vmbra die.

Te properare docent ⁊ signa ⁊ saecula prima:
Nos sacra quae gerimus te properare docent.
Unicus adueniens firmauit vota priorum:
Uota dedit nobis vnicus adueniens.
Passio christe tua cōpleuit munera legis.
Munera nostra replet passio xp̄e tua:
Hic homo qui deus est spes est antiqua priorum:
Spes cum fine pijs hic homo qui deus est.
Munus erit fidei toto credentibus aeuo.
Qui dedit vt credant munus erit fidei.
Te veniente deus mundanus concidit error:
Concidit hic mundus te veniente deus.
Gratia plena dei est: quae totis gentibus extat.
Abscendant sectae: gratia plena dei est.
Sola columba redit: quae totum circuit orbem.
Discedant corui sola columba redit.
Adueniet dn̄s dare digna pijs: mala prauis.
Credite iam miseri: adueniet dominus.
Uisio christe tui tormentū ⁊ poena malorum est:
Gloria cuncta bonis visio christe tui.
Gloria magna patri: semper tibi gloria nate:
Spiritui ⁊ nato gloria magna patri.

Sedulij epigramma.

filius. Compleuit munera legis. Ipso xp̄o attestante in passiōe cōsummatuȝ est. Spes prioruȝ. idest prophetaꝝ. Spes cū fine. idest queȝ finē nos speramus Munus fidei. i. merces ⁊ premiū Qui dedit. i. per gratiam fecit. cōcidit mundus. i. hominum vitia: nā in hac significatione plerūq; i sacris litteris accipitur. Totis gētibus. quia peculiariter apud gētiles gratia manet. Sola columba. idest christiana simplicitas: et alludit ad illud: quod scribit̄ Genesis. ca. viij. De coruo ⁊ columba Iuuena. Dat veniaȝ coruis vexat censura colūbas. q̄ sequūt̄ patēt.

C. Sudulij presbiteri hymnus de christo succincte ab incarnatione vsq; ad Ascensionem.

A Solis ortus cardine
ad vsqꝫ terre limitem:
xp̄m canamus principem
natum maria virgine.
Beatus auctor seculi
seruile corpus induit:
vt carne carnem liberans
ne perderet quos condidit.
Castae parentis viscera
coelestis intrat gratia:
venter puelle baiulat
secreta que non nouerat.
Domus pudici pectoris
templum repente fit dei:
intacta nesciens virum
verbo concepit filium.
Enixa est puerpera
quem gabriel predixerat:
quem matris aluo gestiens
clausus ioannes senserat.
Foeno iacere pertulit
praesepe non abhorruit:
paruoqꝫ lacte pastus est:
per quem nec ales esurit.
Gaudet chorus coelestium
et angeli canunt deo:
palamqꝫ fit pastoribus
per quem nec ales esurit.
Hostis herodes impie
xp̄m venire quid times
non arripit mortalia
qui regna dat coelestia.
Ibant magi quam viderant
stellam sequentes praeuiam:
lumen requirunt lumine
deum fatentur munere.
Katerua matrum personat
consilia deflens pignora:
quorū tyrannus millia
xpo sacrauit victimam.
Lauacra puri gurgitis
coelestis agnus attigit:
peccata que non detulit
nos abluendo sustulit.
Miraculis dedit fidem
habere se deum patrem:
infirma sanans corpora
resuscitans cadauera.
Nouum genus potentiae
aquae rubescunt hydrae
vinum que iussa fundere
mutauit vnda originem.
Orat salutem seruulo
flexus genu centurio:
credentes ardor plurimus
extinxit ignes febrium.
Petrus per vndas ambulat
christi leuatus dextera:
natura quā negauerat
fides parauit semitam.
Quarta die iam foetidus
vitam recepit lazarus
cunctis q̄ liber vinculis
factus superstes est sibi.
Riuos cruoris horridi
contacta vestis obstruit:
fletu rigante supplicis
arent fluenta sanguinis.
Solutis omni corpore
iussus repente surgere:
suis vicissim gressibus
aeger vehebat lectulum.
Tunc ille iudas carnifex
ausus magistrum tradere:
pacem ferebat osculo
quam non habebat pectore.
Verax datur fallacibus
pium flagellat impius:
cruci que fixus innocens
coniungitur latronibus.
Xeromyrrham post sabbatum
quaedam vehebant corpori
quas allocutus angelus
viuum sepulchro no tegi.
Ymnis venite dulcibus
omnes canamus subditum
christi triumpho tartarum:
qui nos redemit venditus.
Zelum draconis inuidi
et os leonis pessimi
calcauit vnicus dei
sese que coelis reddidit.

A Solis ort⁹. hymnus hic a Sedulio cōpositus est: cōstātē dimetro iambico decestusqꝫ est per tria et viginti tetrastica: q̄ incipiūtur scd̄m ordinē alphabetariū: in quo luserūt plerūqꝫ instrumenti vete. autores. nā ꝛ Dauid psal. cētesimū decimū octauū: et Salomō calcē prouerbiorū: et Jeremi. threnos hac serie cōposuit. Aduertendū tñ etsi autor sua inuētiōe delectat⁹ K litteram suo in loco ponat. dicens Katerua matrū personat: nō sic debere scribi sed per. c. litterā. Quintilianus namqꝫ libro pri. eos reprehēdit qui dicebant cū seqretur. a. vocalis. c pro. k. debere scribi. vt Kartago. Kaput: ꝛ qd̄ in loco sedulius scribit caterua: ꝛ subdit causā cū. c. lr̄a q̄ i loco. k. successerit. Preterea qd̄ scribit hymnus sine aspiratiōe in principio cū ois dictio ab ypsilō icipiēs aspiretur. Sūt aūt oia manifesta nisi quis dubitet: quid sit xeromyrrha. nam cū sit duplex myrrhae genus altera facta. i. stillaticia ꝛ alia ficticia. erit xeromyrrha. i. sicca myrrha erit opinor q̄ ex ligno myrrha elicitur eo modo quo ex ylo balsamum.

Sedulij paschale cũ reliquis opuscu-
lis q̃ extãt carmĩe cõscripta finiũtur.
Explicita cõpluti calẽdis Julij.
anno. M. D. xvj. Castigauit.
pũxit. dispũxit interpũxitq̃
Antonius nebrissẽ. ad-
iecitq̃ paraphrasiz in
locos obscurio-
res.

hunc domini[illegible] lopez nauarro qui fo[illegible] latro ad [illegible]

zemos/y ordenamos/endereçamos para auer/z cõseruar estas perlas. Y porẽde si yo dexasse entrar por la puerta del coraçõ/o de la boca/o de la obra/ a curiosidad/o a vanidad ellas nos hurtariá estas joyas. Y por esto si algũa mõja no ordena todo lo q̃ piẽsa/ dize/ o haze a estas plas pa alcãçar las/ y guardar las: tenemos la por nescia q̃ no sabe lo q̃ se haze. Y q̃ es lo q̃ q̃reys hazer dessas piedras p̃ciosas (dixo desseoso?) Como vosotras soys pobres: peligro passays de auaricia/ teniẽdo riq̃zas sobradas/y plas/y joyas: y los pobres (cuyo es) q̃ se mueran de hãbre. No (dixo ella) ca puesto q̃ en amar/y dessear/y tener otras riquezas/y bienes: aun q̃ sean espirituales puede auer auaricia/ y engaño: segun el fin por q̃ son desseadas/o posseydas/y segun el modo de vsar dellas: empero en estas joyas que nosotras tenemos no puede auer engaño: porq̃ solamẽte las desseamos/y tenemos para hazer seruicio/ y plazer a amor de dios: y para honrrar lo con ellas quando aca viniere/o quãdo fueremos a su casa: ca en las otras riq̃zas se puẽde mezclar tiña de ruyn intẽcion: porq̃ son descubiertas: mas en estas q̃ estan escõdidas en el coraçon/ a penas se puede meter polilla/ni gorgojo: ca ninguno las vee: sino el q̃ las tiene/ y dios. Y como (dixo desseoso) no se puede meter polilla si el q̃ las tiene las saca a fuera? No (dixo ella:) ca si el las muestra/ y descubre: por q̃ sea visto/ ya no las tiene: ca el q̃ las tiene no piensa q̃ las tẽga: antes las dessea tener/y trabaja por ellas: y a las vezes nr̃o señor se las da quãdo el no las conosce/ni piẽsa tener las. Y esto haze nr̃o señor: porq̃ presumpcion/y propria reputacion q̃ estan abscõdidas enel coraçõ no las hurtẽ: y ansi el q̃ mejor las tiene: mas secretas las tiene/y escõdidas. Mucho pluguieron a desseoso las palabras de simplicidad: y dixo le. Dezid me q̃ cosas aprouechan

sobre mi/y mis pēsamiētos/y dessecs:recelādo me siem
pre/y trayēdo el ojo de prudēcia abierto para huyr del
mal(como dize nr̃o redēptor) porq̄ ansi pueda ser ꝟtuo Mat. 10.b
sa. Y como(dixo desseoso)no seriades virtuosa sin traer
esse ojo abierto? No(dixo ella)ca simplicidad sin prudē
cia no vale nada:y antes daña/q̄ aprouecha:ca amor de
dios no ama a los q̄ andan sin prudēcia. Ruego os her
mana(dixo desseoso)q̄ me digays:en q̄ manera andays
simplemente con todos:y q̄ quiere dezir andar simple
mente. Yo(dixo ella)tengo tres cosas:en las quales an
do simplemēte. Enel pensar/enel hablar/ y enel obrar.
No me huelgo en pensar cosas mas altas q̄ mi entēdi-
miento alcāça:ni en honrras/ y dignidades:ni en vani
dades del mūdo: y siēpre piēso de mi q̄ soy la menor de
quātas mōjas ay enel mūdo/y mas indigna de ser sier-
ua de dios. Y de los otros pienso q̄ todos son sanctos/
buenos/y bēditos/y llenos de gracia/y de virtud. Lo se
gūdo no me agradā palabras lisongeras/ ni pintadas/
ni lindas/ni d̄ curiosas maneras de dezir/sino llanamē
te/si/si/no/no:lo q̄ demas es/d̄ mala rayz viene:q̄ es va
nidad. Lo tercero no me contēto de hazer cosas curio-
sas/lindas/y prophanas/sino simples/grosseras/y pro
uechosas:en q̄ no me derrame a vanidad/ y curiosidad:
las quales me echarian de casa:ca el obrar de cosas sim
ples cōserua mi coraçon en humildad:y lo cōtrario me
es muy peligroso. Como es esso(dixo el?) Yo os lo dire
(dixo simplicidad.) Aueys de saber q̄ nuestra madre el
abadessa me tomo en casa/y me tiene/y me ha dado por
officio q̄ le guarde dos piedras preciosas q̄ tenemos en
casa:q̄ son/pureza/ꝛ innocēcia, Estas son d̄ tāto precio/
y de tan grā valor q̄ no se puede dezir:ca su precio es sin
precio. Y pa auer estas joyas fue fundado este moneste
rio: y todos quātos ay en este desierto/y todo quāto ha

Por esso si vos muchas vezes procurardes de tener su
frimiẽto en lo q̃ se hiziere cõtra vos: y en esto os habi-
tuaredes: facilmẽte verneys a esta virtud q̃ yo tẽgo. Y
aun q̃ al principio sintays alguna pena / por la cõtradi=
cion d̄la sensualidad: empero perseuerãdo la vẽcereys:
y verneys a gozaros quãdo alguno os hiziere / o dixe=
re lo q̃ vos no desseays: y os hareys esforçado para des=
sear menosprecio / y verguẽça / y escarnio. Ca aueys de
saber / q̃ ninguno es humilde sino es justo: y el q̃ no su=
fre escarnio / y menosprecio / deshonrra / vituperio / ⁊ in=
juria / no es justo. Mucho me marauillo d̄sso (dixo des
seoso) q̃ quien no soporta essas cosas no es justo: como
puede ser esso: Pocos ay justos dessa manera: mucho
me paresce esso fuera de razõ. Yo os lo dare a conoscer
(dixo ella) por la misma razõ. Cierto es / q̃ aq̃l es justo
q̃ dessea q̃ a cada vno sea dado lo q̃ es suyo / y lo q̃ de de=
recho le ꝑtenesce. Pues como al hõbre no le pertenesce
de fuero honrra / por la culpa q̃ cometio: sigue se q̃ quiẽ
no acepta la deshonrra / escarnio / y vituperio / no es ju=
sto. Proua me essa razõ segũda (dixo desseoso) q̃ al hõ=
bre le pertenesce deshonrra / menosprecio / y aborresci=
miẽto. Plaze me (dixo ella.) Cierto es q̃ todo biẽ ha de
ser amado / q̃rido / y desseado / y honrrado / y preciado: y
tãto mas / quãto mayor es. Y todo mal ha de ser abo=
rrescido / desamado / y perseguido / vituperado / y menos
preciado. Y como todo hõbre culpado sea malo: sigue
se q̃ ha d̄ ser menospreciado / y deshonrrado / desamado /
y escarnescido. Proua me esso (dixo el q̃ todo hõbre sea
malo) Plazeme (dixo ella.) Solo dios es bueno: luego
todo hombre de si es malo. Niego os essa consequẽcia
(dixo desseoso) ca me paresce q̃ no inferis bien. Prue=
uan nos la los logic[illegible]s en las esclusiuas ansi (dixo ella)
dios es bueno: ⁊ ninguna cosa q̃ no es dios / es de si bue

